

ZAKON

O TRŽIŠTU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

("Sl. glasnik RS", br. 47/2006)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuju se:

- 1) uslovi i postupak izdavanja hartija od vrednosti;
- 2) trgovina hartijama od vrednosti na organizovanom tržištu hartija od vrednosti (u daljem tekstu: organizovano tržište);
- 3) organizacija, struktura i način funkcionisanja organizovanog tržišta u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika);
- 4) pojam i delatnost organizatora tržišta;
- 5) osnivanje i delatnost učesnika na organizovanom tržištu;
- 6) organizacija i nadležnosti Komisije za hartije od vrednosti (u daljem tekstu: Komisija);
- 7) organizacija i nadležnosti Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar).

Sve odredbe ovog zakona koje se odnose na hartije od vrednosti primenjuju se i na druge finansijske instrumente, ukoliko ovim zakonom nije drukčije određeno.

Osnovni pojmovi

Član 2

Pojedini pojmovi, u smislu ovoga zakona, imaju sledeća značenja:

- 1) hartije od vrednosti su prenosivi elektronski dokumenti kojima se trguje na finansijskom tržištu iz kojih za zakonite imaoce proizlaze prava i obaveze u skladu sa ovim zakonom i odlukom izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti;
- 2) drugi finansijski instrumenti su svi ostali finansijski instrumenti koji predstavljaju ugovorni odnos između dve ili više strana, koji izražavaju ugovoreno pravo ili obavezu, odnosno pravo na naplatu, a po svojoj prirodi su u vezi sa finansijskim tržištem;

- 3) dužničke hartije od vrednosti su obveznice i druge hartije od vrednosti koje imaoću daju pravo na isplatu glavnice, kamate, kao i druga prava;
- 4) standardizovani finansijski derivati su finansijski instrumenti koji predstavljaju standardizovani ugovorni odnos dve ili više strana, kod koga realizacija standardizovane ugovorene obaveze zavisi od ispunjenja prethodno ugovorenih uslova; predmet ugovora mogu biti akcije, kamatne stope, strane valute, određena vrsta robe, berzanski indeksi i dr;
- 5) inostrane hartije od vrednosti su hartije od vrednosti čije je izdavanje odobrio nadležni organ za hartije od vrednosti u inostranstvu; inostranim hartijama od vrednosti smatraju se i hartije od vrednosti i drugi finansijski instrumenti koje izdaju domaća pravna lica u inostranstvu;
- 6) zakoniti imalac hartije od vrednosti je vlasnik hartije od vrednosti koja se vodi na računu hartija od vrednosti kod Centralnog registra;
- 7) privilegovana informacija je bilo koja informacija o tačno određenim činjenicama koje se odnose na jednog ili više izdavalaca, kupca odnosno prodavca hartija od vrednosti ili o činjenicama koje se odnose na jednu ili više hartija od vrednosti, koje nisu dostupne javnosti, a mogu uticati direktno ili indirektno na izdavaoca, trgovinu hartijama od vrednosti, odnosno na njihovu cenu na organizovanom tržištu;
- 8) izdavalac je lice koje upućuje javnu ponudu u postupku izdavanja hartija od vrednosti ili drugih finansijskih instrumenata, kao i lice koje je izdalo hartije od vrednosti ili druge finansijske instrumente, odnosno pokrovitelj emisije koji je pravno lice i koji vrši otkup hartija od vrednosti od izdavaoca na osnovu ugovora o vršenju usluga organizovanja izdavanja hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa radi dalje prodaje;
- 9) investitor je lice koje kupuje hartije od vrednosti i druge finansijske instrumente, izuzev pokrovitelja emisije koji hartije od vrednosti kupuje od izdavaoca radi njihove dalje prodaje;
- 10) profesionalni investitor je pravno lice koje, zbog vrste svoje delatnosti, može da proceni značaj buduće investicije u hartije od vrednosti ili druge finansijske instrumente;
- 11) organizator tržišta je pravno lice koje ima dozvolu Komisije za rad i koje obavlja poslove organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i standardizovanim finansijskim derivatima, kao i druge poslove u skladu sa ovim zakonom;
- 12) brokersko-dilersko društvo je pravno lice koje ima dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom;
- 13) ovlašćena banka je banka koja ima dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom;
- 14) kastodi banka je banka koja ima dozvolu Komisije za obavljanje poslova vođenja računa hartija od vrednosti za račun klijenata i postupanja po nalogu klijenata i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom, kao i Narodna banka Srbije koja može da obavlja poslove kastodi banke bez dozvole Komisije - za hartije od vrednosti čiji su izdavaoci Republika Srbija i jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave;
- 15) Centralni registar je akcionarsko društvo koje obavlja poslove jedinstvene evidencije o zakonitim imaoćima hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata i o pravima iz tih hartija, odnosno instrumenata, zatim o pravima trećih lica na hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima i o tim licima, kao i poslove kliringa i saldiranja hartija od vrednosti

i kliringa i saldiranja novčanih obaveza i potraživanja nastalih po osnovu poslova sa hartijama od vrednosti i obavlja druge poslove u skladu sa ovim zakonom;

16) kliring je utvrđivanje obaveza i potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i novčanih sredstava između učesnika na organizovanom tržištu u vezi sa poslovima sa hartijama od vrednosti;

17) saldiranje je izvršenje obaveza između učesnika na organizovanom tržištu prenosom hartija od vrednosti i novčanih sredstava po osnovu poslova sa hartijama od vrednosti.

Komisija za hartije od vrednosti

Član 3

Komisija vrši nadzor nad primenom ovog zakona i obavlja druge poslove u skladu s tim zakonom, zakonom kojim se uređuju investicioni fondovi, zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava i drugim zakonom kojim se uređuje poslovanje sa hartijama od vrednosti kojima se trguje na organizovanom tržištu.

Primena zakona

Član 4

Ovaj zakon se primenjuje na sledeće finansijske instrumente:

- 1) hartije od vrednosti;
- 2) standardizovane finansijske derivate (u daljem tekstu: finansijski derivati);
- 3) druge finansijske instrumente kojima se trguje u skladu sa pravilima poslovanja organizatora tržišta, na koja saglasnost daje Komisija.

Član 5

Ovaj zakon ne primenjuje se na:

- 1) polise osiguranja osiguravajućih društava;
- 2) hartije od vrednosti koje se izdaju povodom prometa robe i usluga, kao što su menica, ček, pismeni uput (assignacija), konosman, tovarni list, skladišnica i druge hartije od vrednosti čiji su izdavanje i promet uređeni posebnim zakonom;
- 3) druge isprave o dugu, novčanom depozitu ili štednji koje nemaju svojstva hartije od vrednosti u skladu sa ovim zakonom;
- 4) izvedene i druge finansijske instrumente koji nisu standardizovani i koji kao finansijski instrumenti nisu utvrđeni u skladu sa ovim zakonom;
- 5) udele u ortačkom, komanditnom i društvu sa ograničenom odgovornošću, investicione jedinice otvorenih investicionih fondova i dobrovoljnih penzijskih fondova;
- 6) dužničke hartije od vrednosti čiji je izdavalac Republika i Narodna banka Srbije, osim kad je ovim ili drugim zakonom drukčije određeno.

Primarna i sekundarna ponuda hartija od vrednosti

Član 6

Primarna ponuda hartija od vrednosti je prva ponuda za prodaju hartija od vrednosti koju vrši izdavalac tih hartija.

Svaka druga ponuda, odnosno trgovina hartijama od vrednosti je sekundarna ponuda hartija od vrednosti.

Primarna i sekundarna javna ponuda

Član 7

Primarna javna ponuda hartija od vrednosti je izdavanje hartija od vrednosti na osnovu javne ponude koju vrši izdavalac.

Sekundarna javna ponuda hartija od vrednosti je svaka druga javna ponuda, odnosno trgovina hartijama od vrednosti na organizovanom tržištu koju vrši njen imalac.

Svaka ponuda koja nije učinjena u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana smatra se ponudom bez javnog poziva.

Javna ponuda hartija od vrednosti

Član 8

Javna ponuda hartija od vrednosti je javni poziv upućen neodređenom broju nepoznatih lica da izvrše upis i uplatu hartija od vrednosti u postupku primarne javne ponude ili da kupe hartije od vrednosti u sekundarnoj javnoj ponudi.

Javna ponuda hartija od vrednosti može se sprovesti samo u skladu sa odredbama ovog zakona.

Javno društvo

Član 9

Javno društvo, u smislu ovog zakona, je pravno lice koje je kao izdavalac hartija od vrednosti uspešno izvršilo najmanje jednu primarnu javnu ponudu tih hartija od vrednosti i koje je dobilo dozvolu Komisije za izdavanje, odnosno uključenje tih hartija na organizovano tržište.

Javno društvo ima obavezu finansijskog izveštavanja, izveštavanja o svom pravnom statusu i poslovanju, kao i o svim činjenicama koje mogu bitnije uticati na cenu hartija od vrednosti, i to na način propisan ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, obaveza izveštavanja se ne odnosi na Republiku i Narodnu banku Srbije kada su oni izdavaoci hartija od vrednosti.

Komisija vodi registar javnih društava iz stava 1. ovog člana.

Organizovano tržište

Član 10

Organizovano tržište je tržište hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata koje je dostupno javnosti i na kome se po unapred propisanim pravilima trguje hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima, a koje organizuje organizator tržišta i nad kojim nadzor vrši Komisija.

Organizovano tržište obuhvata berzansko tržište i vanberzansko tržište.

Berzansko tržište je tržište na kome se obavlja trgovina hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima koji su primljeni na listing berze i kojima se trguje u skladu sa pravilima koje propisuje berza.

Vanberzansko tržište je tržište na kome se obavlja trgovina hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kojima se trguje u skladu sa pravilima koje propisuje organizator vanberzanskog tržišta.

Hartijama od vrednosti može da se trguje na organizovanom tržištu samo ukoliko je izdavalac, u skladu sa odredbama ovog zakona, od Komisije dobio odobrenje za izdavanje hartija od vrednosti, odnosno za uključenje hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, bez odobrenja Komisije, na organizovanom tržištu se može trgovati hartijama od vrednosti koje izdaju Republika i Narodna banka Srbije.

Profesionalni investitori

Član 11

Profesionalni investitori, u smislu ovog zakona, jesu:

- banke sa sedištem u Republici;

- međunarodne finansijske institucije kao što su: Međunarodna banka za obnovu i razvoj, Međunarodno udruženje za razvoj, Međunarodna finansijska korporacija i Evropska banka za obnovu i razvoj;

- osiguravajuća društva sa sedištem u Republici;

- društva za upravljanje investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima sa sedištem u Republici;

- brokersko-dilerska društva sa sedištem u Republici;

- banke, osiguravajuća društva, brokersko-dilerska društva, društva za upravljanje investicionim i dobrovoljnim penzijskim fondovima i investicioni i penzijski fondovi sa sedištem u državama članicama Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (u daljem tekstu: OECD), državama članicama Evropske unije (u daljem tekstu: EU) i druga pravna lica sa sedištem u Republici ili u državama članicama OECD i EU, koja svoja novčana sredstva ulažu u hartije od vrednosti radi ostvarenja dobiti na osnovu razlike u ceni ili radi zaštite finansijske imovine od tržišnih rizika, odnosno radi ostvarivanja prava iz hartija od vrednosti.

Licu iz stava 1. alineja 6. ovog člana na njegov zahtev, Komisija odobrava status profesionalnog investitora na način utvrđen aktima Komisije i Vlade.

Formu i sadržinu zahteva za utvrđivanje statusa profesionalnih investitora propisuje Komisija.

Bliže kriterijume za utvrđivanje statusa profesionalnih investitora, a na osnovu njegovog obima trgovanja hartijama od vrednosti u određenom periodu i broja tako obavljenih transakcija propisuje Vlada.

Komisija vodi registar profesionalnih investitora.

Kvalifikovano učešće

Član 12

Kvalifikovano učešće, u smislu ovog zakona, postoji kada pravno ili fizičko lice ima direktno ili indirektno učešće, poseduje akcije s pravom glasa ili druga prava na osnovu kojih učestvuje u upravljanju ili ima učešće u kapitalu u drugom pravnom licu u iznosu od najmanje 5%.

Povezana lica

Član 13

Povezana lica, u smislu ovog zakona, su pravna lica koja su međusobno povezana upravljanjem, kapitalom ili na drugi način, radi postizanja zajedničkih poslovnih ciljeva, tako da poslovanje ili rezultati poslovanja jednog lica mogu bitno uticati na poslovanje, odnosno rezultate poslovanja drugog lica.

Povezanim licima, u smislu ovog zakona, smatraju se i lica koja su međusobno povezana:

- kao članovi porodice;
- tako da jedno lice, odnosno lica koja se smatraju povezanim licima, u skladu sa ovim članom, zajedno, posredno ili neposredno, učestvuju u drugom licu;
- tako da u oba lica učešće ima isto lice, odnosno lica koja se smatraju povezanim licima u skladu sa ovim članom;
- na način propisan za povezana lica zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava;
- kao članovi uprave ili nadzornog odbora i članovi porodice tih lica.

Članovi porodice, u smislu ovog zakona, jesu:

- supružnici, odnosno lica koja žive u vanbračnoj zajednici;
- krvni srodnici u pravoj liniji neograničeno;
- srodnici do trećeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini;
- usvojilac i usvojenici i potomci usvojenika;
- staralac i šticenici i potomci šticenika.

II OSNOVNA OBELEŽJA HARTIJA OD VREDNOSTI

Oblik i elementi hartija od vrednosti

Član 14

Hartije od vrednosti, u smislu ovog zakona, izdaju se, prenose i evidentiraju u obliku elektronskog zapisa u informacionom sistemu Centralnog registra.

Član 15

Hartije od vrednosti naročito sadrže:

- 1) oznaku vrste hartije od vrednosti;
- 2) oznaku klase, odnosno serije hartije od vrednosti ako je izdavalac izdao više klasa, odnosno serija hartija od vrednosti iste vrste;
- 3) naziv, sedište i matični broj izdavaoca hartija od vrednosti;
- 4) naziv, sedište i matični broj pravnog lica, odnosno ime, prezime, adresu i jedinstveni matični broj fizičkog lica na čije ime glasi hartija od vrednosti;
- 5) nominalnu vrednost celokupne emisije hartija od vrednosti;
- 6) nominalnu vrednost hartija od vrednosti, odnosno knjigovodstvenu vrednost ako se akcije izdaju bez nominalne vrednosti;
- 7) opis prava i obaveza koje hartija od vrednosti sadrži i način njihovog ostvarenja;
- 8) datum izdavanja, odnosno upisa hartije od vrednosti u Centralni registar.

Posebne elemente pojedinih vrsta hartija od vrednosti i jednoobraznu identifikaciju hartija od vrednosti utvrđuje Centralni registar.

Izdavaoci hartija od vrednosti

Član 16

Hartije od vrednosti i drugi finansijski instrumenti koji se izdaju u skladu sa ovim zakonom mogu izdavati u Republici:

- 1) pravna lica sa sedištem na teritoriji Republike (u daljem tekstu: domaća pravna lica);
- 2) Republika, autonomne pokrajine, jedinice lokalne samouprave, pravna lica korisnici budžetskih sredstava i organizacije obaveznog socijalnog osiguranja, u skladu sa zakonom;
- 3) Narodna banka Srbije;
- 4) pravna lica sa sedištem na teritoriji država članica OECD i EU i na teritoriji susednih država sa čijim institucijama nadležnim za kontrolu tržišta hartija od vrednosti Komisija ima

zaključen ugovor kojim se uređuje saradnja nadležnih organa za kontrolu tržišta (u daljem tekstu: hartije od vrednosti stranih pravnih lica), u skladu sa ovim zakonom.

Valuta

Član 17

Hartije od vrednosti koje domaća pravna lica izdaju i kojima trguju u Republici izražene su u dinarima.

Dužničke hartije od vrednosti koje izdaju lica iz člana 16. tač. 1), 2) i 3) ovog zakona i dužničke hartije od vrednosti koje izdaju strana pravna lica mogu biti izražene u stranoj valuti.

Za izdavanje hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti izdavalac iz člana 16. tač. 1) ovog zakona je dužan da pribavi prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije, u skladu s propisom Narodne banke Srbije.

Na izdavanje hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti izdavaoca iz člana 16. tačka 2) ovog zakona primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje javni dug.

Na izdavanje hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti izdavaoca iz člana 16. tač. 3) ovog zakona primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje organizacija i nadležnost Narodne banke Srbije.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove za davanje saglasnosti iz stava 3. ovog člana.

U postupku davanja saglasnosti iz stava 3. ovog člana Narodna banka Srbije primenjuje zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenje o davanju saglasnosti iz stava 3. ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Narodna banka Srbije posebnim propisom uređuje način utvrđivanja deviznih kvota do kojih se mogu izdavati saglasnosti iz stava 3. ovog člana za izdavanje hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti i uslove i način izdavanja tih saglasnosti.

Obaveze iz hartija od vrednosti izdavalac je dužan da izvrši u valuti u kojoj su izražene.

III PRAVA I OGRANIČENJA PRAVA IZ HARTIJA OD VREDNOSTI

Sticanje prava

Član 18

Prava iz hartija od vrednosti i prava na hartijama od vrednosti mogu sticati i njima raspolagati domaća i strana fizička i pravna lica, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.

Nastanak i prenos prava

Član 19

Prava zakonitih imalaca hartija od vrednosti (u daljem tekstu: zakoniti imalac) iz tih hartija nastaju upisom hartija od vrednosti na njihov račun koji se vodi u Centralnom registru.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, kad kastodi banka vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra u svoje ime, a za račun zakonitih imalaca koji su klijenti te banke, odnosno u ime klijenata te banke koji nisu zakoniti imalaci, a za račun zakonitih imalaca - zakoniti imalac ovih hartija od vrednosti jeste lice za čiji račun kastodi banka vodi račune hartija od vrednosti.

Prenos prava iz hartija od vrednosti vrši se prenosom hartije od vrednosti na račun novog zakonitog imalaca u Centralnom registru.

Prava trećih lica na hartijama od vrednosti stižu se i prenose upisom tih prava i njihovih korisnika na račun hartija od vrednosti zakonitih imalaca u Centralnom registru.

Prenos i ograničenja prenosa prava iz hartija od vrednosti

Član 20

Pravima iz hartija od vrednosti se može neograničeno raspolagati u pravnom prometu, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, raspolaganje pravima iz hartija od vrednosti može biti ograničeno:

1) ako zakoniti imalac u pismenoj formi izjavi da se odriče raspolaganja određenim ili svim pravima koja proističu iz hartija od vrednosti, ali ne u korist drugog lica, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva;

2) ako nadležni sud donese odluku o zabrani raspolaganja određenim ili svim pravima iz hartija od vrednosti.

Ograničenje raspolaganja pravima iz hartija od vrednosti upisuje se na račun zakonitog imalaca tih hartija u Centralnom registru.

Zakoniti imalac može u svako doba povući izjavu iz stava 2. tačka 1) ovog člana.

Upis ograničenja raspolaganja pravima iz hartija od vrednosti po osnovu izjave iz stava 2. tačka 1) ovog člana briše se:

1) kad se Centralnom registru, preko člana Centralnog registra, dostavi pisana izjava zakonitog imalaca o povlačenju izjave iz stava 2. tačka 1) ovog člana ili

2) na dan određen u izjavi iz stava 2. tačka 1) ovog člana, kad je odricanje od raspolaganja pravima iz hartija od vrednosti vremenski ograničeno.

Upis ograničenja raspolaganja pravima iz hartija od vrednosti po osnovu sudske odluke briše se kada se sudska odluka o ukidanju tog ograničenja dostavi Centralnom registru, od strane suda ili preko člana Centralnog registra.

IV VRSTE HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Osnovne vrste hartija od vrednosti

Član 21

Predmet javne ponude na organizovanom tržištu mogu biti sledeće hartije od vrednosti:

- 1) akcije - hartije od vrednosti koje glase na deo osnovnog kapitala akcionarskog društva;
- 2) dužničke hartije od vrednosti;
- 3) varanti - hartije od vrednosti koje imaoću daju pravo na kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, određenog dana, odnosno u određenom periodu, po unapred određenoj ili odredivoj ceni;
- 4) depozitne potvrde - hartije od vrednosti koje izdaju banke koje poseduju inostrane akcije ili obveznice deponovane kod banke u inostranstvu, a koje predstavljaju domaći ekvivalent inostranih akcija ili obveznica, odnosno sadrže istovetna prava i obaveze, kao i inostrane hartije od vrednosti na koje se odnose.

Predmet javne ponude na organizovanom tržištu mogu biti i druge hartije od vrednosti, odnosno finansijski instrumenti koje se utvrđuju u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije.

Dužničke hartije od vrednosti

Član 22

Obaveze iz dužničkih hartija od vrednosti ne mogu dospevati pre isteka roka od 30 dana od dana njihovog izdavanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, obaveze iz dužničkih hartija od vrednosti čiji je izdavalac Republika i Narodna banka Srbije mogu dospevati i pre isteka roka iz tog stava.

Dužničke hartije od vrednosti mogu biti kratkoročne ili dugoročne.

Obaveze iz kratkoročnih dužničkih hartija od vrednosti dospevaju u roku do 365 dana od dana njihovog izdavanja.

Dužničke hartije od vrednosti i drugi finansijski instrumenti koji se mogu zameniti za akcije ne mogu biti osnov za sticanje akcija pre isteka roka od šest meseci od dana njihovog izdavanja.

Standardizovani finansijski derivati

Član 23

Standardizovani finansijski derivati mogu biti predmet javne ponude ako su utvrđeni pravilima poslovanja organizatora tržišta na koje saglasnost daje Komisija.

Vrste standardizovanih finansijskih derivata

Član 24

Standardizovani finansijski derivati su fjučers ugovori i opcijski ugovori.

Fjučers ugovor može biti:

1) fjučers ugovor sa isporukom predmeta ugovora - prenosivi standardizovani ugovor kojim se kupac obavezuje da plati unapred ugovorenu cenu na dan dospeća utvrđen ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora, odnosno kojim se prodavac obavezuje da na taj dan isporuči predmet ugovora;

2) fjučers ugovor bez isporuke predmeta ugovora - prenosivi standardizovani ugovor kojim se ugovorne strane obavezuju da na dan dospeća utvrđen ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora, isplate razliku između ugovorene cene predmeta ugovora i cene predmeta ugovora na dan dospelosti.

Opcijski ugovor je prenosivi standardizovani ugovor kojim kupac stiče pravo da, uz obavezu plaćanja ugovorene premije na dan, odnosno dane dospeća utvrđene ugovorom, a rok dospeća ne može biti kraći od tri dana od dana zaključenja ugovora - kupi ili proda predmet ugovora po ceni utvrđenoj ugovorom, a prodavac preuzima obavezu da tog dana proda ili kupi predmet ugovorne obaveze.

Predmet javne ponude na organizovanom tržištu mogu biti i drugi finansijski instrumenti s predmetom ugovora čiji su vrsta, količina, kvalitet i druga svojstva standardizovani i od čije cene na tržištu zavisi vrednost finansijskog instrumenta, ako su utvrđeni odlukom organizatora tržišta.

Na odluku iz stava 4. ovog člana Komisija daje saglasnost.

Standardizovanim finansijskim instrumentima može se trgovati samo na organizovanom tržištu - pod uslovima i na način koji su utvrđeni ovim zakonom i aktima organizatora tržišta.

V IZDAVANJE HARTIJA OD VREDNOSTI JAVNOM PONUDOM

Uslovi za izdavanje hartija od vrednosti javnom ponudom

Član 25

Hartije od vrednosti se izdaju javnom ponudom, uz objavljivanje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti i upućivanje javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Lice koje namerava da izda hartije od vrednosti dužno je da o tome pripremi prospekt za izdavanje hartija od vrednosti i da Komisiji podnese:

- 1) zahtev za davanje odobrenja prospekta za izdavanje hartija od vrednosti;
- 2) odluku izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti i njihovom uključivanju na tačno određeno vanberzansko tržište;
- 3) primerak prospekta za izdavanje hartija od vrednosti;
- 4) primerak skraćenog prospekta za izdavanje hartija od vrednosti (u daljem tekstu: skraćeni prospekt);
- 5) javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti;

6) osnivački akt izdavaoca;

7) rešenje o upisu u registar privrednih subjekata;

8) finansijske izveštaje, koji se izrađuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija;

9) izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja, koji se izrađuje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija;

10) potvrdu banke o stanju na računu izdavaoca u poslednjih 60 dana pre podnošenja zahteva;

11) saglasnost nadležnog organa, ako je ovim ili drugim zakonom određeno da je izdavanje hartija od vrednosti dozvoljeno samo uz prethodnu saglasnost tog organa.

Kada se izdavanje akcija vrši u postupku osnivanja otvorenog akcionarskog društva, osnivači tog društva dužni su da o tome pripreme prospekt za izdavanje hartija od vrednosti i da Komisiji podnesu dokumente iz stava 2. tač. od 1) do 6) ovog člana.

Kada izdavanje hartija od vrednosti vrši pokrovitelj emisije na osnovu ugovora sa izdavaocem o otkupu emisije, za pripremu prospekta za izdavanje hartija od vrednosti odgovoran je izdavalac.

Javna ponuda hartija od vrednosti može se vršiti samo po prethodno pribavljenom rešenju o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti, koje donosi Komisija.

Ništavo je svako sticanje hartija od vrednosti izdavanjem na osnovu ponude putem oglasa, reklame, pisma, telefonskog poziva ili drugom radnjom kojom se kupovina hartija od vrednosti određenog društva čini dostupnom većem broju unapred neodređenih lica, a koja nije učinjena u skladu sa ovim zakonom.

Registar rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti vodi Komisija.

Prospekt za izdavanje hartija od vrednosti

Član 26

Prospekt je pisani javni dokument koji sadrži podatke koji investitoru omogućavaju jasan i celovit uvid u stvarni (objektivni) pravni i finansijski položaj izdavaoca hartija od vrednosti, u njegove poslovne mogućnosti i u prava i obaveze koje proizlaze iz hartija od vrednosti na koje se prospekt odnosi, kao i druge podatke bitne za donošenje investicione odluke.

Prospekt za izdavanje hartija od vrednosti sastoji se od:

1) uvodnog dela prospekta, koji sadrži osnovne podatke o izdavaocu, podatke o hartijama od vrednosti koje se nameravaju izdavati i podatke o nameni sredstava dobijenih izdavanjem tih hartija od vrednosti;

2) osnovnog prospekta, koji sadrži detaljne podatke o izdavaocu, poslovanju izdavaoca i podatke o hartijama od vrednosti koje su izdate, a nisu povučene, odnosno nije im istekao rok dospeća.

Skraćeni prospekt je izvod iz prospekta koji se javno objavljuje i koji sadrži podatke iz uvodnog dela prospekta.

Kada oceni da je to potrebno radi zaštite investitora, Komisija može od podnosioca zahteva tražiti da pojedine podatke u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti na odgovarajući način posebno istakne.

Formu i sadržinu zahteva za odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti, odluke o izdavanju hartija od vrednosti, prospekta za izdavanje hartija od vrednosti i skraćenog prospekta, propisuje Komisija.

Odgovornost za istinitost i potpunost podataka

Član 27

Podaci navedeni u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti, u skraćenom prospektu i u svakom drugom obliku javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti moraju biti istiniti i odražavati u potpunosti finansijsko stanje i poslovne rezultate izdavaoca.

Svaki drugi oblik javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti mora sadržati podatke koji su u skladu sa podacima iz prospekta.

Prospekt za izdavanje hartija od vrednosti, skraćeni prospekt i svaki drugi oblik javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti moraju sadržati podatke koji, s obzirom na delatnost koju obavlja izdavalac i vrstu hartija od vrednosti koje se nameravaju izdavati, omogućavaju investitorima da izvrše objektivnu procenu finansijske pozicije, stanja ukupne imovine i obaveza, dobiti i gubitaka u poslovanju, pravnog položaja, potencijalnih poslovnih rezultata i drugih bitnih činjenica i okolnosti u vezi s izdavaocem, kao i prava i obaveza iz tih hartija od vrednosti.

U prospektu za izdavanje hartija od vrednosti, skraćenom prospektu i u svakom drugom obliku javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti ne mogu se navoditi podaci koji mogu stvoriti pogrešnu predstavu kod investitora u pogledu izdavaoca, hartija od vrednosti koje se nameravaju izdavati u skladu s tim prospektom i hartija od vrednosti izdavaoca koje su već izdate.

Za istinitost i potpunost podataka objavljenih u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti, skraćenom prospektu i u svakom drugom obliku javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti odgovara izdavalac.

Za štetu prouzrokovanu objavljivanjem netačnih, odnosno nepotpunih podataka u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti, skraćenom prospektu i u svakom drugom obliku javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti odgovara izdavalac.

Za prouzrokovanu štetu iz stava 6. ovog člana pored izdavaoca solidarno odgovaraju revizor i sva druga lica koja su učestvovala u pripremi prospekta za izdavanje hartija od vrednosti i skraćenog prospekta, ako su znala, odnosno zbog prirode posla koji obavljaju morala znati da su podaci netačni, odnosno nepotpuni.

Komisija ne odgovara za istinitost i potpunost podataka navedenih u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti i skraćenom prospektu.

Rešenje o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti

Član 28

Komisija donosi rešenje o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti kad utvrdi da on sadrži sve podatke u skladu sa ovim zakonom i da je priložena propisana dokumentacija.

Komisija donosi rešenje o odbijanju zahteva za odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti u slučaju:

- 1) da je sadržina prospekta u suprotnosti, odnosno da forma prospekta nije u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima donetim na osnovu tog zakona;
- 2) da u prospektu nisu navedeni svi potrebni podaci ili nije priložena propisana dokumentacija;
- 3) da podaci u prospektu nisu u skladu sa odlukom izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti, odnosno da ne odgovaraju podacima u dostavljenoj dokumentaciji;
- 4) da je nad izdavaocem pokrenut postupak stečaja ili likvidacije;
- 5) kad izdavalac nije ispunio obavezu izveštavanja propisanu ovim zakonom.

Rok za donošenje rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti

Član 29

Rešenje o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti Komisija donosi u roku od 20 dana od dana prijema urednog zahteva za davanje odobrenja prospekta.

Preliminarni prospekt za izdavanje hartija od vrednosti

Član 30

Izdavalac može Komisiji podneti i zahtev za davanje odobrenja preliminarnog prospekta za izdavanje hartija od vrednosti (u daljem tekstu: preliminarni prospekt).

Preliminarni prospekt mora sadržati sve podatke koji će biti objavljeni u prospektu, izuzev podataka o ceni hartija od vrednosti, visini kamatne stope i pokroviteljima emisije.

Komisija propisuje uslove za objavljivanje preliminarnog prospekta.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja preliminarnog prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Objavljivanje preliminarnog prospekta

Član 31

Dozvoljeno je javno objavljivati preliminarni prospekt od dana donošenja rešenja o odobrenju preliminarnog prospekta do dana donošenja rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti, ali nije dozvoljeno vršiti upis ni uplatu hartija od vrednosti na koje se odnosi taj prospekt.

Preliminarni prospekt se može javno objavljivati najduže šest meseci od dana donošenja rešenja o njegovom odobrenju.

Izdavalac i brokersko-dilersko društvo koje ovlasti izdavalac dužni su da svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, uruče primerak preliminarnog prospekta i da vode evidenciju o tim licima.

Odložni prospekt za izdavanje hartija od vrednosti

Član 32

Akcionarsko društvo koje namerava da izda odobrene, a neizdate akcije putem javne ponude, odnosno lice koje namerava da vrši izdavanje drugih hartija od vrednosti putem javne ponude uz odlaganje otpočinjanja postupka upisa i uplate tih hartija od vrednosti, dužno je da od Komisije prethodno dobije odobrenje odložnog prospekta za izdavanje hartija od vrednosti (u daljem tekstu: odložni prospekt).

Odložni prospekt mora da sadrži sve podatke koje sadrži prospekt za izdavanje hartija od vrednosti, izuzev podataka o ceni hartija od vrednosti, odnosno visini kamatne stope.

Od dana donošenja rešenja o odobrenju odložnog prospekta do dana donošenja rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti nije dozvoljeno vršiti upis ni uplatu hartija od vrednosti na koje se odnosi odložni prospekt.

Na osnovu rešenja o odobrenju odložnog prospekta izdavalac može podneti više zahteva za odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti radi sukcesivnog izdavanja hartija od vrednosti u različitim vremenskim intervalima, na način i pod uslovima utvrđenim u odložnom prospektu.

Vrednost celokupne emisije hartija od vrednosti koje se izdaju u skladu sa stavom 4. ovog člana ne može preći iznos utvrđen odložnim prospektom.

Datum dospeća hartija od vrednosti koje se izdaju u skladu sa stavom 4. ovog člana mora biti u skladu sa rokovima dospeća utvrđenim odložnim prospektom.

Odlaganje otpočinjanja postupka upisa i uplate hartija od vrednosti ne može trajati duže od pet godina za odobrene, a neizdate akcije, odnosno 12 meseci za druge hartije od vrednosti od dana donošenja rešenja o odobrenju odložnog prospekta.

Komisija propisuje uslove za objavljivanje odložnog prospekta.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja odložnog prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Dopuna prospekta

Član 33

Ako od dana podnošenja zahteva za odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti, preliminarnog ili odložnog prospekta do dana isteka roka za upis i uplatu hartija od vrednosti nastupe okolnosti koje mogu uticati na procenu vrednosti hartija od vrednosti koje će se izdavati, izdavalac je dužan da, narednog dana od dana nastupanja tih okolnosti, Komisiji dostavi zahtev za odobrenje dopune prospekta.

Dopuna prospekta je sastavni deo prospekta i njome se ne mogu menjati podaci u prospektu na koje nove okolnosti nemaju uticaja, ali se mogu dodavati novi podaci ako su značajni za javnu ponudu hartija od vrednosti.

Na sadržinu zahteva za davanje odobrenja dopune prospekta, odgovornost za istinitost podataka, rešenje o odobrenju tog prospekta i rok za njegovo donošenje shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Posebno pravilo za preliminarni i odložni prospekt

Član 34

Posle odobrenja preliminarnog, odnosno odložnog prospekta, izdavalac je dužan da Komisiji dostavi dopunu prospekta u kojoj su sadržani podaci koji nisu bili objavljeni u preliminarnom, odnosno odložnom prospektu - sa zahtevom za odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti.

Primerak dopune iz stava 1. ovog člana dostavlja se i svim licima koja se nalaze u evidenciji izdavaoca, odnosno brokersko-dilerskog društva iz člana 31. stav 3. ovog zakona.

Skraćeni prospekt za kratkoročne hartije od vrednosti

Član 35

Za izdavanje kratkoročnih hartija od vrednosti izrađuje se skraćeni prospekt.

Komisija donosi rešenje o odobrenju skraćenog prospekta za kratkoročne hartije od vrednosti u roku od sedam dana od dana podnošenja urednog zahteva od strane izdavaoca.

Komisija svojim aktom propisuje formu i sadržinu skraćenog prospekta za kratkoročne hartije od vrednosti i drugu potrebnu dokumentaciju koja se podnosi uz zahtev za odobrenje tog prospekta.

VI PONUDA HARTIJA OD VREDNOSTI STRANOG PRAVNOG LICA I INOSTRANIH HARTIJA OD VREDNOSTI

Ponuda i promet hartija od vrednosti

Član 36

Ponuda i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica na teritoriji Republike vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona o izdavanju hartija od vrednosti javnom ponudom, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Ponudu i promet hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana može organizovati samo brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka ako ima:

- 1) dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti organizovanja izdavanja hartija od vrednosti;
- 2) zaključen ugovor o organizovanju ponude i prometa hartija od vrednosti sa stranim pravnim licem izdavaocem hartije od vrednosti;
- 3) prethodno dobijenu saglasnost Narodne banke Srbije za promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica na teritoriji Republike.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove o načinu izdavanja saglasnosti iz stava 2. tačka 3) ovog člana.

U postupku davanja saglasnosti iz stava 2. tačka 3) ovog člana Narodna banka Srbije primenjuje zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenje o davanju saglasnosti iz stava 2. tačka 3) ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Propisom Narodne banke Srbije iz stava 3. ovog člana uređuje se način utvrđivanja deviznih kvota do kojih se mogu izdavati saglasnosti za ponudu i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica na teritoriji Republike i uslovi i način izdavanja tih saglasnosti.

Odobrenje prospekta za ponudu i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica

Član 37

Ponuda i promet hartija od vrednosti javnom ponudom stranog pravnog lica može se vršiti ako to pravno lice ima odobrenje nadležnog organa za nadzor nad tržištem hartija od vrednosti na teritoriji države članice OECD i EU odnosno na teritoriji susednih država, u kojoj su hartije od vrednosti izdate, a sa kojima Komisija ima zaključen ugovor kojim se uređuje saradnja nadležnih organa za nadzor nad tržištem hartija od vrednosti.

Ponuda i promet hartija od vrednosti javnom ponudom stranog pravnog lica ne može se vršiti bez prethodno dobijenog rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti stranog pravnog lica, koje donosi Komisija.

Na prospekt na osnovu koga se vrši ponuda i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Uz zahtev za odobrenje prospekta za ponudu i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica, podnosi se:

- 1) ugovor o organizovanju ponude i prometa hartija od vrednosti zaključen između stranog pravnog lica izdavaoca hartija od vrednosti i brokersko-dilerskog društva, odnosno ovlašćene banke;
- 2) saglasnost Narodne banke Srbije za ponudu i promet hartija od vrednosti stranog pravnog lica;
- 3) original i overeni prevod ostale dokumentacije koja se podnosi uz zahtev za odobrenje prospekta za ponudu i promet hartija od vrednosti.

Bliže uslove i način izdavanja saglasnosti iz stava 4. tačka 2) ovog člana propisuje Narodna banka Srbije.

Registracija prospekta inostranih hartija od vrednosti

Član 38

Javna ponuda inostranih hartija od vrednosti može se vršiti uz prethodnu registraciju prospekta za izdavanje tih hartija od vrednosti koji je odobrio inostrani organ iz člana 37. stav 1. ovog zakona.

Rešenje o registraciji prospekta iz stava 1. ovog člana donosi Komisija, koja vodi i registar tih rešenja.

Uz zahtev za registraciju prospekta iz stava 1. ovog člana podnosi se:

- 1) dokumentacija iz člana 37. stav 4. ovog zakona;
- 2) original i overeni prevod kompletnog prospekta koji je odobrio organ iz člana 37. stav 1. ovog zakona;
- 3) original i overeni prevod periodičnih izveštaja koje je strani izdavalac dužan da dostavlja organu iz člana 37. stav 1. ovog zakona, koji ne može da bude stariji od šest meseci od dana podnošenja zahteva;
- 4) drugi podaci i dokumenti utvrđeni opštim aktima Komisije.

Depozitne potvrde

Član 39

Javna ponuda inostranih hartija od vrednosti može se vršiti u obliku depozitnih potvrda ako je prospekt za izdavanje hartija od vrednosti na osnovu kojih se izdaju te potvrde odobrio inostrani organ iz člana 37. stav 1. ovog zakona.

Izdavalac depozitnih potvrda može biti samo banka, i to:

- 1) ako ima prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije za izdavanje depozitnih potvrda;
- 2) ako je zaključila ugovor sa izdavaocem inostranih hartija od vrednosti.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove i način izdavanja saglasnosti iz stava 2. tačka 1) ovog člana.

Član 40

Komisija propisuje način, uslove i postupak izdavanja i trgovine depozitnim potvdama.

VII POSTUPAK IZDAVANJA HARTIJA OD VREDNOSTI JAVNOM PONUDOM

Postupak izdavanja hartija od vrednosti i upućivanje javnog poziva

Član 41

Postupak izdavanja hartija od vrednosti otpočinje upućivanjem javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti i objavljivanjem skraćenog prospekta za izdavanje hartija od vrednosti u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike.

Javni poziv iz stava 1. ovog člana sadrži:

- 1) podatke o datumu otpočinjanja upisa i uplate i o roku za upis i uplatu hartija od vrednosti;
- 2) podatke o mestu na kome se mogu izvršiti upis i uplata, odnosno izvršiti uvid ili dobiti primerak prospekta za izdavanje hartija od vrednosti;
- 3) najvažnije podatke o izdavaocu i o hartijama od vrednosti koje će se izdavati.

Komisija bliže propisuje sadržaj javnog poziva za upis i uplatu hartija od vrednosti, način njegovog objavljivanja i sadržaj upisnice.

Izdavalac je dužan da javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti objavi u roku od 30 dana od dana prijema rešenja o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti.

Ako izdavalac ne objavi javni poziv za upis i uplatu u roku iz stava 4. ovog člana, rešenje o davanju odobrenja iz člana 28. ovog zakona postaje ništavo.

Objavljivanje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti

Član 42

Skraćeni prospekt za izdavanje hartija od vrednosti objavljuje se u isto vreme kad i javni poziv za upis i uplatu hartija od vrednosti, u istom dnevnom listu u formi jedinstvenog oglasa, a na način propisanim članom 41. stav 1. ovog zakona.

Prospekt za izdavanje hartija od vrednosti i skraćeni prospekt stavljaju se na raspolaganje svim zainteresovanim licima - na mestima određenim za upis i uplatu tih hartija.

Izdavalac, brokersko-dilersko društvo i ovlašćena banka, koje je ovlastio izdavalac dužni su da svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, uruče primerak prospekta za izdavanje hartija od vrednosti ili skraćenog prospekta.

Mesto upisa i uplate hartija od vrednosti i rok za upis i uplatu

Član 43

Upis hartija od vrednosti vrši se u brokersko-dilerskom društvu ili banci - članovima Centralnog registra, na osnovu pismenog ugovora koji zaključuju to brokersko-dilersko društvo, odnosno ta banka i izdavalac.

Uplata hartija od vrednosti vrši se u banci - članu Centralnog registra, na osnovu pismenog ugovora koji zaključuju ta banka i izdavalac.

Kad izdavanje hartija od vrednosti vrši banka, uplata tih hartija od vrednosti se vrši u drugoj banci - članu Centralnog registra, na osnovu pismenog ugovora koji zaključuju ta druga banka i izdavalac.

Uplata hartija od vrednosti vrši se u novcu.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, kad se izdavanje hartija od vrednosti vrši bez odobrenja prospekta za izdavanje hartija od vrednosti u skladu sa članom 54. ovog zakona, uplata akcija i hartija od vrednosti zamenljivih za akcije može se vršiti u novcu, u hartijama od vrednosti, u stvarima i drugim pravima.

Rok za upis i uplatu hartija od vrednosti

Član 44

Rok za upis i uplatu hartija od vrednosti ne može biti duži od tri meseca od dana označenog u javnom pozivu za otpočinjanje upisa i uplate hartija od vrednosti.

Komisija će, na zahtev izdavaoca, produžiti rok za upis i uplatu hartija od vrednosti do 45 dana.

Upis i uplata po javnom pozivu vrše se u rokovima i pod uslovima utvrđenim u javnom pozivu za upis i uplatu i prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Upis i uplata vrše se na način kojim se obezbeđuje ravnopravan tretman svih lica koja u datom roku i pod utvrđenim uslovima vrše upis, odnosno uplatu hartija od vrednosti i na način kojim se sprečava nanošenje štete izdavaocu.

Odustajanje od upisa

Član 45

Lice koje je izvršilo upis hartija od vrednosti na osnovu javnog poziva pre nego što mu je omogućen uvid u prospekt za izdavanje hartija od vrednosti, izuzev profesionalnog investitora, može odustati od upisa - pismenom izjavom, u roku od dva dana od dana uvida u taj prospekt.

Obustava i poništavanje postupka izdavanja hartija od vrednosti

Član 46

Komisija vrši nadzor nad postupkom izdavanja hartija od vrednosti javnom ponudom.

Ako Komisija u vršenju nadzora nad postupkom izdavanja hartija od vrednosti javnom ponudom otkrije nepravilnosti koje je moguće otkloniti, naložiće izdavaocu da u određenom roku otkloni uočene nepravilnosti i za to vreme se obustavlja postupak upisa i uplate hartija, a rok za upis i uplatu za to vreme ne teče. Komisija je dužna da o izdatom nalogu obavesti lica koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti tog izdavaoca.

Izdavalac je dužan da u određenom roku dostavi Komisiji izveštaj sa dokazima o otklonjenim nepravilnostima.

Ukoliko na osnovu izveštaja utvrdi da su nepravilnosti otklonjene, Komisija rešenjem prekida obustavu postupka za upis i uplatu i o tome obaveštava lica koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti tog izdavaoca.

Ako izdavalac ne otkloni nepravilnosti u roku određenom nalogom Komisije iz stava 2. ovog člana ili ako Komisija u vršenju nadzora utvrdi da je u postupku javne ponude bilo nepravilnosti koje izdavalac ne može otkloniti, Komisija rešenjem poništava postupak javne ponude i o tome obaveštava lica koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti, kao i javnost na način propisan članom 41. stav 1. ovog zakona.

Ako se postupak izdavanja hartija od vrednosti poništi, izdavalac je dužan da, u roku od tri dana od dana prijema rešenja Komisije, licima koja su izvršila upis i uplatu hartija od vrednosti vrati uplaćene iznose sa kamatom, kao i da nadoknadi štetu.

Rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti

Član 47

Izdavalac je dužan da, u roku od sedam dana od dana isteka roka za upis i uplatu hartija od vrednosti, Komisiji dostavi dokaz o broju upisanih i uplaćenih hartija od vrednosti i da podnese zahtev za dobijanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti.

Rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti donosi Komisija u roku od tri dana od podnošenja zahteva iz stava 1. ovog člana - ako su upis i uplata hartija od vrednosti izvršene u skladu s javnim pozivom za upis i uplatu i prospektom za izdavanje hartija od vrednosti.

Objavljivanje izveštaja o ishodu javne ponude

Član 48

Izdavalac je dužan da, najkasnije u roku od tri dana po prijemu rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti, odnosno rešenja o odbijanju izdavanja hartija od vrednosti objavi izveštaj o ishodu javne ponude u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike, a koji mora da sadrži podatke o upisanim i uplaćenim hartijama od vrednosti, kao i naznaku da li je javna ponuda bila uspešna ili ne.

Sadržinu i način objavljivanja izveštaja o ishodu javne ponude iz stava 1. ovog člana bliže propisuje Komisija.

Upis hartija od vrednosti u Centralni registar i uključivanje hartija od vrednosti na organizovano tržište

Član 49

Rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti Komisija odmah dostavlja izdavaocu i organizatoru tržišta, u skladu sa odlukom izdavaoca iz člana 25. stav 2. tačka 2) ovog zakona i Centralnom registru.

Izdavalac je dužan da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti, podnese zahtev Centralnom registru preko člana Centralnog registra za otvaranje emisionog računa i upis hartija od vrednosti u taj registar.

Uz zahtev iz stava 2. ovog člana prilaže se:

- 1) rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti;
- 2) druga dokumentacija utvrđena aktom Centralnog registra.

Hartije od vrednosti izdaju se njihovim prenosom sa emisionih računa na račune koji se, u skladu sa ovim zakonom, otvaraju i vode u Centralnom registru.

Centralni registar je dužan da o upisu hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana u Centralni registar odmah obavesti izdavaoca preko člana Centralnog registra i organizatora tržišta u skladu sa odlukom izdavaoca iz člana 25. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Izdavalac je dužan da, u roku od tri dana od prijema obaveštenja od Centralnog registra o izvršenom upisu hartija od vrednosti, podnese zahtev organizatoru tržišta za prijem na vanberzansko tržište, u skladu sa svojom odlukom iz člana 25. stav 2. tačka 2) ovog zakona ili da u istom roku podnese zahtev za prijem na berzansko tržište.

Ukoliko hartije od vrednosti ispunjavaju uslove za trgovinu na organizovanom tržištu, organizator tržišta iz stava 1. ovog člana je dužan da ih najkasnije u roku od pet dana od dana podnošenja zahteva za prijem na vanberzansko tržište, primi na vanberzansko tržište.

Ukoliko hartije od vrednosti ispunjavaju uslove za trgovinu na berzanskom tržištu, berza je dužna da ih najkasnije u roku od pet dana od dana podnošenja zahteva za prijem na berzansko tržište, primi na berzansko tržište.

Ukoliko hartije od vrednosti za koje je izdavalac podneo zahtev za prijem na berzansko tržište ne ispunjavaju uslove za prijem na listing berzanskog tržišta, organizator tržišta postupa u skladu sa odlukom izdavaoca iz člana 25. stav 2. tačka 2) ovog zakona.

Organizator tržišta iz stava 1. ovog člana je dužan da o izvršenom prijemu hartija od vrednosti na organizovano tržište obavesti Komisiju.

Uslovi za uključivanje hartija od vrednosti na organizovano tržište

Član 50

Hartije od vrednosti se uključuju na organizovano tržište ako su izdate javnom ponudom, odnosno ako je izdavalac dobio od Komisije rešenje o uključenju tih hartija na organizovano tržište.

Berza može svojim aktima propisati dodatne uslove za prijem na listing berze, na koje Komisija daje saglasnost.

VIII TRGOVINA HARTIJAMA OD VREDNOSTI NA ORGANIZOVANOM TRŽIŠTU

Trgovina hartijama od vrednosti

Član 51

Sekundarna ponuda hartija od vrednosti, odnosno trgovina hartijama od vrednosti obavlja se na organizovanom tržištu, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Na organizovanom tržištu mogu trgovati samo njegovi članovi brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke, a druga lica - jedino posredstvom članova organizovanog tržišta.

Vlasničkim hartijama od vrednosti kojima se trguje na jednom organizovanom tržištu u Republici ne može se trgovati na drugom organizovanom tržištu u Republici.

Sticanje i otuđenje sopstvenih akcija vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Trgovina na organizovanom tržištu

Član 52

Trgovina na organizovanom tržištu podrazumeva javnu ponudu hartija od vrednosti i povezivanje ponude i potražnje hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata.

Trgovina hartijama od vrednosti obavlja se isključivo na organizovanom tržištu u Republici koje obuhvata berzansko i vanberzansko tržište, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Trgovina hartijama iz stava 2. ovog člana obavlja se isključivo u skladu sa odredbama ovog zakona, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Organizaciju i propisivanje uslova poslovanja organizovanog tržišta, nadzor nad poslovanjem članova organizovanog tržišta, kao i prijem hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenta na organizovano tržište vrši organizator tržišta.

IX IZUZECI OD OBAVEZE ODOBRENJA PROSPEKTA I TRGOVINE JAVNOM PONUDOM

Izuzeci prema vrsti hartija od vrednosti i izdavaocu

Član 53

Odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti nije obavezno kada preduzeće izdaje akcije u postupku privatizacije državnog, odnosno društvenog kapitala u skladu sa zakonom kojim se uređuje privatizacija.

Na otvaranje računa, upis u Centralni registar i uključivanje na organizovano tržište akcija iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o postupku izdavanja hartija od vrednosti.

Odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti nije obavezno kada se vrši izdavanje i ponuda kratkoročnih hartija od vrednosti fizičkim i pravnim licima čiji broj ne može biti veći od 100.

Izdavanje i ponuda hartija od vrednosti iz stava 3. ovog člana vrši se bez upućivanja javnog poziva i druge vrste javnog oglašavanja.

Izdavalac donosi odluku o izdavanju kratkoročnih hartija od vrednosti koja najmanje sadrži:

- 1) osnovne podatke o izdavaocu;
- 2) oznaku emisije hartija od vrednosti;
- 3) ukupnu nominalnu vrednost hartija od vrednosti;

- 4) nominalnu vrednost i broj hartija od vrednosti;
- 5) prodajnu cenu hartija od vrednosti;
- 6) podatke o kamatama i način obračuna kamata;
- 7) rok dospeća;
- 8) mesto i vreme upisa i uplate i rok za upis i uplatu hartija od vrednosti.

Izdavalac vrši izdavanje i ponudu hartija od vrednosti iz stava 3. ovog člana po zaključenom ugovoru preko brokersko-dilerskog društva, odnosno ovlašćene banke, koji su članovi Centralnog registra.

Upis i uplata hartija od vrednosti iz stava 3. ovog člana vrši se shodnom primenom odredba čl. 43. i 44. ovog zakona.

Odmah po isteku roka za upis i uplatu izdavalac odlučuje da li se emisija kratkoročnih hartija od vrednosti poništava ili se smatra uspešnom.

U slučaju uspešnosti emisije, brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka, koji su članovi Centralnog registra, dužni su da odmah dostave Centralnom registru odluku iz stava 5. ovog člana i sledeće podatke elektronskim putem:

- broj prodatih hartija od vrednosti, sa pojedinačnim cenama tih hartija;
- podatke o kupcima hartija od vrednosti.

Centralni registar je dužan da, u skladu sa pravilima poslovanja, dodeli CFI kod i ISIN broj i izvrši kliring i saldiranje hartija od vrednosti iz stava 9. ovog člana.

Hartijama od vrednosti izdatim u skladu sa stavom 3. ovog člana trguje se van organizovanog tržišta, osim ukoliko izdavalac ne dobije od Komisije odobrenje za uključivanje tih hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka, koji su članovi Centralnog registra, dužni su da odmah nakon izvršene sekundarne prodaje kratkoročnih hartija od vrednosti iz stava 10. ovog člana obaveste Centralni registar o izvršenoj prodaji.

Centralni registar je dužan da na svojoj internet stranici javno objavljuje sledeće podatke o izdavaocima kratkoročnih hartija od vrednosti izdatih u skladu sa odredbama ovog člana:

- 1) osnovne podatke o izdavaocu;
- 2) ukupnu zaduženost izdavaoca po osnovu izdatih dužničkih hartija od vrednosti;
- 3) nominalnu vrednost i broj hartija od vrednosti;
- 4) prodajnu cenu hartija od vrednosti;
- 5) podatke o kamatama i način obračuna kamata;
- 6) rok dospeća.

Centralni registar bliže propisuje sadržinu podataka iz stava 13. ovog člana.

Izuzeci prema vrsti investitora

Član 54

Bez odobrenja prospekta za izdavanje hartija od vrednosti može se vršiti izdavanje i ponuda hartija od vrednosti unapred poznatim kupcima, i to:

- 1) Republici Srbiji;
- 2) Narodnoj banci Srbije;
- 3) profesionalnim investitorima;
- 4) svim postojećim akcionarima u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva;
- 5) zaposlenima kod izdavaoca, kad se akcije izdaju jedino radi dodele tim licima u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Izdavanje i ponuda hartija od vrednosti iz stava 1. ovog člana vrši se bez javne ponude i druge vrste javnog oglašavanja.

Postupak izdavanja

Član 55

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona dužan je da, pre otpočinjanja upisa i uplate hartija od vrednosti, podnese zahtev za odobrenje izdavanja hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu i Komisiji za hartije od vrednosti dostavi:

- 1) obaveštenje o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu;
- 2) odluku o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu;
- 3) drugu potrebnu dokumentaciju.

Sadržinu obaveštenja o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu, odluke o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu, kao i drugu potrebnu dokumentaciju propisuje Komisija.

Komisija donosi rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu kad utvrdi da obaveštenje o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu sadrži sve podatke utvrđene u skladu sa ovim zakonom, da je priložena propisana dokumentacija i da su podaci u tom obaveštenju u skladu sa odlukom izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu i dostavljenom dokumentacijom.

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona dužan je da uz ponudu koju upućuje licima iz člana 54. ovog zakona dostavi obaveštenje o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu, čije je izdavanje rešenjem odobrila Komisija.

Registar rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti bez javne ponude poznatom kupcu vodi Komisija.

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona dužan je da pre upisa i uplate tih hartija od vrednosti zaključi sa licem iz stava 1. tog člana ugovor kojim se uređuju međusobni odnosi izdavaoca i tog lica povodom izdavanja tih hartija.

Izuzetno od stava 6. ovog člana, izdavalac nije dužan da zaključi ugovor iz tog stava kad se izdavanje akcija vrši akcionarima ili zaposlenima kod izdavaoca jedino radi dodele tim licima.

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona dužan je da, u roku od sedam dana od dana isteka roka za upis i uplatu tih hartija, Komisiji podnese zahtev za dobijanje rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti i dostavi:

- 1) ugovor iz stava 6. ovog člana;
- 2) dokaz o broju upisanih i uplaćenih hartija od vrednosti.

Komisija donosi rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona ako su upis i uplata hartija od vrednosti izvršeni u skladu sa odlukom o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude i ugovorom iz stava 6. ovog člana.

Shodna primena

Član 56

Na odgovornost za istinitost podataka sadržanih u obaveštenju o izdavanju hartija od vrednosti i na rok za donošenje rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojima se ova pitanja uređuju kod prospekta za izdavanje hartija od vrednosti.

Na mesto upisa i uplate i rok za upis i uplatu, prekid i obustavu izdavanja, rešenje o odobrenju izdavanja i otvaranje računa i upis hartija od vrednosti iz člana 54. ovog zakona u Centralni registar, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o izdavanju hartija od vrednosti javnom ponudom.

Ograničenje prometa i uključivanje na organizovano tržište

Član 57

Hartije od vrednosti izdate u skladu sa članom 54. ovog zakona ne mogu biti predmet sekundarne javne ponude na organizovanom tržištu najmanje dvanaest meseci od dana njihovog izdavanja.

Zakoniti imalac hartija od vrednosti izdatih bez javne ponude koje je stekao od izdavaoca, nakon isteka dvanaest meseci od dana izdavanja tih hartija može ih otuđiti javnom ponudom pod uslovom da izdavalac dobije odobrenje Komisije za uključivanje tih hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, hartijama od vrednosti izdatim u skladu sa članom 54. ovog zakona može se trgovati na organizovanom tržištu i pre isteka roka iz tog stava ako izdavalac dobije odobrenje za uključivanje tih hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Profesionalni investitor koji je stekao hartije od vrednosti u skladu sa članom 54. ovog zakona može ih otuđivati bez javne ponude i to Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije ili profesionalnim investitorima.

Zahtev za davanje odobrenja iz stava 2. ovog člana izdavalac podnosi Komisiji i uz zahtev dostavlja prospekt za izdavanje hartija od vrednosti - osnovni prospekt i drugu dokumentaciju iz člana 25. stav 2. ovog zakona, bez poziva za upis i uplatu akcija.

Rešenje o davanju odobrenja iz stava 2. ovog člana donosi Komisija kad utvrdi da je priložena propisana dokumentacija.

Na rok za donošenje rešenja o odobrenju uključivanja hartija od vrednosti na organizovano tržište shodno se primenjuju odredbe člana 44. ovog zakona.

Postupak uključivanja hartija od vrednosti izdatih u skladu sa članom 54. ovog zakona na organizovano tržište vrši se shodno odredbama člana 49. ovog zakona.

Ništavi su ugovori zaključeni protivno odredbama ovog člana.

Ugovor sa pokroviteljem emisije

Član 58

Kad pokrovitelj emisije vrši otkup hartija od vrednosti od izdavaoca na osnovu ugovora o vršenju usluga organizovanja izdavanja hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa radi dalje prodaje javnom ponudom, taj otkup može vršiti samo po prethodno donetom rešenju o odobrenju prospekta za izdavanje hartija od vrednosti.

Pokrovitelj emisije iz stava 1. ovog člana može vršiti izdavanje hartija od vrednosti javnom ponudom na osnovu ugovora iz tog stava samo u periodu utvrđenom za upis i uplatu tih hartija, a po isteku tog perioda, hartijama od vrednosti koje je otkupio, a nije prodao pokrovitelj može trgovati samo na organizovanom tržištu.

Kad pokrovitelj emisije vrši otkup hartija od vrednosti od izdavaoca na osnovu ugovora o vršenju usluga organizovanja izdavanja hartija od vrednosti sa obavezom njihovog otkupa radi dalje prodaje bez javne ponude, taj otkup može vršiti u skladu sa odredbama čl. 54. i 55. ovog zakona.

Pokrovitelj emisije iz stava 3. ovog člana može vršiti izdavanje hartija od vrednosti bez javne ponude na osnovu ugovora iz tog stava samo u periodu utvrđenom za upis i uplatu tih hartija, a po isteku tog perioda, hartijama od vrednosti koje je otkupio, a nije prodao pokrovitelj može trgovati samo u skladu sa članom 51. ovog zakona.

Izuzeci prema razlogu za izdavanje hartija od vrednosti

Član 59

Odobrenje prospekta za izdavanje hartija od vrednosti nije obavezno kada se vrši izdavanje:

- 1) akcija radi pretvaranja rezervi i neraspoređene dobiti u osnovni kapital u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva;
- 2) varanta za kupovinu akcija ili obveznica;

- 3) običnih akcija prilikom zamene zamenljivih obveznica, varanta ili preferencijalnih akcija istog izdavaoca;
- 4) akcija radi pretvaranja duga akcionarskog društva u osnovni kapital u skladu sa posebnim zakonom;
- 5) akcija radi zamene postojećih akcija zbog promene njihove nominalne vrednosti;
- 6) hartija od vrednosti radi zamene postojećih hartija od vrednosti prilikom statusnih promena društva koje se vrše u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Postupak izdavanja

Član 60

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona dužan je da Komisiji dostavi:

- 1) obaveštenje o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude;
- 2) odluku o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude;
- 3) drugu potrebnu dokumentaciju.

Izdavalac hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona dužan je da, u roku od sedam dana od dana donošenja odluke o izdavanju tih hartija, Komisiji podnese zahtev za dobijanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti.

Komisija donosi rešenje o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona kad utvrdi da odluka o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude sadrži sve podatke utvrđene u skladu sa ovim zakonom, da je priložena propisana dokumentacija i da su podaci u toj odluci u skladu sa dostavljenom dokumentacijom.

Sadržinu odluke o izdavanju hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona, kao i drugu potrebnu dokumentaciju propisuje Komisija.

Registar rešenja o odobrenju izdavanja hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona vodi Komisija.

Shodna primena

Član 61

Na otvaranje računa, upis u Centralni registar i uključivanje na organizovano tržište hartija od vrednosti iz člana 59. ovog zakona shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o postupku izdavanja i uključivanja hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Izuzeci od obaveze trgovine na organizovanom tržištu

Član 62

Dužničkim hartijama od vrednosti može se trgovati van organizovanog tržišta ako se ponuda za kupovinu, odnosno prodaju vrši bez javnog oglašavanja i ako:

- 1) kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti vrši Republika;
- 2) kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti vrši Narodna banka Srbije;
- 3) su ugovorne strane profesionalni investitori.

Akcijama i drugim hartijama od vrednosti može se trgovati van organizovanog tržišta u postupku ponude za preuzimanje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava.

Akcijama i drugim hartijama od vrednosti može se trgovati van organizovanog tržišta u postupku prinudne prodaje i kupovine u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava.

Van organizovanog tržišta vrši se prenos hartija od vrednosti, odnosno prava iz hartija od vrednosti:

- 1) radi ispunjenja obaveza u postupku reorganizacije privrednog društva ili radi ostvarivanja posebnih prava nesaglasnih akcionara i članova, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju privredna društva;
- 2) radi izvršenja pravnosnažne sudske odluke kojom se okončava ostavinski, stečajni ili likvidacioni postupak, odnosno radi izvršenja pravnosnažne sudske odluke kojom se okončava drugi sudski postupak;
- 3) radi zamene za akcije i druge hartije od vrednosti zamenljive za te akcije, kad se, u skladu sa zakonom kojim se uređuje preuzimanje, u postupku ponude za preuzimanje plaćanje za te akcije i hartije od vrednosti vrši u hartijama od vrednosti drugih izdavalaca.

Prodavac, odnosno Centralni registar je dužan da odmah nakon izvršenog saldiranja, o trgovini dužničkim hartijama od vrednosti van organizovanog tržišta obavesti organizatora tržišta na kome se trguje ovim hartijama.

Način dostavljanja obaveštenja iz stava 5. ovog člana i njegov sadržaj utvrđuje Komisija.

Ako aktom Vlade nije drukčije određeno, odredbe ovog zakona o trgovini hartijama od vrednosti na organizovanom tržištu ne primenjuju se:

- 1) na prenos svojine bez naknade na akcijama koje su izdale banke, sa državne zajednice Srbija i Crna Gora na Republiku po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba ("Službeni list SRJ", br. 36/02 i 7/03);
- 2) na trgovinu akcijama koje su izdale banke kad je zakoniti imalac tih akcija Republika po osnovu Zakona o regulisanju odnosa između Savezne Republike Jugoslavije i pravnih lica i banaka sa teritorije Savezne Republike Jugoslavije koje su prvobitni dužnici ili garanti prema poveriocima Pariskog i Londonskog kluba ("Službeni list SRJ", br. 36/02 i 7/03) i Zakona o regulisanju javnog duga Savezne Republike Jugoslavije po osnovu devizne štednje građana ("Službeni list SRJ", broj 36/02);
- 3) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kad je zakoniti imalac tih akcija Republika;

4) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kad je u skladu sa zakonom zakoniti imalac tih akcija Agencija za osiguranje depozita;

5) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kada su zakoniti imaoi tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Agenciju za osiguranje depozita, da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu;

6) na trgovinu akcijama koje su izdala društva za osiguranje, kada zakoniti imaoi tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlaste Agenciju za osiguranje depozita, da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje;

7) na trgovinu akcijama koje su izdale banke, kad se ta trgovina vrši u postupku unovčenja imovine banaka u stečaju, odnosno likvidaciji u kojima funkciju stečajnog, odnosno likvidacionog upravnika vrši Agencija za osiguranje depozita;

8) na trgovinu akcijama Centralnog registra, berzi i drugih lica u finansijskom sektoru, u smislu zakona kojim se uređuje poslovanje i organizacija banaka, kad je zakoniti imalac tih akcija Republika;

9) na trgovinu akcijama Centralnog registra, berzi i drugih lica u finansijskom sektoru, u smislu zakona kojim se uređuje poslovanje i organizacija banaka, kada su zakoniti imaoi tih akcija posebnim ugovorom, koji mora biti zaključen u pismenoj formi, ovlastili Agenciju za osiguranje depozita da u njihovo ime i za njihov račun izvrši prodaju takvih akcija trećem licu.

Vlada bliže propisuje postupak i način trgovine hartijama od vrednosti iz stava 7. ovog člana.

Van organizovanog tržišta vlasničkim hartijama od vrednosti određenog izdavaoca može se trgovati i putem javnog tendera, i to:

1) akcijama koje su prenete Akcijskom fondu u skladu sa zakonom, kao i akcije pojedinačnih akcionara koje se nude na prodaju istovremeno sa akcijama Akcijskog fonda u skladu sa Zakonom o Akcijskom fondu ("Službeni glasnik RS", br. 38/01 i 45/05);

2) akcijama čiji je zakoniti imalac Republički fond za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih;

3) akcijama čiji je zakoniti imalac Republički fond za razvoj;

4) akcijama čiji je zakoniti imalac Republika.

Vlada bliže propisuje postupak i način trgovine hartijama od vrednosti iz stava 9. ovog člana.

X IZVEŠTAVANJE JAVNIH DRUŠTAVA

Subjekt obaveze izveštavanja

Član 63

Javno društvo je dužno da o svom poslovanju izveštava javnost na način utvrđen ovim zakonom i aktima Komisije.

Obaveza izveštavanja prestaje kada, na osnovu zahteva javnog društva, Komisija donese rešenje o brisanju tog društva iz registra javnih društava, odnosno kada stupi na snagu odluka o povlačenju hartija od vrednosti sa organizovanog tržišta.

Obaveza izveštavanja za izdavaoca dužničkih hartija od vrednosti prestaje po isteku svih obaveza koje proizlaze iz tih hartija od vrednosti.

Izveštavanje o bitnim događajima

Član 64

Kada nastupe okolnosti koje bi mogle bitnije uticati na poslovanje javnog društva i na cenu njegovih hartija od vrednosti, a nije reč o opštepозnatim okolnostima, javno društvo je dužno da odmah izda javno saopštenje o takvim okolnostima (izveštaj o bitnim događajima) u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike.

Primerak izveštaja iz stava 1. ovog člana javno društvo je dužno da istovremeno dostavi Komisiji i organizatoru tržišta na kome se trguje hartijama od vrednosti tog javnog društva.

Komisija propisuje način izdavanja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Javno društvo nema obavezu da izda izveštaj iz stava 1. ovog člana ako postoje opravdani razlozi koji ukazuju da bi takvo javno saopštenje ozbiljno ugrozilo poslovanje javnog društva.

U slučaju iz stava 4. ovog člana, javno društvo je dužno da podnese zahtev Komisiji za donošenje rešenja o prestanku obaveze izveštavanja o bitnim događajima.

Finansijski izveštaji i izveštaji o reviziji

Član 65

Javno društvo je dužno da Komisiji, organizatoru tržišta i brokersko-dilerskom društvu sa kojim ima zaključen ugovor dostavi:

- 1) usvojen godišnji finansijski izveštaj koji se sastavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija - najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu poslovnu godinu;
- 2) usvojen izveštaj o izvršenoj reviziji godišnjeg finansijskog izveštaja koji se sastavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija - osam dana od izvršene revizije, a najkasnije do 15. jula tekuće godine za prethodnu poslovnu godinu;
- 3) usvojen polugodišnji finansijski izveštaj - najkasnije do 31. avgusta tekuće godine za javna društva čijim se hartijama od vrednosti trguje na berzi.

Ako nadležni organ izdavaoca odbije da usvoji izveštaje iz stava 1. ovog člana, izdavalac je dužan da o tome obavesti Komisiju i organizovano tržište na kome se trguje hartijama od vrednosti javnog društva najkasnije narednog radnog dana od dana odbijanja izveštaja i da podnese overen prepis zapisnika sa sednice na kojoj je razmatran taj izveštaj, kao i da odluku o odbijanju javno objavi u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na sve učesnike na finansijskom tržištu kojima je Komisija dala dozvolu za obavljanje delatnosti, odnosno dozvolu za rad, bez obzira na pravnu formu, kao i na zatvorena akcionarska društva i društva sa ograničenom odgovornošću koja su javnom ponudom izdala dužničke hartije od vrednosti, do njihovog dospeća.

Objavljivanje izvoda iz finansijskih izveštaja

Član 66

Javno društvo je dužno da, najkasnije u roku od tri dana od dana isteka roka za predaju izveštaja o obavljenoj reviziji godišnjeg finansijskog izveštaja, objavi u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike izvod iz godišnjeg finansijskog izveštaja, koji sadrži:

- 1) rezime godišnjih finansijskih izveštaja i izveštaj o reviziji iz člana 65. ovog zakona;
- 2) podatke o promenama pravnog i finansijskog položaja javnog društva;
- 3) obaveštenje o mestu na kome se može izvršiti uvid u kompletan finansijski izveštaj i izveštaj revizora;
- 4) izjavu o bitnim promenama podataka iz prospekta;
- 5) druge propisane podatke.

Sadržinu i način objavljivanja izvoda iz finansijskih izveštaja propisuje Komisija.

Objavljivanje godišnjeg finansijskog izveštaja

Član 67

Akcionarsko društvo čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu dužno je da, najkasnije u roku od 30 dana od isteka roka za predaju izveštaja o obavljenoj reviziji godišnjeg finansijskog izveštaja, objavi godišnji izveštaj o poslovanju na način iz člana 64. stav 1. ovog zakona.

Uprava akcionarskog društva čijim se akcijama trguje na organizovanom tržištu dužna je da sačini izjavu o šestomesečnom planu poslovanja tog društva i da je objavi na način iz člana 64. stav 1. ovog zakona.

Izjava iz stava 2. ovog člana za prvo polugodište tekuće godine objavljuje se od 15. marta do 15. maja iste godine, a za drugo polugodište tekuće godine od 15. septembra do 15. novembra iste godine.

Izjava iz stava 2. ovog člana obavezno sadrži objašnjenje bitnih materijalnih događaja i transakcija u datom periodu i njihov uticaj na finansijsko stanje izdavaoca, kao i opšti prikaz finansijskog položaja tog društva.

Sadržinu i formu objavljivanja izveštaja o poslovanju propisuje Komisija.

Obaveštenje o posedovanju akcija s pravom glasa i odgovornost za istinitost podataka

Član 68

Lice koje stekne ili raspolaže akcijama sa pravom glasa istog akcionarskog društva zajedno sa povezanim licima tako da njihovo učešće u upravljanju u tom društvu dostigne, pređe ili padne ispod 5%, 10%, 25%, 33%, 50%, 66%, 75% ili 95% od ukupnog broja glasova u skupštini tog društva, dužno je da o tome u roku od tri dana od dana nastanka promene obavesti izdavaoca, Komisiju i organizaciju nadležnu za sprečavanje monopola.

Sadržinu i način objavljivanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija.

Ako lice iz stava 1. ovog člana postupi suprotno obavezi iz tog stava, gubi pravo glasa po osnovu tako stečenog učešća u osnovnom kapitalu akcionarskog društva.

O gubitku prava glasa u slučaju iz stava 3. ovog člana Komisija obaveštava Centralni registar.

Odgovornost za istinitost i potpunost podataka

Član 69

Na odgovornost za istinitost i potpunost podataka u izveštajima o bitnim događajima, godišnjim i polugodišnjim finansijskim izveštajima, izveštajima o izvršenoj reviziji finansijskih izveštaja, izvodu iz tih izveštaja, obaveštenju o posedovanju akcija s pravom glasa i izveštajima učesnika na organizovanom tržištu, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o odgovornosti za istinitost i potpunost podataka u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti.

Nadzor nad izveštavanjem javnih društava

Član 70

Nadzor nad izveštavanjem javnih društava vrši Komisija.

Ako Komisija u vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana utvrdi da je javno društvo u izveštavanju postupilo suprotno odredbama ovog zakona, naložiće tom društvu da utvrđene nepravilnosti otkloni u određenom roku i da dostavi dokaz o tome.

Ako javno društvo ne postupi po nalogu iz stava 2. ovog člana, Komisija donosi rešenje kojim će utvrditi da je javno društvo povredilo obavezu izveštavanja, to rešenje dostavlja organizatoru tržišta na kome se trguje predmetnim hartijama od vrednosti i javno ga objavljuje na način iz člana 64. stav 1. ovog zakona.

Komisija može preduzeti i druge mere u skladu sa ovim zakonom.

XI PRIVILEGOVANE INFORMACIJE

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija

Član 71

Niko ne može da stiče, kupuje, prodaje ili na drugi način raspolaže hartijama od vrednosti korišćenjem privilegovanih informacija.

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija odnosi se na sva lica koja znaju ili su morala znati da poseduju privilegovanu informaciju, a posebno na lica koja su u obavljanju svojih poslova, svoje profesije ili funkcije saznala za privilegovane informacije, kao što su:

- 1) zaposleni kod izdavaoca;
- 2) članovi uprave i nadzornog odbora izdavaoca;
- 3) revizor, portfolio menadžer, investicioni savetnik, broker, finansijski analitičar, računovođa, knjigovođa, advokat, aktuar, procenjivač, veštak ili sudija.

Zabrana korišćenja privilegovanih informacija odnosi se i na:

- 1) sva lica koja imaju učešće u kapitalu izdavaoca od najmanje 10%;
- 2) zavisno društvo izdavaoca;
- 3) sva lica koja su stekla privilegovanu informaciju a znaju, odnosno mogla su znati da su je stekla od lica navedenih u ovom članu.

Zabrana saopštavanja privilegovanih informacija

Član 72

Lice iz člana 71. ovog zakona dužno je da kao poslovnu tajnu čuva podatke o privilegovanim informacijama i ne sme ih saopštavati drugim licima, niti na osnovu njih preporučivati drugim licima da stiču, kupuju i prodaju hartije od vrednosti ili na drugi način raspoložu tim hartijama.

Javna društva su dužna da sačine spisak lica iz člana 71. ovog zakona i da ga dostave na zahtev Komisije ili drugog nadležnog organa.

Spisak lica iz stava 2. ovog člana najmanje sadrži informacije koje se odnose na identitet lica koja raspoložu privilegovanim informacijama, razlog za stavljanje na spisak i datum sastavljanja spiska.

Javna društva su dužna da podatke iz navedenog spiska redovno obnavljaju u slučaju kada nastupi bilo koja promena podataka iz spiska i da spiskove čuvaju najmanje pet godina od dana sastavljanja.

Javna društva su dužna da lica sa spiska upoznaju u pismenoj formi sa obavezom čuvanja privilegovanih informacija i propisanim sankcijama u slučaju nepoštovanja propisanih obaveza iz stava 1. ovog člana.

Dužnost prijavljivanja

Član 73

Lice iz člana 71. ovog zakona dužno je da o svakoj izvršenoj kupovini ili prodaji hartija od vrednosti na koje se odnosi privilegovana informacija obavesti izdavaoca, Komisiju i organizatora tržišta na kome se obavlja trgovina tim hartijama.

Sadržinu i način davanja obaveštenja iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija.

Nadzor

Član 74

Radi sprečavanja zloupotrebe privilegovanih informacija, Komisija može od svih lica kojima mogu biti dostupne privilegovane informacije zahtevati da daju odgovarajuća obaveštenja i podatke.

Ako, na osnovu činjenica i okolnosti utvrđenih u vršenju nadzora, Komisija utvrdi da su zloupotrebjene privilegovane informacije, pokrenuće postupak pred nadležnim državnim organom.

Zastupnička izjava

Član 75

Akcionarsko društvo je dužno da uz poziv za održavanje skupštine akcionara, akcionarima s pravom glasa dostavi obaveštenje o njihovom pravu da imenuju zastupnika za tu skupštinu i obrazac zastupničke izjave, osim ako akcionarsko društvo ima manje od 15 akcionara ili je osnivačkim aktom ili statutom akcionarskog društva davanje te izjave isključeno.

Zastupnike akcionara s pravom glasa utvrđuje skupština akcionarskog društva, na predlog uprave tog društva ili njegovih akcionara.

Komisija utvrđuje oblik i sadržinu zastupničke izjave iz ovog člana i donosi rešenje o odobrenju te izjave.

XII ORGANIZATOR TRŽIŠTA

Organizator tržišta

Član 76

Organizator tržišta obavlja delatnost organizovanja berzanskog i vanberzanskog tržišta, u skladu s ovim zakonom.

Organizator tržišta može biti berza i organizator vanberzanskog tržišta.

Organizator tržišta je pravno lice osnovano kao akcionarsko društvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na berzanskom, odnosno vanberzanskom tržištu ne može se obavljati bez prethodno dobijene dozvole Komisije za rad berze, odnosno dozvole za rad organizatora vanberzanskog tržišta.

Komisija vodi registar izdatih dozvola za rad organizatora tržišta.

Dozvoljeno je spajanje organizatora tržišta isključivo sa drugim organizatorom tržišta, uz prethodno dobijenu saglasnost Komisije.

Komisija bliže uređuje postupak spajanja organizatora tržišta i dokumentaciju koja se podnosi.

1. Berza

Član 77

Berza je pravno lice organizovano kao akcionarsko društvo koje, u skladu sa ovim zakonom, obavlja delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na berzanskom tržištu, odnosno na berzanskom i vanberzanskom tržištu.

Osnivač, odnosno akcionar berze može biti Republika Srbija, domaće i strano, pravno i fizičko lice.

Kada lice namerava da stekne kvalifikovano učešće, odnosno namerava da stekne akcije s pravom glasa tako da njegovo učešće u kapitalu berze dostigne, pređe ili padne ispod 5%, 10%, 15%, 20%, 33% ili 50% od ukupnog broja glasova u skupštini berze, dužno je da prethodno obavesti Komisiju koja vrši procenu iz stava 6. ovog člana i daje prethodnu saglasnost.

Sadržinu i način objavljivanja obaveštenja iz stava 3. ovog člana propisuje Komisija.

Odredba stava 3. ovog člana ne odnosi se na Republiku i Narodnu banku Srbije.

Komisija u periodu koji ne može trajati duže od 3 meseca od prijema obaveštenja iz stava 3. ovog člana odlučuje o podobnosti i pouzdanosti novih lica koja stižu kvalifikovano učešće i o tome donosi rešenje.

Komisija će doneti pozitivno rešenje ukoliko se na osnovu dobijenih informacija može zaključiti da lica koja poseduju kvalifikovano učešće imaju dobru poslovnu reputaciju i da im je finansijski položaj takav da se može pretpostaviti da neće imati negativan uticaj na poslovanje berze.

Bliže uslove za određivanje kriterijuma podobnosti i pouzdanosti lica koja stižu kvalifikovano učešće utvrđuje Komisija.

Berza, odnosno Centralni registar odmah obaveštava Komisiju o prelasku, odnosno spuštanju ispod 5%, 10%, 15%, 20%, 33% ili 50% od ukupnog broja glasova u skupštini berze.

Ako banka i osiguravajuće društvo stiče kvalifikovano učešće u smislu ovog zakona, neophodna je prethodna saglasnost Narodne banke Srbije.

Berza je dužna da najmanje jedanput godišnje dostavi Komisiji podatke o licima koja poseduju kvalifikovano učešće, kao i podatke o njihovom procentualnom učešću u kapitalu berze.

Lice koje stekne kvalifikovano učešće, odnosno pređe pragove iz stava 3. ovog člana suprotno odredbama ovog člana, odnosno bez saglasnosti Komisije, gubi pravo glasa po osnovu tako stečenih akcija.

Na berzu se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Delatnost berze

Član 78

Organizovanje trgovine hartijama od vrednosti obuhvata sledeće poslove:

- 1) organizovanje javne ponude hartija od vrednosti i povezivanje ponude i tražnje hartija od vrednosti;
- 2) objavljivanje informacije o ponudi, tražnji i tržišnoj ceni hartija od vrednosti i drugih podataka značajnih za trgovinu hartijama od vrednosti;
- 3) utvrđivanje i objavljivanje kursnih lista hartija od vrednosti;
- 4) obavljanje drugih poslova u skladu sa ovim zakonom.

Odredbe stava 1. ovog člana odnose se i na poslovanje sa drugim finansijskim instrumentima.

Zabranjeni poslovi

Član 79

Berza ne može trgovati hartijama od vrednosti, niti davati savete koji se odnose na kupovinu i prodaju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, kao ni savete o izboru brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke, ne može obavljati poslove koji su ovim zakonom određeni kao delatnosti brokersko-dilerskog društva, niti druge poslove, osim poslova utvrđenih u članu 78. ovog zakona.

Osnovni kapital

Član 80

Novčani deo osnovnog kapitala berze ne može biti manji od 1.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate.

Dozvola za rad berze

Član 81

Komisija izdaje dozvolu za rad berze na osnovu podnetog zahteva.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, prilaže se:

- 1) osnivački akt berze;
- 2) dokaz o poreklu osnivačkog kapitala;
- 3) dokaz o uplati osnovnog kapitala na privremeni račun kod banke;
- 4) dokaz o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti;
- 5) statut berze;

6) pravila poslovanja berze;

7) pravilnik o listingu i kotaciji berze;

8) spisak osnivača, odnosno akcionara berze sa izvodom iz registra privrednih subjekata, odnosno overenim prevodom izvoda iz registra za strana pravna lica;

9) podaci o učešću lica iz tačke 8. ovog stava u osnovnom kapitalu berze, koje se izražava u procentima;

10) tarifnik berze;

11) podaci o članovima uprave berze.

Sadržinu zahteva za davanje dozvole za rad berze bliže propisuje Komisija.

Rešenje o davanju dozvole za rad berze

Član 82

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za rad berze kad utvrdi:

1) valjanost zahteva iz člana 81. ovog zakona;

2) da su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom;

3) da je priložena propisana dokumentacija;

4) da su lica koja poseduju kvalifikovano učešće podobna i pouzdana.

Komisija odbija zahtev za davanje dozvole za rad berze ako utvrdi da postoji jedan ili više od sledećih razloga za odbijanje zahteva:

1) da nisu ispunjeni uslovi za rad berze propisani ovim zakonom;

2) da članovi uprave berze ne ispunjavaju uslove iz ovog zakona;

3) da poreklo osnovnog kapitala nije jasno i nesumnjivo na osnovu priloženih dokaza, odnosno da dostavljene podatke nije moguće proveriti;

4) da je struktura povezanih lica takva da onemogućava efikasno vršenje nadzora nad poslovanjem berze;

5) da lica koja poseduju kvalifikovano učešće ne ispunjavaju kriterijume podobnosti i pouzdanosti.

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za rad berze u roku od 60 dana od dana podnošenja urednog zahteva.

Dozvola za rad berze daje se na neodređeno vreme.

Upis u registar privrednih subjekata

Član 83

Berza stiče svojstvo pravnog lica upisom u registar privrednih subjekata.

Berza je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Komisije o davanju dozvole za rad i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje članova uprave berze, podnese prijavu za upis u registar privrednih subjekata, u skladu sa zakonom kojim se uređuje registracija privrednih subjekata.

Izvod iz upisa u registar privrednih subjekata berza dostavlja Komisiji, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu.

Berza ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobila dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata.

Član 84

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za rad berze u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u registar privrednih subjekata i ne mogu u pravnom prometu koristiti naziv berza, niti reči izvedenog značenja, osim ako to nije propisano drugim zakonom.

Uprava berze

Član 85

Komisija donosi rešenje o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje direktora, odnosno predsednika i članova upravnog odbora berze (u daljem tekstu: član uprave).

Uslovi za izbor, odnosno imenovanje članova uprave

Član 86

Za člana uprave berze može biti izabrano lice za koje je data saglasnost iz člana 85. ovog zakona, a i koje nije:

- 1) pravnosnažno osuđivano za krivična dela protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti, a za koje je kao najmanja mera propisana kazna zatvora u trajanju od jedne godine, kao ni za krivično delo utvrđeno ovim zakonom;
- 2) izvršilo težu povredu odredaba ovog zakona o pravilima sigurnog i dobrog poslovanja, o zabrani korišćenja i saopštavanja privilegovanih informacija, odnosno o zabrani manipulacija, pravila poslovnog morala, savesnog poslovanja i pravila o upravljanju rizikom ili na drugi način teže ugrozilo interese učesnika na organizovanom tržištu.

Član uprave berze ne može biti lice koje je član uprave:

- 1) drugog organizatora tržišta ili je njegov zaposleni;
- 2) brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke;

- 3) banke sa kojom berza ima zaključen ugovor;
- 4) povezanih lica u odnosu na lica iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Član uprave berze mora imati odgovarajuću poslovnu reputaciju i najmanje tri godine radnog iskustva stečenog u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u zemlji ili inostranstvu na poslovima:

- 1) u brokersko-dilerskom društvu;
- 2) na berzi hartija od vrednosti, odnosno finansijskih derivata;
- 3) u banci;
- 4) u društvu za upravljanje investicionim ili dobrovoljnim penzijskim fondovima;
- 5) u osiguravajućem društvu;
- 6) u Narodnoj banci Srbije, organu državne uprave, organizaciji ili pravnom licu koje poslove u vezi sa hartijama od vrednosti obavlja za račun države kao poverene poslove;
- 7) u Komisiji;
- 8) u Centralnom registru;
- 9) naučnog radnika iz oblasti hartija od vrednosti, privrednog prava, računovodstva i revizije;
- 10) u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na finansijskim poslovima.

Sadržina zahteva i dokumentacija

Član 87

Sadržinu zahteva za davanje prethodne saglasnosti iz člana 85. ovog zakona propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) dokaz da lice za koje se zahteva davanje saglasnosti ispunjava uslove iz člana 86. ovog zakona;
- 2) plan organizovanja i vođenja poslova berze, koji priprema lice za koje se zahteva davanje saglasnosti.

Rešenje o davanju saglasnosti

Član 88

Komisija donosi rešenje o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana uprave berze kad utvrdi da su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom i aktima berze i da je priložena propisana dokumentacija.

Kada se zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana podnosi uz zahtev za davanje dozvole za rad berze, Komisija pokreće i vodi jedinstven postupak.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana kad utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 86. ovog zakona.

Povlačenje saglasnosti

Član 89

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje člana uprave berze kad utvrdi:

- 1) da je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu neistinitih podataka;
- 2) da je lice za koje je data saglasnost pravnosnažno osuđeno za krivično delo iz člana 86. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 3) da je lice za koje je data saglasnost izvršilo povredu iz člana 86. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost berze

Član 90

Komisija će berzi dati dozvolu za rad ako berza:

- 1) ima najmanje tri lica koja su zaposlena na neodređeno vreme, koja imaju dozvolu za obavljanje poslova brokera, a koja im ranije nije oduzimana i ispunjavaju uslove iz člana 86. stav 1. ovog zakona;
- 2) ispunjava druge uslove koji se odnose na kadrovsku i organizacionu osposobljenost i tehničku opremljenost, u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije.

Zaposleni na berzi

Član 91

Zaposleni na berzi ne mogu biti članovi uprave, niti zaposleni kod brokersko-dilerskih društava, banaka ili izdavalaca hartija od vrednosti čijim se hartijama od vrednosti trguje na toj berzi.

Zabrana iz stava 1. ovog člana traje i po prestanku radnog odnosa - najviše šest meseci od dana prestanka radnog odnosa, ako je to predviđeno ugovorom o radu.

Opšti akti berze

Član 92

Opšti akti berze su statut, pravila poslovanja, pravilnik o tarifi, pravilnik o listingu i kotaciji i drugi opšti akti.

Pravilima poslovanja berze uređuju se naročito:

- 1) vrste poslova, uslovi i način njihovog obavljanja;
- 2) uslovi i način obavljanja poslova članova berze;
- 3) vrste i uslovi trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima;
- 4) opšti uslovi i način prijema hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata na listing berze i razlozi i postupak za isključenje hartija od vrednosti sa listinga;
- 5) uslovi i način izdavanja, povlačenja i brisanja finansijskih derivata;
- 6) način utvrđivanja i objavljivanja kamatnih stopa, odnosno cena hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata kojima se trguje na berzi;
- 7) način obavljanja obračunskih transakcija za izvršenje poslova zaključenih na berzi;
- 8) međusobna prava i obaveze berze i članova berze;
- 9) nedozvoljene radnje, odnosno manipulacije na tržištu;
- 10) nadzor i mere u nadzoru;
- 11) druga pitanja od značaja za rad berze.

Pravilnikom o listingu i kotaciji uređuju se posebni uslovi i postupak prijema na listing hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, kao i brisanja s listinga, odnosno isključenje, zatim bliža pravila o postupku i učesnicima u trgovanju hartijama od vrednosti na berzi, kao i druga pitanja značajna za listing i kotaciju.

Komisija za listing i kotaciju hartija od vrednosti

Član 93

Berza ima komisiju za listing i kotaciju hartija od vrednosti.

Članove komisije iz stava 1. ovog člana imenuje upravni odbor berze.

Član 94

Berza je dužna da od Komisije pribavi prethodnu saglasnost na izmenu:

- 1) osnivačkog akta;
- 2) statuta;
- 3) pravila poslovanja;
- 4) pravilnika o listingu i kotaciji;
- 5) pravilnika o tarifi.

Promena naziva, sedišta i adrese

Član 95

Berza je dužna da Komisiju obavesti o promeni naziva, sedišta ili adrese pre podnošenja prijave za upis te promene.

U slučaju promene naziva berze, berza podnosi Komisiji zahtev za davanje saglasnosti na izmene akata.

Uz obaveštenje o promeni iz stava 1. ovog člana, berza prilaže dokaz da ispunjava uslove tehničke opremljenosti.

Član berze

Član 96

Poslove trgovine hartijama od vrednosti na berzi obavljaju članovi berze.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, hartijama od vrednosti na berzi mogu trgovati Republika i Narodna banka Srbije.

Članovi berze su brokersko-dilerska društva i ovlašćene banke.

Statutom berze propisuju se uslovi za sticanje svojstva člana berze, opšta pitanja nadzora koji berza sprovodi nad poslovanjem člana berze, kao i uslovi za isključenje člana i prestanak članstva.

Prijem u članstvo berze vrši se na osnovu podnetog zahteva i dokumentacije propisane aktima berze.

Berza će primiti u članstvo brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćenu banku, ako ispunjavaju uslove za sticanje svojstva člana berze utvrđene statutom berze.

Berza donosi rešenje o zahtevu iz stava 5. ovog člana u roku od 15 dana od dana prijema tog zahteva i dostavlja ga brokersko-dilerskom društvu, odnosno ovlašćenoj banci i Komisiji.

Berza u upravnim stvarima shodno primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Rešenja berze su konačna i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Član 97

Berza ne sme povrediti princip ravnopravnosti članova berze.

Član berze je dužan naročito da:

- 1) se pridržava svih akata berze;
- 2) savesno obavlja poslove na berzi;
- 3) ne zloupotrebljava informacije koje nisu dostupne svim učesnicima na berzi;

4) pismeno obaveštava berzu o svakoj promeni svojih ovlašćenja, prava, obaveza i odgovornosti u pravnom prometu, a naročito o promenama koje se odnose na uslove na osnovu kojih je stekao članstvo na berzi;

5) plaća članarinu, proviziju od zaključenih poslova trgovine hartijama od vrednosti na berzi i druge naknade utvrđene pravilnikom o tarifi.

Član 98

Berza vrši nadzor članova berze u vezi sa poslovima zaključenim na berzi.

U vršenju nadzora iz stava 1. ovog člana, berza ima pravo neposrednog uvida u knjigu naloga člana berze i drugih dokumenata u vezi s poslovima koji se zaključuju na berzi.

O preduzetim merama prema članovima berze, berza obaveštava Komisiju.

Berza je dužna da u istim okolnostima preduzima iste mere prema svim članovima berze.

Informacioni sistem berze

Član 99

Berza organizuje informacioni sistem kojim se obezbeđuje:

1) da svi učesnici u trgovini hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima mogu istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima davati i prihvatati naloge za kupovinu i prodaju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata na berzi;

2) da svi učesnici u trgovini hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na berzi imaju u istom trenutku jednak pristup informacijama o hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kojima se obavlja trgovina.

Arbitraža

Član 100

Radi rešavanja sporova između učesnika na berzi po poslovima zaključenim na berzi, berza obrazuje arbitražu.

Arbitraža berze ima listu arbitara, koju propisuje skupština berze.

Članovi uprave berze ne mogu biti članovi arbitraže berze.

Arbitraža berze donosi pravilnik kojim se uređuje način obavljanja poslova arbitraže.

Odluka arbitraže je konačna.

Komisija propisuje uslove i način obrazovanja arbitraže u slučajevima eventualnih sporova između berze i učesnika na berzi.

Berzansko tržište

Član 101

Na berzanskom tržištu može se trgovati samo hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima koji su primljeni na listing berze.

Uslove za listing i kotaciju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata na berzi propisuje berza, pravilnikom o listingu i kotaciji tih hartija na koji Komisija daje saglasnost.

Hartije od vrednosti i druge finansijske instrumente berza uključuje na berzansko tržište na zahtev izdavaoca, u skladu sa odredbama člana 49. ovog zakona i ako su ispunjeni uslovi za prijem na listing berze utvrđeni pravilnikom o listingu i kotaciji.

Berza javno objavljuje na svojoj internet stranici i u najmanje jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike listu izdavalaca i vrstu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata za koje je donela rešenje o prijemu na listing berze, u roku od dva dana od dana donošenja rešenja.

Član 102

Izuzetno od člana 101. ovog zakona, dužničkim hartijama od vrednosti koje izdaju Republika i Narodna banka Srbije, može se trgovati na berzanskom tržištu bez posebnih uslova koje utvrđuje berza za druge izdavaoce hartija od vrednosti.

Član 103

Inostrane hartije od vrednosti, odnosno hartije od vrednosti koje izdaju strana pravna lica, mogu se primiti na listing i kotirati na berzi pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i aktima berze.

Otpočinjanje trgovine na berzi

Član 104

Trgovina hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na berzi može početi posle objavljivanja rešenja o prijemu na listing hartija od vrednosti.

Kursna lista hartija od vrednosti

Član 105

Berza utvrđuje kursnu listu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata kojima se trguje na berzi.

Kursna lista je izveštaj berze koji mora sadržati podatke o hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kojima se trgovalo tog dana, količinama, cenama i promenama cena.

Kursna lista iz stava 1. ovog člana dostavlja se svakoga dana Komisiji.

Berza je dužna da svakodnevno u najmanje dva dnevna lista koji se distribuiraju na celoj teritoriji Republike i u prostorijama berze - objavljuje kursnu listu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata kojima se trgovalo na berzi.

Privremena obustava trgovine i isključenje hartija od vrednosti

Član 106

Berza privremeno obustavlja trgovinu određenim hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kojima se trguje na berzi u slučaju da trgovina tim finansijskim instrumentima izazove ili može izazvati poremećaj na tržištu, odnosno ako je to potrebno radi zaštite investitora.

Privremena obustava iz stava 1. ovog člana traje do sticanja uslova za nastavak trgovine, a najduže šest meseci od dana donošenja rešenja berze o privremenoj obustavi trgovine.

Berza privremeno obustavlja trgovinu određenim hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kojima se trguje na berzi na zahtev Komisije ako Komisija proceni da je to potrebno radi zaštite investitora, odnosno organizovanog tržišta.

Berza propisuje način na koji se vrši privremena obustava trgovine hartijama od vrednosti na berzi.

Član 107

Berza isključuje sa listinga hartije od vrednosti određenog izdavaoca ako:

- 1) se trgovina hartijama od vrednosti ne vrši duže od šest meseci;
- 2) izdavalac prestane da ispunjava uslove za listing na berzi;
- 3) hartijama od vrednosti istekne rok dospeća;
- 4) je nad pravnim licem koje je izdalo hartije od vrednosti otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- 5) izdavalac podnese zahtev za uključenje na drugu berzu ili vanberzansko tržište;
- 6) to zahteva izdavalac u slučaju promene njegove pravne forme i prelaska iz otvorenog u zatvoreno akcionarsko društvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva;
- 7) Komisija proceni da je to potrebno radi zaštite investitora, odnosno organizovanog tržišta.

Član 108

Berza donosi rešenje o privremenoj obustavi i isključenju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata.

Rešenje iz stava 1. ovog člana berza je dužna da odmah dostavi izdavaocu i Komisiji, kao i da ga objavi na način iz člana 105. stav 4. ovog zakona.

Nadzor nad poslovanjem berze

Član 109

Komisija najmanje dva puta godišnje vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja berze.

Nadzor nad zakonitošću iz stava 1. ovog člana podrazumeva i neposredan nadzor u poslovnim prostorijama berze.

Ovlašćeno lice Komisije može u postupku nadzora da:

- 1) pregleda akte, poslovne knjige, izvode s računa, korespondencije i druge dokumente berze;
- 2) zahteva informacije o pojedinim pitanjima značajnim za poslovanje berze.

O izvršenom nadzoru nad zakonitošću poslovanja berze sastavlja se zapisnik.

Član 110

Ako u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju berze, Komisija donosi odluku kojom nalaže berzi da u određenom roku otkloni te nezakonitosti, odnosno nepravilnosti i može preduzeti jednu ili više mera:

- 1) izreći javnu opomenu;
- 2) dati nalog berzi da privremeno obustavi trgovinu određenim hartijama od vrednosti, odnosno da isključi sa listinga određene hartije od vrednosti;
- 3) dati nalog berzi da privremeno obustavi rad u trajanju do tri meseca;
- 4) dati nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima sa računa berze i drugom imovinom berze u trajanju do tri meseca;
- 5) dati nalog za privremenu zabranu isplate naknada članovima organa uprave berze i zaposlenima;
- 6) oduzeti dozvolu za rad berze;
- 7) preduzeti i druge mere, u skladu sa ovim zakonom i svojim aktima.

Odluku o preduzetim merama iz stava 1. ovog člana Komisija objavljuje u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike i na svojoj internet stranici, osim ako bi takvo objavljivanje ozbiljno ugrozilo finansijsko tržište ili prouzrokovalo nesrazmernu štetu za berzu.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera, rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera propisuje Komisija.

Komisija je dužna da u istim okolnostima preduzima iste mere.

Prestanak rada berze

Član 111

Komisija oduzima berzi dozvolu za rad:

- 1) ako berza ne obavlja delatnost duže od šest meseci;

- 2) ako je dozvola za rad pribavljena na osnovu neistinitih podataka;
- 3) ako berza ne obavlja poslove u vezi sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima u skladu sa ovim zakonom;
- 4) ako prestane da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole za rad;
- 5) ako prekrši obavezu zabrane manipulacije;
- 6) ako u roku utvrđenom aktom Komisije ne postupi po nalogu Komisije za otklanjanje utvrđenih nezakornosti, odnosno nepravilnosti;
- 7) ako Komisiju obavesti o prestanku obavljanja delatnosti i podnese zahtev za brisanje iz registra dozvola za rad organizatora tržišta.

Kad Komisija oduzme berzi dozvolu za rad, pokrenuće postupak njene likvidacije, odnosno stečaja, u skladu sa zakonom.

Odluka o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad berzom dostavlja se Komisiji.

2. Organizator vanberzanskog tržišta

Član 112

Organizator vanberzanskog tržišta je pravno lice organizovano kao akcionarsko društvo koje, u skladu sa ovim zakonom, obavlja delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na vanberzanskom tržištu.

Osnivač, odnosno akcionar organizatora vanberzanskog tržišta može biti Republika, domaće i strano, pravno i fizičko lice.

Na organizatora vanberzanskog tržišta primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Osnovni kapital

Član 113

Novčani deo osnovnog kapitala organizatora vanberzanskog tržišta ne može biti manji od 750.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate.

Vanberzansko tržište

Član 114

Na vanberzansko tržište se uključuju hartije od vrednosti i drugi finansijski instrumenti u skladu sa odredbom člana 49. ovog zakona, odnosno na zahtev izdavaoca za prelazak sa jednog na drugo organizovano tržište.

Organizator vanberzanskog tržišta bliže propisuje način prijema hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata koje ispunjavaju uslove iz člana 50. stav 1. ovog zakona.

Shodna primena

Član 115

Odredbe ovog zakona koje se odnose na pravni status, sticanje kvalifikovanog učešća, delatnost, izdavanje dozvole za rad, upis u sudski registar, korišćenje naziva, upravu, zaposlena lica, opšte akte, promenu naziva sedišta i adrese, članove, informacioni sistem, arbitražu, trgovinu dužničkim hartijama od vrednosti Republike i Narodne banke Srbije, inostrane hartije od vrednosti, hartije stranog pravnog lica, početak trgovanja, kursnu listu, obustavu trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima, nadzor i prestanak rada berze, kao i odredba iz člana 105. stav 4. i člana 107. stav 1. tač. 3)-7) ovog zakona, shodno se primenjuju i na organizatora vanberzanskog tržišta.

Izveštavanje

Član 116

Berza, odnosno organizator vanberzanskog tržišta je dužan da Komisiji dostavlja:

- 1) podatke o trgovini hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima - svakodnevno, na kraju radnog dana;
- 2) podatke o prijemu u članstvo, odbijanju prijema i prestanku članstva - u roku od tri dana od dana prijema, odbijanja ili prestanka članstva;
- 3) podatke o prijemu na listing, odbijanju prijema i isključenju hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata sa listinga - u roku od tri dana od dana prijema, odbijanja ili isključenja;
- 4) godišnje finansijske izveštaje, sa izveštajem o izvršenoj reviziji finansijskih izveštaja, i izveštaj o poslovanju - do 15. jula tekuće godine za prethodnu godinu;
- 5) mesečne izveštaje o poslovanju - do 15. u mesecu za prethodni mesec;
- 6) podatke o svakoj promeni u vezi sa ispunjenjem uslova propisanih za obavljanje delatnosti za koje je dobijena dozvola za rad - u roku od osam dana od dana nastanka promene;
- 7) mesečne izveštaje o izvršenom nadzoru - do 15. u mesecu za prethodni mesec;
- 8) druge podatke i informacije - po zahtevu Komisije.

Sadržinu podataka iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija.

Zabrana manipulacije

Član 117

Zabranjeno je stvarati neistinitu sliku o organizovanom tržištu, a naročito:

- 1) uticati na visinu tržišne cene hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata kupovinom, prodajom i pozajmljivanjem kojima se ne vrši promena zakonitih imalaca;

2) davati ovlaštenom učesniku na organizovanom tržištu naloge za kupovinu, odnosno prodaju, uz istovremeno davanje naloga za prodaju, odnosno kupovinu istih hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, u istom broju i po istoj ceni, istom ili drugom ovlaštenom učesniku na tom tržištu, kada se zna da je drugo lice dalo ili da će dati nalog za kupovinu, odnosno prodaju istih finansijskih instrumenata po istoj ceni, istom ili drugom ovlaštenom učesniku na tom tržištu, na osnovu prethodnog sporazuma sa ovlaštenim učesnikom na organizovanom tržištu - ako se ta radnja preduzima radi uticaja na promenu cene na organizovanom tržištu na osnovu kojih nalogodavac ili druga lica mogu ostvarivati imovinsku korist.

Zabranjeno je na organizovanom tržištu preduzimati radnje isključivo radi:

1) povećanja cene određenih hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata i podsticanja drugih investitora da kupe te instrumente;

2) smanjenja cena određenih hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata i podsticanja investitora na prodaju tih instrumenata;

3) stvaranja privida u pogledu obima prometa hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata.

Lica koja učestvuju u manipulaciji iz st. 1. i 2. ovog člana solidarno odgovaraju za štetu.

Svi učesnici na organizovanom tržištu, i to: organizator tržišta, brokersko-dilerska društva, banke koje obavljaju kastodi usluge, ovlašćene banke i Centralni registar, dužni su da odmah obaveste Komisiju o mogućim, odnosno uočenim manipulacijama na tržištu.

Član 118

Zaposleni i članovi uprave berze, odnosno organizator vanberzanskog tržišta:

1) dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o prometu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata koji nisu javno objavljeni, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju svojih dužnosti ili na drugi način, i ne smeju ih saopštavati trećim licima, koristiti ili trećim licima omogućiti da ih koriste;

2) ne smeju davati savete o trgovini hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima i ulaganju u iste, niti mišljenje o povoljnosti ili nepovoljnosti trgovine hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima;

3) ne smeju davati savete na izbor brokersko-dilerskih društava i ovlašćenih banaka.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, podaci iz tog stava saopštavaju se i stavljaju na uvid trećim licima samo prilikom nadzora zakonitosti poslovanja koji vrši ovlašćeno lice Komisije ili na osnovu naloga suda, odnosno drugog nadležnog državnog organa.

Zabrana širenja neistinitih informacija

Član 119

Zabranjeno je širenje informacija kojima se stvara privid o činjenicama i okolnostima koje utiču ili mogu uticati na cenu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, na učesnike, na stanje ili kretanje na organizovanom tržištu, s namerom da se jedno ili više lica

podstaknu na to da zaključe ili ne zaključe ugovore o prometu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, ili da ostvare, odnosno uzdrže se od ostvarivanja prava koja su u vezi sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima.

Lica koja šire neistinite informacije iz stava 1. ovog člana solidarno odgovaraju za štetu.

Trgovina standardizovanim finansijskim derivatima

Član 120

Trgovina standardizovanim finansijskim derivatima vrši se na organizovanom tržištu, a nestandardizovanim finansijskim derivatima van organizovanog tržišta.

Organizator tržišta propisuje uslove za uvođenje standardizovanih finansijskih derivata u trgovinu na organizovanom tržištu, uslove za obavljanje trgovine tim derivatima, način izmirenja obaveza iz poslova zaključenih u trgovini standardizovanim finansijskim derivatima, odnosno kliringa i saldiranja, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Komisije.

Komisija zabranjuje uvođenje standardizovanog finansijskog derivata u trgovinu, odnosno zabranjuje dalju trgovinu standardizovanim finansijskim derivatom čija je trgovina započeta na organizovanom tržištu ako je to potrebno radi zaštite investitora.

Član 121

Standardizovanim finansijskim derivatima može se trgovati van organizovanog tržišta kada se ponuda za kupovinu, odnosno prodaju vrši bez javnog oglašavanja, ako se, s obzirom na vrstu standardizovanog finansijskog derivata, njime može trgovati i van organizovanog tržišta i ako:

- 1) kupovinu, odnosno prodaju standardizovanih finansijskih derivata vrši Republika;
- 2) kupovinu, odnosno prodaju standardizovanih finansijskih derivata vrši Narodna banka Srbije;
- 3) su ugovorne strane profesionalni investitori.

Član 122

Na trgovinu standardizovanim finansijskim derivatima, zabranu zloupotrebe poverljivih informacija i izmirivanje obaveza iz poslova zaključenih u trgovini tim instrumentima, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona o trgovini hartijama od vrednosti i izmirenju obaveza iz poslova zaključenih u trgovini hartijama od vrednosti.

XIII OVLAŠĆENI UČESNICI NA ORGANIZOVANOM TRŽIŠTU

1. Brokersko-dilersko društvo

Osnivanje

Član 123

Brokersko-dilersko društvo je pravno lice organizovano kao akcionarsko društvo koje delatnosti obavlja na organizovanom tržištu u skladu sa ovim zakonom.

Na brokersko-dilersko društvo primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Delatnosti brokersko-dilerskog društva ne mogu se obavljati bez dozvole za obavljanje tih delatnosti na organizovanom tržištu, koju daje Komisija.

Brokersko-dilersko društvo može osnovati pravno i fizičko lice.

Odredbe člana 77. ovog zakona koje uređuju sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu berze shodno se primenjuju i na sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu brokersko-dilerskog društva.

Komisija vodi registar izdatih dozvola za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 124

Brokersko-dilersko društvo može obavljati sledeće delatnosti:

- 1) posredovanje u kupovini i prodaji hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata i kupovina i prodaja tih instrumenata u svoje ime, a za račun nalagodavca, odnosno u ime i za račun nalagodavca (brokerski poslovi);
- 2) kupovina i prodaja hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata u svoje ime i za svoj račun, radi ostvarivanja razlike u ceni (dilerski poslovi);
- 3) obavezna kupovina i prodaja hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata u svoje ime i za svoj račun po ceni koju unapred objavljuje brokersko-dilersko društvo (poslovi market-mejkera);
- 4) upravljanje hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima u ime i za račun nalagodavca (poslovi portfolio menadžera);
- 5) organizovanje izdavanja hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata bez obaveze otkupa neprodatih hartija od vrednosti, odnosno organizovanje uključivanja hartija od vrednosti na organizovano tržište (poslovi agenta emisije);
- 6) organizovanje izdavanja hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata sa obavezom njihovog otkupa od izdavaoca radi dalje prodaje, ili sa obavezom otkupa od izdavaoca neprodatih hartija od vrednosti (poslovi pokrovitelja emisije);
- 7) pružanje savetodavnih usluga u vezi s poslovanjem hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata (poslovi investicionog savetnika).

U okviru delatnosti iz stava 1. ovog člana, brokersko-dilersko društvo može obavljati i poslove iz člana 181. stav 1. ovog zakona, izuzev poslova iz tačke 2. tog stava.

Poslove investicionog savetnika brokersko-dilersko društvo ne može obavljati kao jedinu delatnost.

Odredbe o delatnostima brokersko-dilerskih društava odnose se i na poslovanje drugim finansijskim instrumentima.

Brokersko-dilersko društvo može obavljati i poslove koji se odnose na trgovinu drugim finansijskim instrumentima, ako je to propisano posebnim zakonom.

Izuzeci od obaveze dobijanja dozvole za obavljanje delatnosti

Član 125

Dozvola za obavljanje poslova investicionog savetnika nije obavezna kada se takvi poslovi obavljaju:

1) povodom pružanja savetodavnih usluga u okviru osnovne delatnosti koju obavlja advokat, poreski savetnik, računovođa ili revizor - ako lice koje pruža savetodavne usluge to čini bez posebne naknade, osim naknade koju prima za obavljanje osnovne delatnosti;

2) u okviru osnovne delatnosti pravnih lica osnovanih u skladu sa odredbama posebnog zakona - ako je pružanje savetodavnih usluga u vezi sa poslovanjem hartijama od vrednosti tim zakonom utvrđeno kao osnovna delatnost.

Osnovni kapital

Član 126

Novčani deo osnovnog kapitala brokersko-dilerskog društva ne može biti manji od:

1) 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 124. stav 1. tač. 1) i 7) ovog zakona;

2) 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 124. stav 1. tač. 2) i 5) ovog zakona;

3) 200.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 124. stav 1. tač. 3) i 4) ovog zakona;

4) 300.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate za obavljanje delatnosti iz člana 124. stav 1. tačka 6) ovog zakona.

Osnovni kapital iz stava 1. ovog člana uplaćuje se u celosti pre upisa brokersko-dilerskog društva u registar privrednih subjekata, odnosno pre upisa delatnosti brokersko-dilerskog društva u registar privrednih subjekata.

Brokersko-dilersko društvo koje ispunjava uslov u pogledu osnovnog kapitala u skladu sa stavom 1. ovog člana za obavljanje delatnosti za koju se zahteva veći iznos, smatra se da ispunjava uslov u pogledu novčanog dela osnovnog kapitala za obavljanje delatnosti za koju je propisan niži iznos.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da trajno održava minimalni iznos osnovnog kapitala za obavljanje delatnosti iz stava 1. ovog člana.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost

Član 127

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 124. stav 1. ovog zakona ako ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije.

Pod kadrovskom osposobljenošću brokersko-dilerskog društva u smislu stava 1. ovog člana podrazumeva se da to društvo ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme sa dozvolom za obavljanje poslova brokera.

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 124. stav 1. tačka 4) ovog zakona ako ispunjava uslove utvrđene stavom 1. ovog člana i ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme sa dozvolom za obavljanje poslova portfolio menadžera.

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti iz člana 124. stav 1. tačka 7) ovog zakona ako ispunjava uslove iz stava 1. ovog člana i ima najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme sa dozvolom za obavljanje poslova investicionog savetnika.

Komisija propisuje bliže uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva koji se odnose na organizacionu osposobljenost i tehničku opremljenost.

Brokersko-dilersko društvo može za obavljanje svoje delatnosti angažovati i posrednike.

Za postupke i štetu koju prilikom pružanja usluga pričinje posrednici, pored njih odgovara i brokersko-dilersko društvo.

Komisija svojim aktom bliže određuje vrste poslova koje mogu obavljati posrednici, odnosno uslove koje moraju ispunjavati pravna ili fizička lica da bi obavljala poslove posrednika i vodi registar posrednika.

Dozvola za obavljanje poslova brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera

Član 128

Poslove brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera mogu obavljati samo fizička lica koja imaju dozvolu za obavljanje tih poslova.

Komisija utvrđuje program, organizuje nastavu i polaganje ispita za sticanje zvanja brokera, investicionog savetnika i portfolio menadžera, izdaje sertifikat o sticanju navedenih zvanja, daje dozvolu za obavljanje tih poslova i vodi registar ovih lica.

Dozvolu za obavljanje poslova brokera Komisija daje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je uspešno položio test za sticanje zvanja brokera;
- 2) da ispunjava uslove iz člana 86. stav 1. ovog zakona;
- 3) da mu ranije nije oduzeta dozvola za obavljanje tih poslova.

Dozvolu za obavljanje poslova investicionog savetnika i portfolio menadžera Komisija daje ako podnosilac zahteva za dobijanje te dozvole ispunjava sledeće uslove:

- 1) da je uspešno položio test za sticanje zvanja investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera;
- 2) da ispunjava uslove iz člana 86. stav 1. ovog zakona;
- 3) da mu ranije nije oduzeta dozvola za obavljanje tih poslova;
- 4) da ima visoku stručnu spremu;
- 5) da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima s hartijama od vrednosti.

Komisija izdaje dozvolu za obavljanje poslova i licu koje je u inostranstvu steklo zvanje brokera, investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera po prethodno obavljenoj nostrifikaciji odgovarajućeg sertifikata, ukoliko ispunjava ostale uslove iz st. 3. i 4. ovog člana.

Nostrifikaciju sertifikata iz stava 5. ovog člana vrši Komisija na način propisan svojim aktima i sporazumima zaključenih između Komisije i nadležnih inostranih nadzornih organa.

Komisija može licu koje ima dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera privremeno zabraniti obavljanje tih poslova zbog povrede odredbi ovog zakona o pravilima sigurnog i dobrog poslovanja - najduže u trajanju do tri meseca.

Komisija oduzima dozvolu za obavljanje poslova brokera, investicionog savetnika, odnosno portfolio menadžera ako lice kome je data ta dozvola:

- 1) bude pravnosnažno osuđeno za krivično delo iz člana 86. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 2) izvršilo težu povredu odredaba ovog zakona iz člana 86. stav 1. tačka 2) ovog zakona;
- 3) ako je obavljalo poslove za koje nije dobilo dozvolu.

Dozvola za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 129

Sadržinu zahteva i dodatne dokumentacije za davanje dozvole za obavljanje delatnosti bliže propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilažu se:

- 1) statut brokersko-dilerskog društva;
- 2) pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva;
- 3) podaci o osnivačima, broju, vrsti i nominalnom iznosu akcija, kao i podaci o svim licima sa kojima je osnivač povezan u smislu ovog zakona;
- 4) imena i podaci o kvalifikacijama, iskustvu i poslovnoj reputaciji predloženih članova uprave brokersko-dilerskog društva;

5) dokaz o kadrovskoj i organizacionoj osposobljenosti i tehničkoj opremljenosti brokersko-dilerskog društva;

6) pravilnik o tarifi za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Ako se zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi radi osnivanja brokersko-dilerskog društva, pored dokumentacije iz stava 2. tog člana, prilažu se i:

1) ugovor o osnivanju brokersko-dilerskog društva;

2) izvod iz registara privrednih subjekata za pravna lica - akcionare brokersko-dilerskog društva, kao i overeni prevod izvoda iz registra privrednih subjekata za strana pravna lica;

3) dokaz da je nadležno regulatorno telo države porekla odobrilo stranom pravnom licu učešće u osnivanju brokersko-dilerskog društva u Republici ili dokaz da takvo odobrenje nije potrebno po propisima te države, ukoliko će brokersko-dilersko društvo biti zavisno društvo stranog pravnog lica;

4) podaci o članovima uprave brokersko-dilerskog društva;

5) dokaz da će brokersko-dilersko društvo imati najmanje jedno lice zaposleno na neodređeno vreme sa dozvolom za obavljanje poslova iz člana 124. stav 1. tač. 2), 3) i 4) ovog zakona.

Rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti

Član 130

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva kad utvrdi:

- valjanost zahteva iz člana 129. ovog zakona;
- da su ispunjeni uslovi utvrđeni ovim zakonom;
- da je priložena propisana dokumentacija;
- da su lica koja poseduju kvalifikovano učešće podobna i pouzdana.

Komisija odbija zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva kad utvrdi da:

- 1) brokersko-dilersko društvo ne ispunjava uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva propisane ovim zakonom;
- 2) osnivači ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom;
- 3) članovi uprave brokersko-dilerskog društva ne ispunjavaju uslove iz člana 86. ovog zakona;
- 4) poreklo osnovnog kapitala nije jasno i nesumnjivo na osnovu priloženih dokaza, odnosno da dostavljene podatke nije moguće proveriti;

5) je struktura povezanih lica takva da onemogućava efikasno vršenje nadzora nad poslovanjem berze;

6) lica koja poseduju kvalifikovano učešće ne ispunjavaju kriterijume podobnosti i pouzdanosti.

Rok za donošenje rešenja

Član 131

Komisija donosi rešenje o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u roku od 30 dana od dana prijema zahteva.

Dozvola u slučaju statusnih promena

Član 132

U slučaju statusnih promena, brokersko-dilersko društvo je dužno da, pre podnošenja prijave za upis u registar privrednih subjekata, dobije dozvolu Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu.

Delovi brokersko-dilerskog društva

Član 133

Brokersko-dilersko društvo može obavljati delatnosti i u okviru delova brokersko-dilerskog društva koji nemaju status pravnih lica, ali imaju određena ovlašćenja u pravnom prometu, poseban obračun rezultata poslovanja i poseban podračun - ako ti delovi ispunjavaju uslove za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva shodno se primenjuju na davanje dozvole za obavljanje tih delatnosti u delu brokersko-dilerskog društva.

Opšti akti brokersko-dilerskog društva

Član 134

Opšti akti brokersko-dilerskog društva su osnivački akt, statut, pravila poslovanja i drugi opšti akti.

Pravilima poslovanja brokersko-dilerskog društva uređuju se naročito:

- 1) vrste poslova koje obavlja brokersko-dilersko društvo i uslovi i način njihovog obavljanja;
- 2) vrste naloga klijenata, način, uslovi i redosled njihovog izvršenja;
- 3) međusobna prava i obaveze brokersko-dilerskog društva i njegovih klijenata;
- 4) druga pitanja od značaja za rad brokersko-dilerskog društva.

Komisija bliže propisuje sadržinu i način objavljivanja pravila poslovanja brokersko-dilerskog društva.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da svoje usluge naplaćuje do maksimalnog iznosa tarife koju pre njene primene dostavlja Komisiji, a koji je utvrđen pravilnikom o tarifi brokersko-dilerskog društva.

Saglasnost na izmenu opštih akata

Član 135

Brokersko-dilersko društvo je dužno da od Komisije pribavi prethodnu saglasnost na osnivački akt, izmene statuta i pravila poslovanja.

Uprava brokersko-dilerskog društva

Član 136

Komisija donosi rešenje o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje direktora, odnosno predsednika i članova upravnog odbora (u daljem tekstu: član uprave).

Uslovi za izbor, odnosno imenovanje članova uprave

Član 137

Za člana uprave brokersko-dilerskog društva može biti izabrano lice koje nije:

1) pravnosnažno osuđivano za krivična dela protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti, a za koje je, kao najmanja mera, propisana kazna zatvora u trajanju od jedne godine, kao ni za krivično delo utvrđeno ovim zakonom;

2) izvršilo težu povredu odredaba ovog zakona o pravilima sigurnog i dobrog poslovanja brokersko-dilerskog društva, o zabrani korišćenja i saopštavanja privilegovanih informacija, odnosno o zabrani manipulacija usled čega je ugrožena solventnost, odnosno likvidnost brokersko-dilerskog društva i da je za klijente brokersko-dilerskog društva nastupila šteta.

Član uprave brokersko-dilerskog društva ne može biti lice koje je član uprave:

- 1) drugog brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke;
- 2) društva za upravljanje investicionim ili dobrovoljnim penzijskim fondom;
- 3) banke sa kojom je to društvo zaključilo ugovor o vođenju računa hartija od vrednosti;
- 4) povezanih lica u odnosu na lica iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Direktor, odnosno, u društvima koja u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva nemaju direktora, predsednik upravnog odbora brokersko-dilerskog društva, mora imati odgovarajuću poslovnu reputaciju i najmanje tri godine radnog iskustva stečenog u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u zemlji ili inostranstvu na poslovima:

- 1) u brokersko-dilerskom društvu;
- 2) na berzi hartija od vrednosti, odnosno finansijskih derivata;

- 3) u banci;
- 4) u društvu za upravljanje investicionim ili dobrovoljnim penzijskim fondovima;
- 5) u osiguravajućem društvu;
- 6) u Narodnoj banci Srbije, organu državne uprave, organizaciji ili pravnom licu koje poslove u vezi sa hartijama od vrednosti obavlja za račun države kao poverene poslove;
- 7) u Komisiji;
- 8) u Centralnom registru;
- 9) na poslovima naučnog radnika iz oblasti hartija od vrednosti, privrednog prava, računovodstva i revizije;
- 10) u privrednom društvu ili drugom pravnom licu na finansijskim poslovima.

Sadržina zahteva i dokumentacija

Član 138

Sadržinu zahteva za davanje prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana uprave brokersko-dilerskog društva propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) dokaz da lice za koje se zahteva davanje saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje za člana uprave ispunjava uslove iz člana 137. ovog zakona;
- 2) plan organizovanja i vođenja poslova brokersko-dilerskog društva, koji priprema lice za koje se zahteva davanje saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje direktora brokersko-dilerskog društva.

Rešenje o davanju saglasnosti

Član 139

Komisija donosi rešenje o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana uprave brokersko-dilerskog društva kad utvrdi da su ispunjeni uslovi utvrđeni zakonom i aktima brokersko-dilerskog društva i da je priložena propisana dokumentacija.

Kada se zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana podnosi uz zahtev za davanje dozvole za obavljanje delatnosti tog društva radi osnivanja brokersko-dilerskog društva, Komisija pokreće i vodi jedinstven postupak.

Komisija odbija zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana kad utvrdi da nisu ispunjeni uslovi iz člana 137. ovog zakona.

Povlačenje saglasnosti

Član 140

Komisija povlači prethodnu saglasnost za izbor, odnosno imenovanje člana uprave brokersko-dilerskog društva kad utvrdi:

- 1) da je rešenje o davanju saglasnosti doneto na osnovu neistinitih podataka;
- 2) da je lice za koje je data saglasnost, a koje je istovremeno i član brokersko-dilerskog društva, steklo akcije drugog brokersko-dilerskog društva suprotno članu 123. stav 5. ovog zakona;
- 3) da je lice za koje je data saglasnost pravosnažno osuđeno za krivično delo iz člana 137. stav 1. tačka 1) ovog zakona;
- 4) da je lice za koje je data saglasnost izvršilo povredu iz člana 137. stav 1. tačka 2) ovog zakona.

Upis u registar privrednih subjekata

Član 141

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u roku od 30 dana od dana prijema odluke o davanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva i rešenja o davanju prethodne saglasnosti za izbor, odnosno imenovanje člana uprave brokersko-dilerskog društva, podnese prijavu za upis u registar privrednih subjekata.

Ukoliko zahtev za upis brokersko-dilerskog društva u registar privrednih subjekata ne bude podnet u roku iz stava 1. ovog člana, Komisija donosi rešenje o poništavanju dozvole za obavljanje delatnosti i briše to brokersko-dilersko društvo iz registra.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u registar privrednih subjekata, Komisiji dostavi izvod iz tog registra.

Brokersko-dilersko društvo ne sme da otpočne da obavlja delatnost za koju je dobilo dozvolu za rad pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata.

Promena oblika, naziva, sedišta i adrese

Član 142

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, pre podnošenja prijave za upis u registar privrednih subjekata promene, naziva, sedišta ili adrese, obavesti Komisiju o promeni koju vrši.

U slučaju promene pravne forme ili naziva društva, brokersko-dilersko društvo podnosi Komisiji zahtev za davanje saglasnosti na izmene akata.

Uz obaveštenje o promeni sedišta ili adrese, brokersko-dilersko društvo prilaže dokaz da ispunjava uslove tehničke opremljenosti.

Zabrana upotrebe naziva

Član 143

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u registar privrednih

subjekata i ne mogu koristiti u pravnom prometu naziv brokersko-dilersko društvo, broker, investicioni savetnik ili portfolio menadžer, niti reči izvedenog značenja, osim ako je to propisano posebnim zakonom.

Zaštita od rizika obavljanja delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 144

Kapital brokersko-dilerskog društva mora uvek odgovarati iznosu kapitala koji je potreban da bi se obezbedilo pokriće mogućih gubitaka zbog rizika kojima je brokersko-dilersko društvo izloženo u svom poslovanju s obzirom na vrstu delatnosti i vrednost poslova koje obavlja.

Adekvatnost kapitala i izračunavanje adekvatnosti kapitala

Član 145

Kapital brokersko-dilerskog društva potreban za obavljanje delatnosti iz člana 126. stav 1. ovog zakona izračunava se na način koji utvrdi Komisija.

Komisija propisuje i metodologiju za merenje rizika i izračunavanja potrebnog kapitala.

Izloženost riziku

Član 146

Izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica jeste zbir svih potraživanja i uslovnih potraživanja prema tom licu, odnosno licima, vrednosti ulaganja u hartije od vrednosti tog lica i vrednosti udela kapitala brokersko-dilerskog društva u tom licu.

Član 147

Izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica ne sme prelaziti 25% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, izloženost riziku brokersko-dilerskog društva prema licu koje je u odnosu prema tom brokersko-dilerskom društvu posredno ili neposredno matično društvo, odnosno prema kome je to brokersko-dilersko društvo posredno ili neposredno matično društvo, odnosno prema licu koje ima isto matično društvo kao i to brokersko-dilersko društvo, ne sme prelaziti 20% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Ako brokersko-dilersko društvo pređe najveću dozvoljenu izloženost iz stava 1, odnosno stava 2. ovog člana zbog spajanja dva pravna lica, odnosno iz drugih razloga na koje ne može uticati, dužno je da o tome odmah obavesti Komisiju.

Uz obaveštenje iz stava 3. ovog člana, brokersko-dilersko društvo prilaže opis mera koje će preduzeti radi usklađivanja sa stavom 1, odnosno stavom 2. tog člana i rokove u kojima će ih preduzeti.

Član 148

Velika izloženost riziku brokersko-dilerskog društva jeste izloženost brokersko-dilerskog društva prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica koja prelazi 10% kapitala brokersko-dilerskog društva.

Iznos svih velikih izloženosti riziku brokersko-dilerskog društva ne sme preći 800% visine kapitala brokersko-dilerskog društva.

Član 149

Komisija bliže propisuje način vrednovanja i uključenja pojedinih stavki kod izračunavanja izloženosti riziku brokersko-dilerskog društva i bliže kriterijume za lica iz člana 147. ovog zakona.

Rezerve za opšte rizike i posebne rezerve

Član 150

Brokersko-dilersko društvo može obrazovati rezerve za opšte rizike namenjene pokriću eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz celokupnog njegovog poslovanja.

Ako brokersko-dilersko društvo obrazuje rezerve za rizike iz stava 1. ovog člana, u bilansu uspeha mora odvojeno prikazati prihode i rashode povezane s povećanjem, odnosno smanjenjem ovih rezervi.

Član 151

Brokersko-dilersko društvo je dužno da obrazuje posebne rezerve s obzirom na posebne rizike koji proizlaze iz pojedinačnih poslova, odnosno vrste poslova koje obavlja.

Posebnim rezervama iz stava 1. ovog člana smatraju se i rezerve koje brokersko-dilersko društvo obrazuje s obzirom na poseban rizik naplativosti potraživanja po osnovu garancije za potraživanja klijenata u slučaju stečaja drugog brokersko-dilerskog društva.

Najmanji obim i način izračunavanja posebnih rezervi iz st. 1. i 2. ovog člana propisuje Komisija.

Likvidnost

Član 152

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, radi zaštite od rizika likvidnosti, utvrdi i sprovodi politiku urednog upravljanja likvidnošću, koja obuhvata:

- 1) planiranje očekivanih priliva i odliva novčanih sredstava;
- 2) redovno praćenje likvidnosti;
- 3) preduzimanje odgovarajućih mera za sprečavanje, odnosno otklanjanje uzroka nelikvidnosti.

Nadzor nad rizikom

Član 153

Brokersko-dilersko društvo je dužno da dnevno izračunava koeficijente likvidnosti sredstava.

Komisija propisuje način izračunavanja koeficijenata likvidnosti sredstava i najmanji obim likvidnosti koji mora obezbediti brokersko-dilersko društvo.

Član 154

Brokersko-dilersko društvo je dužno da Komisiju odmah obavesti o nemogućnosti izmirenja dospеле novčane obaveze.

Član 155

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, prema stanju poslednjeg dana u mesecu, mesečno izračunava i propisuje:

- 1) visinu kapitala;
- 2) visinu kapitala potrebnog za obavljanje pojedinih poslova;
- 3) adekvatnost kapitala;
- 4) izloženost riziku.

Član 156

Brokersko-dilersko društvo je dužno da Komisiji dostavlja mesečne izveštaje s podacima o kapitalu, izloženosti riziku i likvidnosti.

Član 157

Komisija propisuje sadržaj obaveštenja, odnosno izveštaja iz čl. 154. i 156. ovog zakona, kao i rokove i način izveštavanja.

Mere za obezbeđenje adekvatnosti kapitala i likvidnosti

Član 158

Brokersko-dilersko društvo ne može donositi odluke o isplati dobiti ni u obliku dividende, ni u obliku isplate po osnovu učešća u dobiti uprave društva, odnosno zaposlenih, u sledećim slučajevima:

- 1) ako je njegov kapital manji od minimalnog kapitala koji je propisan odredbama čl. 144. i 145. ovog zakona;
- 2) ako bi se njegov kapital zbog isplate dobiti smanjio toliko da ne bi dostigao minimalni kapital koji je propisan odredbama čl. 144. i 145. ovog zakona;
- 3) ako ne obezbedi najmanji obim likvidnosti u skladu sa čl. 152. i 153. ovog zakona;
- 4) ako zbog isplate dobiti ne bi moglo da obezbedi najmanji obim likvidnosti u skladu sa čl. 152. i 153. ovog zakona.

Odluka skupštine brokersko-dilerskog društva koja je u suprotnosti sa stavom 1. ovog člana nema pravno dejstvo.

Član 159

Kad kapital brokersko-dilerskog društva, zbog povećanih zahteva kapitala ili drugih uzroka, ne dostiže minimalni kapital iz čl. 144. i 145. ovog zakona, uprava brokersko-dilerskog društva mora odmah doneti mere za obezbeđenje minimalnog kapitala za koje je sama nadležna, odnosno izraditi predlog mera za koje su nadležni drugi organi brokersko-dilerskog društva.

O merama, odnosno o predlogu mera iz stava 1. ovog člana, uprava brokersko-dilerskog društva dužna je da u mesečnom izveštaju iz člana 156. ovog zakona obavesti Komisiju.

Član 160

Ako Komisija pri vršenju nadzora utvrdi da brokersko-dilersko društvo ne dostiže minimalni kapital iz čl. 144. i 145. ovog zakona, odnosno da nije sposobno da izmiruje dospеле novčane obaveze, može tom društvu privremeno zabraniti obavljanje svih ili pojedinih poslova u vezi sa hartijama od vrednosti, u trajanju do tri meseca.

Načela sigurnog i dobrog poslovanja brokersko-dilerskog društva

Član 161

Brokersko-dilersko društvo je dužno da u svom poslovanju poštuje načelo ravnopravnosti klijenata.

U obavljanju svojih poslova, brokersko-dilersko društvo je dužno da se rukovodi isključivo interesima klijenata, vodeći posebno računa o najpovoljnijoj ceni i najboljem izvršenju naloga.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da u prostorijama u kojima obavlja rad sa strankama omogući uvid u pravila poslovanja i pravilnik o tarifi.

Zaposleni i članovi uprave brokersko-dilerskog društva dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima hartija od vrednosti klijenata tog društva, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju poslova tog društva i ne smeju ih saopštavati trećim licima, koristiti ih ili trećim licima omogućiti da ih koriste.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid trećim licima samo:

- 1) na osnovu pismenog odobrenja klijenta;
- 2) prilikom nadzora zakonitosti poslovanja, koji vrši ovlašćeno lice Komisije;
- 3) na osnovu naloga suda, odnosno drugog nadležnog državnog organa.

Brokersko-dilersko društvo ne može obavljati poslove sa hartijama od vrednosti koji bi ugrozili stabilnost organizovanog tržišta, a naročito ne može:

- 1) davati investitorima pogrešne informacije o ceni hartija od vrednosti;

- 2) širiti lažne informacije radi promene cena hartija od vrednosti;
- 3) raspolagati hartijama od vrednosti koje su u vlasništvu klijenta bez njegove pismene saglasnosti;
- 4) izvršavati naloge klijenata na način koji nije u skladu s ovim zakonom i drugim aktima kojima se uređuje način izvršavanja naloga klijenata brokersko-dilerskog društva;
- 5) kupovati, prodavati ili pozajmljivati za sopstveni račun iste hartije od vrednosti koje su predmet naloga klijenta pre postupanja po nalogu klijenta;
- 6) kupovati, prodavati ili pozajmljivati hartije od vrednosti po osnovu ugovora o upravljanju hartijama od vrednosti isključivo radi naplate provizije;
- 7) podsticati klijente na učestalo obavljanje transakcija isključivo radi naplate provizije.

Sukob interesa

Član 162

Brokersko-dilersko društvo ne može svoje interese stavljati ispred interesa klijenata.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da klijenta upozna s mogućim sukobima njegovog interesa sa interesima tog društva, odnosno interesima drugih klijenata brokersko-dilerskog društva.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da poslovanje organizuje tako da se mogući sukobi interesa klijenta, brokersko-dilerskog društva i zaposlenih u tom društvu ograniče na najmanju moguću meru.

Zaključenje ugovora

Član 163

Brokersko-dilersko društvo je dužno da s klijentom zaključi pismeni ugovor, kojim se regulišu njihova međusobna prava i obaveze u obavljanju delatnosti brokersko-dilerskog društva.

Ugovor iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži odredbu da je sastavni deo ugovora izjava klijenta da su mu pre zaključenja ugovora bila dostupna pravila poslovanja i da je upoznat s njihovim sadržajem, odnosno da je upoznat sa pravilnikom o tarifi brokersko-dilerskog društva, kao i izjava klijenta o njegovom predznanju i iskustvu u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na finansijskom tržištu.

Brokersko-dilersko društvo na osnovu izjave klijenta o njegovom predznanju i iskustvu sastavlja izjavu o upozorenju na moguće rizike koji mogu prosteći iz trgovine određenim hartijama od vrednosti.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da klijente obavesti o promeni pravila poslovanja pre njihovog stupanja na snagu.

Standardizovanu formu izjava iz st. 2. i 3. ovog člana propisuje Komisija.

Nalozi klijenta za kupovinu i prodaju hartija od vrednosti

Član 164

Brokersko-dilersko društvo je dužno da:

- 1) naloge clijenata izvršava onako kako oni glase i odmah čim se steknu uslovi za njihovo izvršenje;
- 2) vodi posebnu knjigu naloga, u koju se upisuju nalozi clijenata za kupovinu ili prodaju hartija od vrednosti i opozivi tih naloga;
- 3) naloge clijenata prima u poslovnim prostorijama svog sedišta, mestu obavljanja delatnosti svog organizacionog dela i u poslovnim prostorijama drugog pravnog lica, koje ne može biti izdavalac hartija od vrednosti za koje se vrše ovi poslovi, na osnovu zaključenog ugovora;
- 4) naloge clijenata za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti izvršava po redosledu utvrđenom pravilima poslovanja brokersko-dilerskog društva;
- 5) najkasnije narednog radnog dana od dana prijema naloga izda klijentu potvrdu o prijemu naloga;
- 6) na zahtev klijenta, izda overeni izvod iz knjige naloga svih poslova koji se odnose na realizovane naloge clijenata.

Izuzetno od stava 1. tačka 3) ovog člana, brokersko-dilersko društvo može ugovorom ovlastiti drugo pravno lice da u svojim poslovnim prostorijama, u ime i za račun brokersko-dilerskog društva, prima naloge clijenata brokersko-dilerskog društva, s tim da to pravno lice nije izdavalac hartija od vrednosti za koje se daju ti nalozi.

Brokersko-dilersko društvo naloge clijenata za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti na organizovanom tržištu izvršava upisivanjem sadržine naloga u centralnu informacionu bazu berzanskog informacionog sistema.

Knjiga naloga vodi se na način koji onemogućava naknadne izmene unetih podataka.

Podatke o sadržini, načinu vođenja knjige naloga i način prijema naloga propisuje Komisija.

Odbijanje prijema naloga za kupovinu i prodaju

Član 165

Brokersko-dilersko društvo je dužno da odbije:

- 1) prijem naloga za kupovinu kada utvrdi da na novčanom računu klijenta nema dovoljno sredstava za izmirenje njegovih obaveza koje bi nastale po osnovu izvršenja naloga za kupovinu hartija od vrednosti;
- 2) prijem naloga za prodaju kada utvrdi da na računu hartija od vrednosti klijenta nema dovoljno hartija od vrednosti koje su predmet naloga;
- 3) prijem naloga za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti kad utvrdi da bi izvršenjem takvog naloga bile prekršene odredbe ovog zakona o zabrani manipulacije i zabrani širenja neistinitih informacija, odnosno učinjeno drugo delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj;

4) prijem naloga za kupovinu, odnosno prodaju hartija od vrednosti kad je rok za predaju tog naloga radi njegovog izvršenja istekao.

Obaveštavanje klijenata

Član 166

Brokersko-dilersko društvo je dužno da, najkasnije narednog radnog dana od dana zaključenja kupovine, odnosno prodaje hartija od vrednosti, klijenta obavesti o svakom poslu koji je zaključen po njegovom nalogu.

Klijent se ne može odreći prava na obaveštavanje iz stava 1. ovog člana.

Novčani račun brokersko-dilerskog društva i klijenata

Član 167

Brokersko-dilersko društvo dužno je da kod ovlašćene banke, odnosno banke - člana Centralnog registra ili kod Centralnog registra otvori novčani račun klijenata i svoj novčani račun.

Sredstva s novčanog računa klijenata brokersko-dilersko društvo može da koristi samo za plaćanje obaveza na osnovu naloga klijenata.

Sredstva na novčanom računu klijenata nisu vlasništvo brokersko-dilerskog društva i ne ulaze u njegovu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti koristiti za plaćanje obaveza brokersko-dilerskog društva prema trećim licima.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da vodi računa da na novčanom računu klijenata ima dovoljno sredstava na dan saldiranja.

Vođenje računa hartija od vrednosti

Član 168

Ugovorom o otvaranju i vođenju računa hartija od vrednosti, brokersko-dilersko društvo se obavezuje da će kod Centralnog registra otvoriti račun hartija od vrednosti za klijenta (u daljem tekstu: vlasnički račun) i na tom računu, u ime i za račun klijenta, vodi stanje hartija od vrednosti i izvršava naloge za prenos prava iz hartija od vrednosti i naloge za upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti, a klijent se obavezuje da će za to platiti proviziju.

Hartije od vrednosti na vlasničkom računu, brokersko-dilersko društvo može koristiti samo na osnovu naloga klijenta.

Brokersko-dilersko društvo je dužno da račune svojih hartija od vrednosti (račun člana Centralnog registra) vodi odvojeno od računa hartija od vrednosti svojih klijenata.

Hartije od vrednosti na vlasničkom računu klijenata brokersko-dilerskog društva nisu vlasništvo brokersko-dilerskog društva i ne ulaze u njegovu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti koristiti za izmirivanje obaveza brokersko-dilerskog društva prema trećim licima.

Brokersko-dilersko društvo dužno je da vodi računa da na vlasničkom računu klijenta ima dovoljno hartija od vrednosti na dan saldiranja.

Upravljanje hartijama od vrednosti

Član 169

Ugovorom o upravljanju hartijama od vrednosti, brokersko-dilersko društvo se obavezuje da će, u svoje ime a za račun klijenta, novčana sredstva klijenta ulagati u hartije od vrednosti, odnosno da će primiti na upravljanje hartije od vrednosti klijenta, a klijent se obavezuje da će za to platiti proviziju.

Brokersko-dilersko društvo, koje s klijentom zaključi ugovor o upravljanju hartijama od vrednosti, dužno je da kod Centralnog registra otvori i vodi poseban račun za klijenta (u daljem tekstu: račun upravljanja).

Ugovorom o upravljanju hartijama od vrednosti propisuje se naročito:

- 1) iznos novčanih sredstava, odnosno vrsta i količina hartija od vrednosti koje klijent stavlja na raspolaganje brokersko-dilerskom društvu radi kupovine, odnosno prodaje tih hartija;
- 2) politika ulaganja u hartije od vrednosti;
- 3) uslovi pod kojima klijent hartije od vrednosti poverava na upravljanje brokersko-dilerskom društvu;
- 4) visina provizije i osnovica za obračun i naplatu provizije;
- 5) druga međusobna prava i obaveze.

Pod politikom ulaganja iz stava 3. tačka 2) ovog člana podrazumeva se naročito vrsta hartija od vrednosti koje će se kupiti iz sredstava klijenta, karakteristike izdavalaca hartija od vrednosti, najveći dozvoljeni iznos ulaganja u hartije od vrednosti jednog izdavaoca i s njim povezanih lica, kao i druge okolnosti značajne za određivanje stepena rizika ulaganja.

Brokersko-dilersko društvo može novčana sredstva klijenta ulagati u hartije od vrednosti samo u skladu sa ugovorom zaključenim s klijentom.

Pozajmljivanje hartija

Član 170

Komisija može propisati uslove za pozajmljivanje i prodaju pozajmljenih hartija od vrednosti.

Izveštavanje brokersko-dilerskog društva

Član 171

Brokersko-dilersko društvo dužno je da Komisiji dostavlja:

- 1) godišnji finansijski izveštaj i izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja koji se izrađuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo i revizija - do 15. jula tekuće godine za prethodnu godinu;

- 2) mesečne izveštaje o poslovanju - do 15. dana u mesecu za prethodni mesec;
- 3) podatke o svakoj promeni propisanih uslova za obavljanje delatnosti za koje je dobijena dozvola za rad - u roku od osam dana od dana nastanka promene;
- 4) druge podatke i informacije po zahtevu Komisije.

Sadržinu podataka iz stava 1. ovog člana propisuje Komisija.

Nadzor nad poslovanjem brokersko-dilerskog društva

Član 172

Komisija najmanje dva puta godišnje vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja brokersko-dilerskog društva.

Nadzor nad zakonitošću iz stava 1. ovog člana podrazumeva i neposredan nadzor u poslovnim prostorijama.

Ovlašćeno lice Komisije može u postupku nadzora:

- 1) da pregleda akte, poslovne knjige, izvode s računa i druge dokumente brokersko-dilerskog društva;
- 2) da zahteva informacije o pojedinim pitanjima značajnim za poslovanje brokersko-dilerskog društva.

O izvršenom nadzoru nad zakonitošću poslovanja brokersko-dilerskog društva sastavlja se zapisnik.

Mere u nadzoru

Član 173

Ako u postupku nadzora brokersko-dilerskog društva utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju, Komisija donosi rešenje kojim će tom društvu naložiti da utvrđene nepravilnosti otkloni u odgovarajućem roku i može preduzeti jednu ili više mera:

- 1) izreći javnu opomenu;
- 2) dati nalog za privremenu zabranu obavljanja pojedinih ili svih poslova iz dozvole za obavljanje delatnosti u trajanju do tri meseca;
- 3) dati nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima s novčanih računa i računa hartija od vrednosti i drugom imovinom u trajanju do tri meseca;
- 4) dati nalog za privremenu zabranu članovima organa uprave i zaposlenima isplate dela dobiti koja pripada akcionarima, odnosno naknada;
- 5) oduzeti dozvolu za obavljanje delatnosti;
- 6) preduzeti druge mere, u skladu sa ovim zakonom i aktom koji ona donosi.

Odluku o preduzetim merama iz stava 1. ovog člana Komisija objavljuje u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike i na svojoj internet stranici, osim ako bi takvo objavljivanje ozbiljno ugrozilo finansijsko tržište ili prouzrokovalo nesrazmernu štetu za brokersko-dilersko društvo kome je izrečena mera.

Bliže uslove i način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera, Komisija propisuje svojim aktom.

Komisija je dužna da u istim okolnostima preduzima iste mere prema svim brokersko-dilerskim društvima.

Oduzimanje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 174

Komisija oduzima brokersko-dilerskom društvu dozvolu za obavljanje delatnosti:

- 1) ako delatnost za koju mu je data dozvola ne obavlja duže od tri meseca;
- 2) ako je dozvola za obavljanje delatnosti pribavljena na osnovu neistinitih podataka;
- 3) ako poslove u vezi sa hartijama od vrednosti ne obavlja u skladu sa ovim zakonom;
- 4) ako prestane da ispunjava uslove propisane za dobijanje dozvole za obavljanje delatnosti;
- 5) ako prekrši obavezu zabrane manipulacije;
- 6) ako ne ispunjava uslove za poslovanje u skladu sa odredbama ovog zakona o otklanjanju rizika;
- 7) ako se ne pridržava odluke o privremenoj zabrani obavljanja delatnosti;
- 8) ako u roku utvrđenom aktom Komisije ne postupi po nalogu za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti, odnosno nepravilnosti.

Ako brokersko-dilersko društvo obavesti Komisiju o prestanku obavljanja delatnosti brokersko-dilerskog društva i podnese zahtev za brisanje iz registra dozvola izdatih za obavljanje te delatnosti, Komisija oduzima tom društvu dozvolu za obavljanje delatnosti.

Posebna pravila stečajnog postupka

Član 175

U slučaju oduzimanja brokersko-dilerskom društvu dozvole za rad, Komisija po službenoj dužnosti pokreće postupak likvidacije, odnosno stečaja u skladu sa zakonom, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Danom donošenja rešenja o oduzimanju brokersko-dilerskom društvu dozvole za rad, Komisija daje nalog banci kod koje se vode računi ovog društva da izvrši blokadu tih računa.

U postupku stečaja brokersko-dilerskog društva stečajni upravnik ne može odustati od ugovora o kupovini i prodaji hartija od vrednosti koje je zaključilo to društvo.

Iz stečajne mase brokersko-dilerskog društva izlučuju se potraživanja klijenata tog društva po osnovu ulaganja u hartije od vrednosti, kao i potraživanja Republike i Narodne banke Srbije po tom osnovu.

Odluka o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad brokersko-dilerskim društvom dostavlja se Komisiji.

2. Ovlašćene banke

Ovlašćenje za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 176

Banka može obavljati delatnosti brokersko-dilerskog društva ako dobije dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti (u daljem tekstu: ovlašćena banka).

Uslovi za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva

Član 177

Delatnosti brokersko-dilerskog društva ovlašćena banka obavlja pod uslovom:

- 1) da za to ima poseban organizacioni deo;
- 2) da u poslovnim knjigama obezbedi posebnu evidenciju i podatke o poslovanju tog organizacionog dela;
- 3) da ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti za obavljanje tih delatnosti.

Ovlašćena banka donosi pravila poslovanja hartijama od vrednosti, organizacionog dela iz stava 1. ovog člana, na koja Komisija daje saglasnost.

Mere u nadzoru

Član 178

Ako Komisija u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti, odnosno nepravilnosti u poslovanju ovlašćene banke, rešenje o preduzetim merama dostavlja Narodnoj banci Srbije.

Shodna primena

Član 179

Odredbe ovog zakona o delatnosti brokersko-dilerskog društva, uslovima i dozvoli za obavljanje ove delatnosti, dostavi podataka, pravilima sigurnog i dobrog poslovanja, izveštavanju, nadzoru nad poslovanjem, merama u nadzoru i prestanku obavljanja delatnosti, koje su ovim zakonom propisane za brokersko-dilersko društvo, shodno se primenjuju i na ovlašćenu banku.

3. Kastodi banka

Ovlašćenje za obavljanje delatnosti kastodi banke

Član 180

Banka (u daljem tekstu: kastodi banka) može obavljati delatnosti kastodi banke ako dozvolu za obavljanje te delatnosti dobije od Komisije.

Komisija vodi registar dozvola izdatih za obavljanje delatnosti kastodi banke.

Narodna banka Srbije može da obavlja poslove kastodi banke bez dozvole Komisije - za hartije od vrednosti čiji su izdavaoci Republika i jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave.

Delatnost kastodi banke

Član 181

U okviru svoje delatnosti, kastodi banka obavlja sledeće poslove:

- 1) otvara i vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra u ime i za račun zakonitih imalaca - svojih klijenata (vlasnički račun hartija od vrednosti);
- 2) otvara i vodi račune hartija od vrednosti kod Centralnog registra, u ime kastodi banke, a za račun zakonitih imalaca - svojih klijenata, odnosno u ime svojih klijenata koji nisu zakoniti imaoци tih hartija, a za račun zakonitih imalaca (zbirni kastodi račun);
- 3) izvršava naloge za prenos prava iz hartija od vrednosti i naloge za upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti i stara se o prenosu prava iz tih hartija;
- 4) naplaćuje potraživanja od izdavalaca po osnovu dospelih hartija od vrednosti, kamata i dividendi za račun zakonitih imalaca tih hartija i stara se o ostvarivanju drugih prava koja pripadaju zakonitim imaoциma hartija od vrednosti koji su njeni klijenti;
- 5) pruža usluge pozajmljivanja hartija od vrednosti;
- 6) obaveštava akcionare o godišnjim skupštinama akcionarskih društava i zastupa ih na tim skupštinama;
- 7) po ovlašćenju klijenta stara se o izvršavanju poreskih obaveza klijenta po osnovu hartija od vrednosti čiji je klijent zakoniti imalac;
- 8) obavlja druge poslove u skladu sa zakonom kojim su uređeni investicioni fondovi i dobrovoljni penzijski fondovi i drugim zakonom i pravilima poslovanja kastodi banke.

Kastodi banka može obavljati i poslove koji se odnose i na druge finansijske instrumente.

Kada obavlja poslove iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, kastodi banka je dužna da se stara da na novčanom, odnosno vlasničkom računu klijenta ima dovoljno sredstava, odnosno hartija od vrednosti na dan saldiranja.

Kada obavlja poslove iz stava 1. tačka 2) ovog člana, kastodi banka je dužna da vodi posebnu evidenciju o hartijama od vrednosti i licima u čije ime obavlja te poslove, da podatke iz te evidencije čuva kao poslovnu tajnu i da ih zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena ili gubitaka.

Kastodi banka obavlja svoju delatnost ako je član Centralnog registra i ako ima poseban organizacioni deo koji je tehnički i kadrovski osposobljen za obavljanje poslova kastodi banke.

Kastodi banka ne može obavljati delatnosti brokersko-dilerskog društva iz člana 124. stav 1. ovog zakona.

Hartije od vrednosti koje se vode na vlasničkom računu klijenata i na zbirnom kastodi računu nisu vlasništvo kastodi banke i ne ulaze u njenu imovinu, ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti se mogu koristiti za izmirivanje obaveza ove banke prema trećim licima.

Hartijama od vrednosti koje se vode na kastodi računu, kastodi banka može raspolagati samo na osnovu naloga klijenta.

Kastodi banka je dužna da, na zahtev klijenta, odmah izda obaveštenje o stanju sredstava na njegovom kastodi računu, a najkasnije u roku od tri dana od dana podnetog zahteva.

Na hartije od vrednosti koje pozajmljuje kastodi banka, shodno se primenjuju odredbe člana 170. ovog zakona.

Dozvola za obavljanje poslova kastodi banke

Član 182

Sadržinu zahteva za davanje dozvole za obavljanje delatnosti kastodi banke propisuje Komisija.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana prilaže se:

- 1) statut banke;
- 2) dokaz da je banka član Centralnog registra;
- 3) pravila poslovanja kastodi banke;
- 4) dokaz da banka ima poseban organizacioni deo za obavljanje poslova kastodi banke;
- 5) dokaz da banka ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti za obavljanje poslova kastodi banke;
- 6) dokaz da banka ispunjava uslov tehničke opremljenosti za obavljanje poslova kastodi banke, odnosno da ima odgovarajući informacioni sistem za obavljanje tih poslova.

Komisija daje prethodnu saglasnost za imenovanje lica koje će rukovoditi poslovima kastodi banke.

Uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti za obavljanje delatnosti kastodi banke propisuje Komisija.

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za obavljanje delatnosti kastodi banke u skladu sa ovim zakonom, kao ni preduzetnik, ne mogu biti upisani u registar privrednih subjekata, niti u

pravnom prometu mogu koristiti naziv kastodi banke, odnosno reči izvedenog značenja, osim ako to nije propisano drugim zakonom.

Pravila poslovanja kastodi banke i zaključenje ugovora

Član 183

Kastodi banka donosi pravila poslovanja sa hartijama od vrednosti u pogledu obavljanja kastodi poslova, na koja saglasnost daje Komisija.

Pravilima iz stava 1. ovog člana posebno se utvrđuju:

- 1) vrste kastodi poslova koje obavlja kastodi banka;
- 2) vrste naloga klijenata i način njihovog izvršenja;
- 3) način postupanja sa hartijama od vrednosti i novčanim sredstvima klijenta;
- 4) prava i obaveze kastodi banke i njenih klijenata.

Komisija bliže propisuje sadržinu i način objavljivanja pravila iz stava 1. ovog člana.

Kastodi banka je dužna da s klijentom zaključi pismeni ugovor, kojim se regulišu njihova međusobna prava i obaveze u obavljanju kastodi poslova kastodi banke, u skladu sa ovim zakonom i pravilima iz stava 1. ovog člana.

Zaposleni i članovi uprave banke koja obavlja poslove kastodi banke dužni su da, kao poslovnu tajnu, čuvaju podatke o stanju i prometu na računima hartija od vrednosti klijenata, kao i druge podatke za koje su saznali u obavljanju poslova kastodi banke i ne smeju ih saopštavati trećim licima, niti koristiti ili omogućiti trećim licima da ih koriste.

Izuzetno od stava 5. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid trećim licima:

- 1) na osnovu pismenog odobrenja klijenta;
- 2) prilikom nadzora zakonitosti poslovanja koji vrši ovlašćeno lice Komisije;
- 3) na osnovu naloga suda, odnosno drugog nadležnog državnog organa.

Shodna primena

Član 184

Odredbe ovog zakona o davanju dozvole za obavljanje delatnosti, o rešenju o upisu u registar privrednih subjekata i roku za donošenje tog rešenja, o izveštavanju, o nadzoru i merama u nadzoru i o prestanku obavljanja delatnosti koje su propisane za brokersko-dilersko društvo, shodno se primenjuju i na kastodi banku.

XIV CENTRALNI REGISTAR HARTIJA OD VREDNOSTI

Organizacija

Član 185

Centralni registar je pravno lice koje se organizuje i posluje kao zatvoreno akcionarsko društvo u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Centralni registar akcije izdaje svom osnivaču, odnosno ograničenom broju drugih lica.

Akcije Centralnog registra su obične sa pravom glasa.

Naziv i sedište

Član 186

Centralni registar posluje pod sledećim imenom: Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti akcionarsko društvo.

Skraćeno poslovno ime Centralnog registra je: Centralni registar hartija od vrednosti a.d.

Sedište Centralnog registra je u Beogradu.

Centralni registar može imati organizacione delove i van sedišta, koji nemaju svojstvo pravnog lica.

Delatnost

Član 187

Pretežna delatnost Centralnog registra je kliring i saldiranje obaveza i potraživanja u hartijama od vrednosti i novcu nastalih na osnovu zaključenih poslova sa hartijama od vrednosti.

Pored delatnosti iz stava 1. ovog člana Centralni registar obavlja i:

- 1) vođenje registra hartija od vrednosti;
- 2) vođenje evidencija hartija od vrednosti na računima izdavaoca;
- 3) vođenje i evidencija računa hartija od vrednosti i drugih računa u skladu sa ovim zakonom članova Centralnog registra i njihovih klijenata;
- 4) upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti;
- 5) čuvanje materijalizovanih hartija od vrednosti;
- 6) vođenje novčanih računa članova Centralnog registra;
- 7) uknjižavanje materijalizovanih hartija od vrednosti u dematerijalizovanoj formi;
- 8) kliring i saldiranje obaveza i potraživanja u hartijama od vrednosti i novcu nastalih na osnovu zaključenih poslova sa hartijama od vrednosti i utvrđivanje stanja obaveza i potraživanja članova Centralnog registra i njihovih klijenata posle izmirenja međusobnih obaveza i potraživanja, i to u roku utvrđenom pravilima poslovanja Centralnog registra;

- 9) kliring i saldiranje inostranih hartija od vrednosti kojima se trguje u Republici;
- 10) prenos hartija od vrednosti na račune članova Centralnog registra i zakonitih imalaca tih hartija;
- 11) utvrđivanje i dodela jednoobraznog identifikacionog broja hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata;
- 12) vođenje šifarnika vrsta hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata;
- 13) poslove u vezi sa korporativnim radnjama;
- 14) obračunavanje poreza na prenos apsolutnih prava na hartijama od vrednosti u skladu sa zakonom koji reguliše poreze na imovinu;
- 15) saradnju sa međunarodnim organizacijama koje se bave poslovima registracije, kliringa i saldiranja hartija od vrednosti i novca po osnovu poslova sa hartijama od vrednosti;
- 16) druge poslove u vezi sa hartijama od vrednosti.

Centralni registar u upravnim stvarima shodno primenjuje odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

Rešenja Centralnog registra su konačna i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Osnovni kapital

Član 188

Novčani deo osnovnog kapitala Centralnog registra ne može biti manji od 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara Narodne banke Srbije na dan uplate.

Sredstva za rad Centralnog registra obezbeđuju se iz naknada za obavljanje poslova iz člana 187. u skladu sa pravilnikom o tarifi tog registra, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Udeo državnog kapitala u Centralnom registru ne može biti manji od 51%.

Upis u registar privrednih subjekata

Član 189

Centralni registar stiče svojstvo pravnog lica upisom u registar privrednih subjekata.

Centralni registar je dužan da, u roku od sedam dana od dana prijema rešenja o upisu u registar privrednih subjekata, Komisiji dostavi izvod iz upisa u registar privrednih subjekata.

Ispunjenje obaveza

Član 190

Obaveze nastale po osnovu zaključenih poslova na organizovanom tržištu i van organizovanog tržišta izvršavaju se preko Centralnog registra u skladu sa pravilima poslovanja Centralnog registra.

Izvršenje obaveze prenosa prava iz hartija od vrednosti po osnovu izdavanja tih hartija i ugovora o njihovoj prodaji vrši se samo za kupljene hartije od vrednosti koje su istovremeno plaćene.

Članovi Centralnog registra novčane obaveze nastale po osnovu zaključenih poslova s tim hartijama izvršavaju preko novčanih računa koji se vode kod Centralnog registra.

Prenos prava iz hartija od vrednosti i upis prava trećih lica

Član 191

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu izdavanja, ugovora o prodaji i ugovora o zajmu vrši se na osnovu naloga za prenos koji daje član Centralnog registra, a u skladu sa aktima Centralnog registra.

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu pravnog sledbeništva vrši se na osnovu pravnosnažne sudske presude.

Prenos prava iz hartija od vrednosti po osnovu ugovora o poklonu vrši se na osnovu pismenog ugovora o poklonu koji je overio nadležni organ.

Član 192

Upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti, Centralni registar vrši na osnovu naloga za upis zakonitog imaoca, odnosno lica koje on ovlasti ili zakonskog zastupnika.

Organi Centralnog registra

Član 193

Organi Centralnog registra su Skupština i Upravni odbor.

Ovlašćenja Skupštine Centralnog registra

Član 194

Ovlašćenja Skupštine Centralnog registra vrši Vlada preko ovlašćenih predstavnika.

Kada se poveća broj akcionara, Skupštinu Centralnog registra čine akcionari sa pravom upravljanja.

Pravo upravljanja akcionari ostvaruju neposredno ili preko svojih predstavnika.

U ime Republike kao akcionara, pravo iz stava 3. ovog člana vrši Vlada.

Statutom Centralnog registra utvrđuje se minimalni broj akcija kao uslov za članstvo u Skupštini Centralnog registra.

Skupština Centralnog registra

Član 195

Skupština Centralnog registra:

- 1) donosi statut Centralnog registra;
- 2) donosi akte poslovne politike;
- 3) donosi akte kojima će se bliže urediti uslovi i način obavljanja delatnosti Centralnog registra;
- 4) razmatra godišnje izveštaje Upravnog odbora;
- 5) usvaja godišnji račun Centralnog registra i odlučuje o upotrebi i raspoređivanju ostvarene dobiti, odnosno pokriću gubitaka;
- 6) odlučuje o povećanju osnovnog kapitala Centralnog registra i visini ulaganja u osnovna sredstva Centralnog registra;
- 7) odlučuje o iznosu i strukturi rezervi sigurnosti;
- 8) imenuje i razrešava članove Upravnog odbora;
- 9) odlučuje o statusnim promenama i promenama pravne forme Centralnog registra;
- 10) imenuje i razrešava revizora;
- 11) donosi plan razvoja Centralnog registra;
- 12) donosi poslovnik o svom radu;
- 13) donosi i druge odluke u skladu sa zakonom i statutom Centralnog registra.

Upravni odbor

Član 196

Upravni odbor ima predsednika, zamenika predsednika i tri člana.

Članove Upravnog odbora imenuje i razrešava Skupština Centralnog registra.

Mandat članova Upravnog odbora je četiri godine i ista lica mogu biti ponovo birana.

Član 197

Predsednika i zamenika predsednika Upravnog odbora Centralnog registra biraju članovi Upravnog odbora iz svojih redova.

Član 198

Upravni odbor Centralnog registra:

- 1) saziva sednice Skupštine Centralnog registra;
- 2) priprema predloge za Skupštinu Centralnog registra i izvršava njene odluke;
- 3) razmatra i predlaže usvajanje izveštaja o poslovanju Centralnog registra u toku godine;
- 4) podnosi Skupštini Centralnog registra izveštaj o poslovanju;
- 5) izdaje akcije i utvrđuje njihovu vrednost, kao i vrednost imovine Centralnog registra, u skladu sa zakonom;
- 6) utvrđuje iznos i dan dividende, dan plaćanja i postupak plaćanja dividende;
- 7) odlučuje o davanju i opozivanju prokure;
- 8) donosi opšti akt o organizaciji i sistematizaciji;
- 9) donosi poslovnik o svom radu;
- 10) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava i statutom Centralnog registra.

Član 199

O pitanjima iz svog delokruga Upravni odbor odlučuje većinom glasova.

U slučaju jednake podele glasova, odlučujući je glas predsednika Upravnog odbora.

Član 200

Opšti akti Centralnog registra su statut, pravila poslovanja, pravilnik o tarifi, uputstva i drugi opšti akti kojima se na opšti način uređuju pitanja bitna za rad Centralnog registra.

Komisija daje saglasnost na statut, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi Centralnog registra.

Akti iz stava 2. ovog člana objavljuju se u "Službenom glasniku RS", u roku od osam dana od dana dobijanja saglasnosti iz tog stava.

Član 201

Statutom Centralnog registra naročito se utvrđuju:

- 1) uslovi za prijem u članstvo Centralnog registra;
- 2) prava i obaveze članova Centralnog registra;
- 3) prestanak članstva u Centralnom registru;
- 4) naziv i sedište Centralnog registra;

- 5) delatnost, odnosno poslovi;
- 6) organi Centralnog registra, delokrug, odgovornost i način odlučivanja organa;
- 7) zastupanje Centralnog registra i odgovornost za obaveze;
- 8) raspodela dobiti i snošenje gubitaka;
- 9) način formiranja i korišćenja fondova i sredstava rezervi Centralnog registra;
- 10) unutrašnja organizacija Centralnog registra;
- 11) opšti akti i način njihovog donošenja;
- 12) način i postupak izmene statuta;
- 13) druga pitanja od značaja za rad i poslovanje Centralnog registra, u skladu sa zakonom.

Pravila poslovanja

Član 202

Pravilima poslovanja Centralnog registra naročito se utvrđuju:

- način obavljanja poslova registra;
- način otvaranja i vođenja računa hartija od vrednosti;
- način otvaranja i vođenja novčanih računa;
- način čuvanja hartija od vrednosti;
- način kliringa i saldiranja obaveza i potraživanja nastalih po osnovu zaključenih poslova sa hartijama od vrednosti;
- način prenosa prava iz hartija od vrednosti i prenosa tih hartija, kao i sadržina naloga za prenos prava iz hartija od vrednosti (u daljem tekstu: nalog za prenos) i naloga za upis prava trećih lica na hartijama od vrednosti (u daljem tekstu: nalog za upis);
- način obrazovanja i korišćenja garantnog fonda i drugi način otklanjanja rizika u slučaju neizvršenja obaveza člana Centralnog registra;
- druga pitanja od značaja za rad Centralnog registra.

Bliže uslove o sprovođenju pravila poslovanja utvrđuje Upravni odbor Centralnog registra.

Pravilnik o tarifi

Član 203

Pravilnikom o tarifi Centralnog registra utvrđuje se visina članarine i naknada koje Centralni registar naplaćuje za obavljanje svojih usluga.

Članovi Centralnog registra i njihova prava i obaveze

Član 204

Članovi Centralnog registra mogu biti Republika, Narodna banka Srbije, brokersko-dilerska društva, ovlašćene banke, kastodi banke, banke, organizatori tržišta, društva za upravljanje fondovima i inostrana pravna lica koja obavljaju poslove kliringa i saldiranja hartija od vrednosti.

Prijem u članstvo Centralnog registra vrši se na osnovu podnetog zahteva i dokumentacije propisane opštim aktima Centralnog registra.

Centralni registar je dužan da, u roku od 30 dana od dana prijema zahteva iz stava 2. ovog člana, donese rešenje o prijemu u članstvo Centralnog registra.

Rešenje iz stava 3. ovog člana je konačno, a protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 205

Prava i obaveze Centralnog registra prema članu Centralnog registra, kao i prava i obaveze tog člana, utvrđuju se aktima Centralnog registra koji se objavljuju u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 206

Za štetu nastalu davanjem nezakonitih i netačnih naloga za upis prava koja su predmet upisa u Centralni registar, članovi Centralnog registra odgovaraju imaočima tih prava.

Član 207

Centralni registar vrši kontrolu svog člana u delu poslova iz nadležnosti Centralnog registra.

U vršenju kontrole iz stava 1. ovog člana, Centralni registar ima pravo neposrednog uvida u dokumentaciju u vezi sa poslovima iz tog stava.

O nalazima kontrole iz st. 1. i 2. ovog člana, Centralni registar obaveštava Komisiju.

Prestanak članstva

Član 208

Članu Centralnog registra prestaje članstvo u Centralnom registru:

- 1) ako mu je oduzeta dozvola za rad, odnosno dozvola za obavljanje delatnosti;
- 2) ako ne ispunjava uslove na osnovu kojih je primljen u članstvo Centralnog registra;
- 3) ako ne izvršava obaveze prema Centralnom registru;
- 4) ako ne poštuje opšte akte Centralnog registra;
- 5) u drugim slučajevima utvrđenim statutom Centralnog registra.

Računi

Član 209

U Centralnom registru otvaraju se i vode sledeći računi:

- 1) računi hartija od vrednosti članova Centralnog registra;
- 2) računi deponovanih hartija od vrednosti;
- 3) emisijski računi.

U okviru računa iz stava 1. tačka 1) ovog člana, vode se sledeći računi:

- vlasnički računi hartija od vrednosti;
- računi upravljanja;
- zbirni kastodi račun i drugi računi hartija od vrednosti u skladu sa pravilima poslovanja Centralnog registra.

U Centralnom registru otvaraju se i vode sledeći novčani računi:

- novčani računi članova Centralnog registra,
- računi garantnih fondova članova Centralnog registra.

Novčane račune Centralnog registra otvara i vodi Narodna banka Srbije.

U okviru novčanog računa Republike kod Centralnog registra otvara se podračun Akcijskog fonda na koji se prikupljaju sredstva od prodaje akcija koju vrši Akcijski fond.

Član 210

Gubitak Centralnog registra koji se ne može pokriti iz sredstava Centralnog registra, pokriva se smanjenjem osnovnog kapitala Centralnog registra, u skladu sa zakonom.

Dužnost i odgovornost Centralnog registra

Član 211

Centralni registar je dužan da informacioni sistem i podatke kojima raspolaže zaštiti od neovlašćenog korišćenja, izmena i gubitaka.

Centralni registar je dužan da trajno čuva dokumentaciju i podatke zabeležene na elektronskim medijima, ako drugim zakonom nije drukčije propisano.

Centralni registar je dužan da sigurnost neprekidnog funkcionisanja informacionog sistema obezbedi formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema čime se obezbeđuje kontinuitet njegovog rada u slučaju poplave, požara i dr. i koji mora biti udaljen od mesta na kome se nalazi primarni informacioni sistem Centralnog registra.

Podaci sadržani u Centralnom registru su tajni podaci i saopštavaju se samo pod uslovom i na način koji su propisani ovim zakonom, na zahtev suda ili drugog nadležnog organa.

Centralni registar je dužan da članu Centralnog registra omogući uvid u deo baze podataka Centralnog registra koji se odnosi na tog člana i njegove klijente, odnosno da mu izda izvod sa tim podacima, u skladu s pravilima poslovanja Centralnog registra.

Podaci iz jedinstvene evidencije akcionara izdavalaca su javni podaci i objavljuju se na internet stranici Centralnog registra na način propisan aktima Centralnog registra.

Član 212

Centralni registar odgovara izdavaocu, vlasniku hartija od vrednosti, odnosno zakonitom imaoocu prava koja su predmet upisa u Centralni registar za štetu nastalu neizvršenjem, odnosno nepravilnim izvršenjem naloga za prenos, odnosno povredom drugih obaveza utvrđenih ovim zakonom, kao i za štetu nastalu zbog netačnosti ili gubitka podataka u postupku zamene materijalizovanih hartija od vrednosti za dematerijalizovane hartije od vrednosti.

Davanje saglasnosti

Član 213

Centralni registar je dužan da od Komisije pribavi prethodnu saglasnost na izmene statuta, pravila poslovanja i pravilnik o tarifi Centralnog registra, kao i prethodnu saglasnost za imenovanje člana uprave.

Nadzor i mere

Član 214

Komisija vrši nadzor nad zakonitošću poslovanja Centralnog registra, o čemu sastavlja zapisnik.

U postupku iz stava 1. ovog člana, Komisija može da pregleda akte, poslovne knjige i druge dokumente Centralnog registra.

Član 215

Ako pri obavljanju nadzora iz člana 214. ovog zakona utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti, Komisija daje naloge za njihovo otklanjanje i preduzima jednu ili više mera, u skladu sa ovim zakonom i svojim aktima.

O preduzetim merama iz stava 1. ovog člana, Komisija donosi rešenje.

Komisija propisuje način vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanja mera iz ovog člana, kao i rokove za izvršavanje naloga i trajanje mera.

Podnošenje izveštaja

Član 216

O registraciji, kliringu i saldiranju hartija od vrednosti, kao i o drugim činjenicama značajnim za organizovano tržište, Centralni registar podnosi izveštaj Komisiji.

Komisija propisuje sadržaj i način podnošenja izveštaja iz stava 1. ovog člana.

Centralni registar javno objavljuje godišnji izveštaj o svom poslovanju, u skladu sa aktom Komisije i dostavlja ga Komisiji.

Shodna primena

Član 217

Odredbe ovog zakona o zaposlenima na berzi, o čuvanju poslovne tajne zaposlenih, odnosno članova uprave i o zabranjenim poslovima na berzi, shodno se primenjuju na Centralni registar.

Ovlašćenja Narodne banke Srbije

Član 218

Narodna banka Srbije donosi propise kojima se uređuje način obavljanja platnog prometa preko novčanih računa kod Centralnog registra.

Narodna banka Srbije vrši kontrolu zakonitosti poslovanja Centralnog registra i njegovih članova u delu koji se odnosi na obavljanje platnog prometa preko novčanih računa kod Centralnog registra.

XV KOMISIJA ZA HARTIJE OD VREDNOSTI

Status Komisije

Član 219

Komisija je nezavisna i samostalna organizacija Republike Srbije.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti Komisija je odgovorna Narodnoj skupštini Republike Srbije.

Komisija je pravno lice.

Sedište Komisije je u Beogradu.

Nadležnosti Komisije

Član 220

U okviru svojih nadležnosti, Komisija:

- 1) donosi akte radi sprovođenja ovog zakona;
- 2) odobrava izdavanje hartija od vrednosti sa i bez javne ponude;

- 3) odobrava pravnim licima status profesionalnih investitora u skladu sa ovim zakonom i svojim aktom;
- 4) daje dozvole za rad i saglasnosti u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje osnivanje i poslovanje investicionih fondova;
- 5) daje dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva u skladu sa ovim zakonom;
- 6) vrši nadzor nad poslovanjem brokersko-dilerskih društava, berzi, organizatora vanberzanskog tržišta, društava za upravljanje, investicionih fondova, Centralnog registra, ovlašćenih banaka, kastodi banaka, izdavalaca hartija od vrednosti, investitora, profesionalnih investitora i drugih lica - u delu poslova koje oni obavljaju na organizovanom tržištu u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, zakonom kojim se uređuju investicioni fondovi i propisima donetim na osnovu ovih zakona, kao i drugim zakonima koji regulišu predmetnu materiju;
- 7) zahteva informacije od svih ovlašćenih učesnika i organizatora tržišta i njihovih revizora;
- 8) organizuje, preuzima i kontroliše sprovođenje mera kojima se obezbeđuje efikasno funkcionisanje organizovanog tržišta i zaštita investitora;
- 9) utvrđuje bliži sadržaj obaveznih informacija koje joj se dostavljaju i javno objavljuju;
- 10) utvrđuje kriterijume koje moraju ispuniti informacioni sistemi ovlašćenih učesnika koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralnog registra, berzi i organizatora vanberzanskog tržišta, a za obavljanje trgovine hartijama od vrednosti;
- 11) vodi registre u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava i zakonom kojim se uređuju investicioni fondovi;
- 12) utvrđuje način čuvanja dokumentacije za ovlašćene učesnike koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralni registar, berze i organizatore vanberzanskog tržišta;
- 13) podnosi nadležnom državnom organu prijavu protiv ovlašćenih učesnika koji posluju sa hartijama od vrednosti, Centralnog registra, berze, i organizatora vanberzanskog tržišta za koje u postupku nadzora utvrdi da imaju obeležja krivičnog dela, privrednog prestupa ili prekršaja, odnosno poreskog krivičnog dela i poreskog prekršaja;
- 14) prati stanje i kretanje na organizovanom tržištu i preuzima mere za otklanjanje poremećaja na tom tržištu;
- 15) saraduje sa međunarodnim organizacijama, stranim regulatornim organima i drugim domaćim, odnosno stranim organima i organizacijama radi pružanja pravne pomoći, razmene informacija i u drugim slučajevima kad za tim postoji potreba, u skladu sa zakonom;
- 16) daje informacije o organizovanom tržištu;
- 17) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim zakonom.

Komisija može pokrenuti i voditi pred sudom postupak radi zaštite interesa investitora i drugih lica za koja utvrdi da im je povređeno određeno pravo ili na pravu zasnovan interes, a u vezi sa poslovima sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima.

Poslove iz stava 1. tač. 1)-14) ovog člana Komisija obavlja kao poverene poslove.

Opšta ovlašćenja Komisije u sprovođenju postupka nadzora

Član 221

Komisija obavlja nadzor uvidom u izveštaje i dokumentaciju i ostale podatke koje su subjekti nadzora predviđeni u članu 220. stav 1. tačka 6) ovog zakona obavezni voditi ili Komisiji dostavljati prema odredbama ovog zakona i propisima donetim na osnovu ovog zakona, analizom tih podataka, kao i uzimanjem izjava od odgovornih lica i ostalih zaposlenih u subjektu nadzora, kao i od drugih lica koja imaju saznanje od interesa za nadzor.

Nadzor iz stava 1. ovog člana obavljaju ovlašćena lica Komisije - inspektori, neposrednim nadzorom u prostorijama subjekta nadzora ili pravnog lica sa kojim je subjekt nadzora direktno ili indirektno, poslovno, upravljački ili kapitalno povezan, uvidom u akte, poslovne knjige, izvode sa računa, korespodencije i druge dokumente.

Subjekti nadzora obavezni su ovlašćenim licima Komisije omogućiti pristup u poslovne prostorije, dati na uvid i dostaviti traženu dokumentaciju i isprave, dati izjave, te obezbediti druge uslove za obavljanje nadzora.

Bliže uslove i način sprovođenja ovlašćenja Komisije u postupku nadzora Komisija propisuje svojim aktom.

Opšte nadzorne mere

Član 222

Nadzornim merama nalaže se otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, te preduzimaju aktivnosti za njihovo otklanjanje.

U slučaju utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti Komisija će rešenjem naložiti preduzimanje radnji i mera koje doprinose uspostavljanju zakonitosti i usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisima, odnosno izreći odgovarajuću meru propisanu ovim zakonom.

Rešenjem iz stava 2. ovog člana, Komisija će odrediti rok za izvršenje rešenja i obavezu da se Komisiji dostavi dokaz o ispravljenoj nezakonitosti i nepravilnosti.

Ako Komisija utvrdi da nezakonitosti i nepravilnosti nisu otklonjene, Komisija može izreći novu meru.

Rešenjem iz stava 4. ovog člana, Komisija izriče i novčanu kaznu shodno primenom odredbi ovog zakona koje se odnose na izvršenje mera licenciranim subjektima.

Kada Komisija utvrdi učestalo kršenje odredbi ovog zakona, zakona kojim se uređuje preuzimanje akcionarskih društava, zakona kojim se uređuju investicioni fondovi i propisa donetih na osnovu ovih zakona, kao i drugih zakona koji regulišu predmetnu materiju, Komisija može izreći javnu opomenu.

Bliže uslove i načine vršenja nadzora, postupak izdavanja naloga i preduzimanje mera, rokove za izvršenje naloga i trajanje mere i kriterijume za izricanje novčane kazne propisuje Komisija.

Akti Komisije

Član 223

Komisija donosi statut kojim, u skladu sa ovim zakonom, uređuje svoje nadležnosti, kao i organizaciju i način obavljanja poslova iz tih nadležnosti, prava, obaveze i odgovornosti članova, predsednika i sekretara Komisije, prava i obaveze ostalih zaposlenih, način obezbeđenja sredstava za rad, način donošenja opštih i pojedinačnih akata i druga pitanja značajna za rad Komisije.

Saglasnost na statut Komisije daje Narodna skupština Republike Srbije.

Član 224

Radi sprovođenja i izvršavanja poslova utvrđenih ovim i drugim zakonom, Komisija donosi pravilnike, uputstva, stručna uputstva i naredbe.

Član 225

Komisija u rešavanju u upravnim stvarima shodno primenjuje odredbe zakona o opštem upravnom postupku, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Rešenja Komisije su konačna a protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Član 226

Komisija može davati mišljenja, kao i druge oblike javnih saopštenja, kada je to potrebno radi primene i sprovođenja pojedinih odredaba ovog zakona.

Član 227

Statut i druge opšte akte Komisija objavljuje u "Službenom glasniku Republike Srbije" i u biltenu Komisije, a rešenja Komisije o odobrenju, odnosno registraciji prospekta, poništenju javne ponude, davanju i oduzimanju dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, odnosno dozvole za rad berze i organizatora vanberzanskog tržišta objavljuju se u "Službenom glasniku Republike Srbije", u biltenu Komisije, kao i u jednom dnevnom listu koji se distribuira na celoj teritoriji Republike.

Sastav Komisije

Član 228

Komisija ima pet članova, uključujući i predsednika Komisije.

Predsednika i članove Komisije bira i razrešava Narodna skupština na predlog nadležnog radnog tela za poslove finansija Narodne skupštine Republike Srbije. Komisiju predstavlja i zastupa predsednik Komisije, koji rukovodi njenim radom.

Član 229

Predsednik i članovi Komisije biraju se na pet godina.

Predsednik i članovi Komisije mogu biti ponovo birani.

Član 230

Za predsednika i članove Komisije može biti biran državljanin Republike koji poseduje opštu radnu sposobnost, ima visoku stručnu spremu i najmanje pet godina radnog iskustva stečenog u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u zemlji ili inostranstvu.

Član 231

Predsednik i član Komisije ne može biti lice koje:

- 1) je osuđivano za krivično delo protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) je u srodstvu ili u braku s drugim članom Komisije;
- 3) obavlja funkciju u državnom organu ili organizaciji po osnovu izbora ili imenovanja;
- 4) je član političke stranke.

Predsednik i članovi Komisije stalno su zaposleni u Komisiji.

Predsednik i članovi Komisije ne mogu imati svojinski udeo u pravnim licima kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, odnosno dozvolu za rad.

Predsednik i članovi Komisije ne mogu obavljati druge poslove koji bi mogli uticati na njihovu samostalnost, nepristrasnost i društveni ugled i na ugled Komisije.

Član 232

Predsedniku i članu Komisije prestaje funkcija pre isteka mandata kada to sami zatraže ili kad im radni odnos prestane zbog ispunjenja uslova za starosnu penziju.

Član 233

Predsednik i član Komisije razrešavaju se funkcije:

- 1) ako su osuđeni za krivično delo na безусловnu kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest meseci ili za krivično delo iz radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, javnog reda i pravnog saobraćaja i službene dužnosti;
- 2) ako se, na osnovu nalaza i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove, utvrdi da su zbog zdravstvenog stanja trajno izgubili radnu sposobnost za vršenje funkcije;
- 3) ako se utvrdi da nestručno i nesavesno obavljaju funkciju;
- 4) ako se utvrdi postojanje jedne ili više okolnosti iz člana 231. ovog zakona.

Član 234

Nadležno radno telo za poslove finansija Narodne skupštine Republike Srbije utvrđuje ispunjenost uslova za prestanak funkcije, odnosno razrešenje predsednika i člana Komisije pokretanjem postupka pred Narodnom skupštinom u roku od 60 dana od dana utvrđivanja tih uslova.

Odluku o prestanku funkcije, odnosno razrešenju člana Komisije donosi Narodna skupština kojom utvrđuje i dan prestanka funkcije, odnosno razrešenja.

Član 235

Na prava i obaveze iz radnog odnosa zaposlenih u Komisiji primenjuju se opšti propisi o radnim odnosima.

Odlučivanje i kvorum

Član 236

Komisija odlučuje na sednicama, koje vodi predsednik Komisije ili član koga on ovlasti.

Tri člana Komisije čine kvorum.

Komisija odlučuje većinom glasova svih članova, uključujući i predsednika.

U slučaju jednakog broja glasova, odlučuje glas predsednika Komisije.

Predsednik i članovi Komisije izuzimaju se od glasanja pri odlučivanju o zahtevima pravnih lica u kojima imaju učešće u kapitalu.

Princip rada

Član 237

Predsednik i članovi Komisije dužni su da u vršenju svoje dužnosti postupaju stručno, savesno i nepristrasno.

Predsednik i članovi Komisije pri donošenju odluka ne mogu dovesti u pitanje svoju samostalnost, kao ni samostalnost Komisije.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preduzima bilo koju radnju kojom utiče na samostalnost u radu i odlučivanju Komisije i bilo kog njenog člana.

Zabranjeno je svakom licu, organu ili organizaciji da preduzima poslove koji su zakonom predviđeni kao nadležnost Komisije, ako zakonom nije drukčije određeno.

Član 238

Predsednik i članovi Komisije, kao i zaposleni u Komisiji, ne mogu se baviti poslovima trgovine hartijama od vrednosti ni davanjem saveta o tim hartijama.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu svoj rad u Komisiji koristiti za ostvarivanje sopstvenih interesa.

Član 239

Predsednik i članovi Komisije, kao i zaposleni u Komisiji, dužni su da čuvaju podatke o izdavaocima hartija od vrednosti, licima nad kojima Komisija vrši nadzor, kao i druge podatke o činjenicama i okolnostima o kojima su saznali u vezi sa vršenjem funkcije, odnosno rada, osim podataka koji su dostupni javnosti i te podatke ne smeju saopštavati trećim licima, koristiti ih, niti omogućiti trećim licima da ih koriste.

Podaci iz stava 1. ovog člana, osim podataka koji su dostupni javnosti, smatraju se službenom tajnom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, podaci iz tog stava mogu se saopštavati i stavljati na uvid samo na osnovu naloga suda, odnosno nadležnog organa uprave.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Komisija može podatke iz tog stava saopštavati i stavljati na uvid nadležnim licima organa iz člana 37. stav 1. ovog zakona - radi razmene informacija i podataka, kao i ostvarivanja nadzorne funkcije.

Član 240

Predsednik i članovi Komisije, kao i zaposleni u Komisiji, obavezni su da Komisiji daju podatke o hartijama od vrednosti kojima raspolažu, kao i podatke o svakoj promeni stanja u vezi s tim hartijama.

Obaveza iz stava 1. ovog člana odnosi se i na članove uže porodice lica iz tog stava.

Podaci o hartijama od vrednosti iz stava 1. ovog člana moraju biti dostupni javnosti.

Lica iz stava 1. ovog člana ne mogu biti članovi organa berze, organizatora vanberzanskog tržišta, brokersko-dilerskog društva, ovlašćene banke, kastodi banke, Centralnog registra, društva za upravljanje fondovima, investicionih fondova, kao ni izdavalaca čijim se hartijama od vrednosti trguje na organizovanom tržištu, niti interese tih učesnika mogu zastupati pred Komisijom, kao ni pred državnim i drugim organima.

Član 241

Registri koje vodi Komisija su javni.

Sastavni deo registara iz stava 1. ovog člana za sve izdavaoce hartija od vrednosti su i prospekt, skraćeni prospekt, godišnji finansijski izveštaj sa mišljenjem revizora, izvod iz godišnjeg izveštaja, kao i izveštaj o važnijim poslovnim događajima i pravnim činjenicama izdavaoca.

Komisija bliže propisuje sadržaj, način vođenja i način ostvarivanja prava uvida u registre iz ovog člana.

Član 242

Ovlašćena lica koja posluju sa hartijama od vrednosti dužna su da podatke koje objavljuju u skladu sa ovim zakonom dostave Komisiji pre objavljivanja.

Komisija može zahtevati da joj se dostave i drugi podaci koji su od interesa za investitore i ovlašćene učesnike koji posluju sa tim hartijama.

Podaci iz st. 1. i 2. ovog člana dostavljaju se Komisiji u pismenom obliku.

Komisija propisuje koji se podaci dostavljaju u obliku zapisa na elektronskim, magnetnim i sličnim medijima.

Član 243

Komisija je dužna da uspostavi informacijski sistem sa Centralnim registrom, berzama, organizatorima vanberzanskog tržišta brokersko-dilerskim društvima, ovlašćenim bankama, društvima za upravljanje fondovima i investicionim fondovima, kao i da obezbedi zaštitu podataka.

Komisija propisuje kriterijume sigurnosti komunikacija i zaštitu raspoloživih podataka uz ispunjenje sledećih uslova:

- 1) tehnička usklađenost sa opremom i informacionim programom Komisije;
- 2) korišćenje telekomunikacionog sistema za prijem informacija.

Informacije primljene preko informacionog i telekomunikacionog sistema se, u skladu sa karakteristikama i uslovima koje propisuje Komisija, smatraju originalnim dokumentom.

Pravilnik o tarifi i izvori sredstava

Član 244

Komisija donosi pravilnik o tarifi, kojim utvrđuje visinu naknada za poslove iz svog delokruga.

Pravilnik o tarifi iz stava 1. ovog člana objavljuje se u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Član 245

Sredstva za rad Komisije obezbeđuju se iz naknada koje se, u skladu s pravilnikom o tarifi, naplaćuju za obavljanje poslova iz njene nadležnosti, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Iz prihoda koje ostvari, u skladu s finansijskim planom, izdvajaju se sredstva rezervi Komisije.

Višak rashoda nad prihodima Komisija pokriva iz svojih rezervi, a ako ta sredstva nisu dovoljna - iz budžeta Republike.

Višak prihoda nad rashodima Komisije uplaćuje se u budžet Republike.

Podnošenje izveštaja

Član 246

Godišnji račun za prethodnu godinu, sa izveštajem o poslovanju i izveštajem ovlašćenog revizora, Komisija podnosi Narodnoj skupštini na potvrđivanje do 30. aprila tekuće godine.

Revizija godišnjeg računa Komisije vrši se na način utvrđen zakonom kojim se uređuje revizija računovodstvenih izveštaja.

Komisija imenuje revizora koji vrši reviziju iz stava 2. ovog člana.

Finansijski plan za narednu godinu Komisija donosi do 30. novembra tekuće godine i dostavlja ga Narodnoj skupštini na potvrđivanje.

Komisija je dužna da, najmanje jednom godišnje, podnese Narodnoj skupštini izveštaj o svom radu, kao i izveštaj o kretanjima na organizovanom tržištu u Republici.

Član 247

Komisija je dužna da Vladu tromesečno informiše o svom radu i kretanjima na organizovanom tržištu, s dokumentacionom osnovom, koja sadrži podatke koji se odnose na:

- 1) date i oduzete dozvole za rad i dozvole za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju investicioni fondovi i preuzimanje akcionarskih društava;
- 2) izveštaj o ostvarivanju nadzorne funkcije Komisije, s merama preduzetim u nadzoru;
- 3) realizaciju finansijskog plana Komisije za tekuću godinu;
- 4) stavove i mišljenja Komisije;
- 5) druge priloge o sprovođenju nadležnosti Komisije.

XVI KAZNENE ODREDBE

Krivična dela

Član 248

Ko u prospektu za izdavanje hartija od vrednosti, skraćenom prospektu, u svakom drugom obliku javnog oglašavanja u vezi sa izdavanjem i trgovinom hartijama od vrednosti, preliminarnom prospektu, odložnom prospektu, dopuni prospekta, prospektu za kratkoročne hartije od vrednosti, prospektu koji je odobrio organ iz člana 37. ovog zakona nadležan za hartije od vrednosti u inostranstvu, izveštaju o bitnim događajima, godišnjem i polugodišnjem finansijskom izveštaju, izvodu iz godišnjeg finansijskog izveštaja i godišnjem izveštaju o poslovanju, objavljuje neistinite podatke o pravnom i finansijskom položaju izdavaoca ili njegovim poslovnim mogućnostima i druge neistinite činjenice koje su relevantne za donošenje investicione odluke, ili ne objavljuje potpune podatke o tim činjenicama - kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Ko ne objavi dopunu prospekta ili izveštaj o bitnim događajima u roku od tri dana od dana nastupanja okolnosti koje mogu bitnije uticati na cenu hartija od vrednosti - kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Ako je usled dela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do poremećaja na organizovanom tržištu, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne godine do pet godina.

Privredni prestupi

Član 249

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup izdavalac hartija od vrednosti:

- 1) ako dozvoli upis i uplatu hartija od vrednosti na osnovu preliminarnog prospekta (član 31. stav 1);
- 2) ako preliminirani prospekt distribuira duže od šest meseci od dana donošenja rešenja o njegovom odobrenju (član 31. stav 2);
- 3) ako ne uruči primerak preliminarnog prospekta zainteresovanim licima, odnosno ako ne vodi evidenciju o tim licima i ako licima kojima je dostavio preliminarni prospekt ne dostavi dopunu tog prospekta (član 31. stav 3. i član 34. stav 2);
- 4) ako vrši upis i uplatu hartija od vrednosti na koje se odnosi odložni prospekt u roku iz člana 32. stav 3. ovog zakona;
- 5) ako Komisiji ne dostavi zahtev za dopunu preliminarnog ili odložnog prospekta u slučaju nastupanja okolnosti koje bitnije utiču na procenu vrednosti hartija od vrednosti (član 33. stav 1);
- 6) ako ne objavi skraćeni prospekt u skladu sa odredbama člana 42. stav 1. ovog zakona;
- 7) ako prospekt za izdavanje hartija od vrednosti i skraćeni prospekt ne stavi na raspolaganje svim zainteresovanim licima na mestima određenim za upis i uplatu tih hartija (član 42. stav 2);
- 8) ako svakom zainteresovanom licu, na njegov zahtev, ne uruči primerak prospekta za izdavanje hartija od vrednosti ili skraćeni prospekt (član 42. stav 3);
- 9) ako upis i uplatu hartija od vrednosti ne vrši u skladu sa članom 43. ovog zakona;
- 10) ako upis i uplatu hartija od vrednosti ne vrši u roku i na način iz člana 44. ovog zakona;
- 11) ako ne vrati uplaćene uloge licima koja su izvršila uplatu u roku iz člana 46. stav 6. ovog zakona;
- 12) ako Komisiji ne dostavi dokaz o broju upisanih i uplaćenih hartija od vrednosti i ne podnese zahtev za dobijanje odobrenja o izdavanju hartija od vrednosti u roku utvrđenom članom 47. stav 1. ovog zakona;
- 13) ako ne objavi izveštaj o ishodu javne ponude u roku i na način predviđen članom 48. ovog zakona;
- 14) ako vrši izdavanje i ponudu, odnosno trgovinu kratkoročnim hartijama od vrednosti protivno odredbama člana 53. ovog zakona;
- 15) ako izdavanje i ponudu hartija od vrednosti bez odobrenja prospekta vrši putem javnog oglašavanja unapred poznatim kupcima (član 54);
- 16) ako pre otpočinjanja upisa i uplate hartija od vrednosti Komisiji ne podnese zahtev za odobrenje izdavanja hartija od vrednosti bez javne ponude (član 55. stav 1);

- 17) ako unapred poznatom kupcu ne dostavi obaveštenje o izdavanju hartija od vrednosti bez javne ponude koju je svojim rešenjem odobrila Komisija (član 55. stav 4);
- 18) ako o svom poslovanju ne izveštava javnost i Komisiju na način utvrđen odredbama čl. 63, 64, 65, 66, 67. i 68. ovog zakona;
- 19) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);
- 20) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);
- 21) ako ovlašćenim licima Komisije ne omogući da izvrše nadzor nad poslovanjem izdavaoca (član 220. stav 1. tačka 6);
- 22) ako odluku o dematerijalizaciji hartija od vrednosti ne objavi u roku i na način predviđen članom 261. stav 3. ovog zakona;
- 23) ako postupi suprotno odredbi člana 261. stav 4. ovog zakona.

Novčanom kaznom u visini od 10% do 100% visine vrednosti ukupne emisije hartija od vrednosti kazniće se izdavalac:

- 1) ako zahtev za otvaranje emisionog računa i upis hartija od vrednosti u Centralni registar ne podnese u roku i na način koji su utvrđeni članom 49. st. 2. i 3. ovog zakona;
- 2) ako zahtev za prijem na vanberzansko tržište ne podnese organizatoru tržišta u roku iz člana 49. stav 6. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice izdavaoca hartija od vrednosti novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne presteupe iz st. 1. i 2. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 250

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup brokersko-dilersko društvo, odnosno ovlašćena banka:

- 1) ako ne obaveštava Centralni registar na način propisan odredbama člana 53. st. 9. i 12. ovog zakona;
- 2) ako trguje dužničkim hartijama od vrednosti van organizovanog tržišta suprotno članu 62. ovog zakona;
- 3) ako o trgovini van organizovanog tržišta dužničkim hartijama od vrednosti odmah ne obavesti organizatora tržišta na kome se trguje ovim hartijama (član 62. stav 5);
- 4) ako ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 77. stav 8. ovog zakona;
- 5) ako ne dostavi podatke Komisiji u skladu članom 77. stav 10. ovog zakona;

- 6) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);
- 7) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);
- 8) ako obavlja delatnosti brokersko-dilerskog društva za koje nema dozvolu (član 123. stav 3);
- 9) ako obavlja drugu privrednu delatnost, osim delatnosti koje obavlja u skladu sa članom 124. ovog zakona;
- 10) ako kao jedinu delatnost obavlja poslove investicionog savetnika (član 124. stav 3);
- 11) ako angažuje posrednika protivno odredbama člana 127. ovog zakona;
- 12) ako u slučaju statusnih promena, pre dobijanja dozvole Komisije za pripajanje, spajanje ili podelu, podnese prijavu za upis u registar privrednih subjekata (član 132);
- 13) ako delatnosti obavlja u delu brokersko-dilerskog društva bez dozvole za obavljanje tih delatnosti (član 133);
- 14) ako Komisiji ne dostavi maksimalni iznos tarife, odnosno izmenu te tarife i ako svoje usluge ne naplaćuje u skladu sa tom tarifom (član 134. stav 4);
- 15) ako na izmene statuta i izmene pravila poslovanja ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 135);
- 16) ako član uprave brokersko-dilerskog društva vrši tu funkciju bez saglasnosti Komisije (član 136);
- 17) ako ne postupi na način i u roku utvrđenim članom 141. ovog zakona i ako obavljanje delatnosti za koju je dobilo dozvolu otpočne pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata (član 141);
- 18) ako Komisiju ne obavesti o promeni oblika pravne forme, naziva, sedišta ili adrese, ili ne priloži dokaz da ispunjava uslove tehničke opremljenosti (član 142);
- 19) ako njegova izloženost riziku prema jednom licu, odnosno prema više povezanih lica premašuje visinu od 25% njegovog kapitala (član 147. stav 1);
- 20) ako odmah ne obavesti Komisiju da je prešlo najveću dozvoljenu izloženost zbog razloga navedenih u članu 147. stav 3. ovog zakona;
- 21) ako ukupan iznos svih velikih izloženosti riziku premašuje 800% visine njegovog kapitala (član 148. stav 2);
- 22) ako rezerve za opšte rizike u bilansu uspeha ne prikaže odvojeno, odnosno ne prikaže odvojeno prihode i rashode povezane s povećanjem, odnosno smanjenjem ovih rezervi (član 150);
- 23) ako ne obrazuje posebne rezerve s obzirom na posebne rizike koji proizlaze iz pojedinačnih poslova, odnosno vrste poslova koje obavlja (član 151);

- 24) ako ne utvrdi i ne sprovodi politiku urednog upravljanja likvidnošću (član 152);
- 25) ako odmah ne obavesti Komisiju o nemogućnosti izmirenja dospеле novčane obaveze (član 154);
- 26) ako mesečno ne izračunava i ne propisuje podatke iz člana 155. ovog zakona i ne dostavlja Komisiji mesečne izveštaje u skladu sa članom 156. ovog zakona (čl. 155. i 156);
- 27) ako uprava društva ne postupi na način i u roku iz člana 159. ovog zakona;
- 28) ako u svom poslovanju ne poštuje načelo ravnopravnosti klijenata (član 161. stav 1);
- 29) ako klijentima ne omogući uvid u pravila poslovanja i pravilnik o tarifi (član 161. stav 3);
- 30) ako obavlja poslove sa hartijama od vrednosti kojima se ugrožava stabilnost organizovanog tržišta (član 161. stav 6);
- 31) ako svoje interese stavlja ispred interesa klijenata, ili klijenta ne upozna sa mogućim sukobima njegovog interesa sa interesima brokersko-dilerskog društva ili interesima drugih klijenata (član 162. st. 1. i 2);
- 32) ako ne zaključi pismeni ugovor s klijentom na način utvrđen članom 163. ovog zakona;
- 33) ako ne postupa u skladu s članom 164. ovog zakona;
- 34) ako ne odbije prijem naloga u skladu sa članom 165. ovog zakona;
- 35) ako najkasnije narednog radnog dana od dana zaključenja kupovine, odnosno prodaje hartija od vrednosti klijenta ne obavesti o svakom poslu koji je zaključen po nalogu tog klijenta (član 166. stav 1);
- 36) ako ne postupa u skladu sa članom 167. ovog zakona;
- 37) ako ugovor o vođenju računa hartija od vrednosti sa klijentom ne zaključi i račun hartija od vrednosti klijenta ne vodi na način utvrđen članom 168. ovog zakona;
- 38) ako o upravljanju hartijama od vrednosti sa klijentom ne zaključi ugovor u skladu sa članom 169. ovog zakona;
- 39) ako Komisiji ne dostavlja akte ni podatke u skladu sa članom 171. ovog zakona;
- 40) ako službenom licu Komisije ne omogući da izvrši nadzor nad zakonitošću njegovog poslovanja na način utvrđen članom 172. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz stava 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 251

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup banka koja obavlja poslove kastodi banke:

- 1) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);
- 2) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);
- 3) ako ne postupa u skladu sa članom 181. stav 3. ovog zakona;
- 4) ako ne vodi posebnu evidenciju o hartijama od vrednosti i licima u čije ime otvara i vodi račune hartija od vrednosti (član 181. stav 4);
- 5) ako se u organizacionom delu koji obavlja delatnost kastodi banke obavljaju delatnosti brokersko-dilerskog društva (član 181. stav 6);
- 6) ako hartije od vrednosti koje se vode na kastodi računu koristi bez naloga klijenta ili mimo tog naloga (član 181. stav 8);
- 7) ako na zahtev klijenta ne izda obaveštenje o stanju sredstava na njegovom kastodi računu u roku od tri dana od dana podnetog zahteva (član 181. stav 9);
- 8) ako bez saglasnosti Komisije donese odluku o imenovanju lica koje rukovodi poslovima kastodi banke (član 182. stav 2);
- 9) ako na pravila poslovanja sa hartijama od vrednosti ne pribavi saglasnost Komisije (član 183. stav 1);
- 10) ako ugovor sa klijentom ne zaključi u pismenoj formi (član 183. stav 4);
- 11) ako sa obavljanjem delatnosti kastodi banke za koju je dobila dozvolu otpočne pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata (član 184);
- 12) ako Komisiji ne dostavlja izveštaje o poslovanju kastodi banke (član 184);
- 13) ako službenom licu Komisije ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem (član 184).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice banke koja obavlja poslove kastodi banke novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz stava 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 252

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup organizator tržišta:

- 1) ako hartije od vrednosti koje ispunjavaju uslove za trgovinu na organizovanom tržištu ne primi na vanberzansko tržište u roku propisanom članom 49. stav 7. ovog zakona;

- 2) ako hartije od vrednosti koje ne ispunjavaju uslove za prijem na listing berzanskog tržišta ne uključi po zahtevu izdavaoca na vanberzansko tržište u skladu sa članom 49. stav 9. ovog zakona;
- 3) ako o prijemu hartija od vrednosti na organizovano tržište ne obavesti Komisiju (član 49. stav 10);
- 4) ako ne obavesti Komisiju u skladu sa članom 77. stav 8. ovog zakona;
- 5) ako ne dostavi podatke Komisiji u skladu članom 77. stav 10. ovog zakona;
- 6) ako postupa suprotno odredbi člana 79. ovog zakona;
- 7) ako u roku od 30 dana od dana prijema rešenja Komisije o davanju dozvole za rad i rešenja o davanju saglasnosti na odluku o izboru, odnosno imenovanju člana uprave organizatora tržišta ne podnese prijavu za upis u registar privrednih subjekata (član 83. stav 2);
- 8) ako sa obavljanjem delatnosti za koju je dobio dozvolu za rad otpočne pre upisa te delatnosti u registar privrednih subjekata (član 83. stav 4);
- 9) ako za člana uprave organizatora tržišta izabere ili imenuje lice bez prethodne saglasnosti Komisije (član 85);
- 10) ako za člana uprave organizatora tržišta imenuje lice koje je zaposleni kod organizatora tržišta, brokersko-dilerskog društva, banke ili izdavaoca hartija od vrednosti čijim se hartijama od vrednosti trguje na tom organizovanom tržištu (član 91);
- 11) ako na izmenu osnivačkog akta, statuta, pravila poslovanja, pravilnika o listingu i kotaciji ili pravilnika o tarifi organizatora tržišta ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije (član 94);
- 12) ako Komisiju ne obavesti o promeni naziva, sedišta ili adrese organizatora tržišta (član 95);
- 13) ako ne postupi na način i u roku koji su utvrđeni članom 96. stav 7. ovog zakona;
- 14) ako povredi princip ravnopravnosti suprotno članu 97. ovog zakona;
- 15) ako ne obavesti Komisiju o preduzetim merama u skladu sa članom 98. stav 3. ovog zakona;
- 16) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o preduzimanju istih mera u nadzoru prema svim članovima berze (član 98. stav 4);
- 17) ako informacioni sistem ne organizuje u skladu sa članom 99. ovog zakona;
- 18) ako za člana arbitraže imenuje člana uprave berze (član 100. stav 3);
- 19) ako hartije od vrednosti koje ispunjavaju uslove za prijem na listing ne primi na berzansko tržište (član 101. stav 3);
- 20) ako ne postupi na način i u roku iz člana 101. stav 4. ovog zakona;

- 21) ako ne utvrđuje kursnu listu hartija od vrednosti kojima se trguje na berzi, odnosno vanberzanskom tržištu i ne dostavlja je svakoga dana Komisiji (član 105);
- 22) ako ne objavljuje kursnu listu na način utvrđen članom 105. stav 4. ovog zakona;
- 23) ako hartije od vrednosti određenog izdavaoca ne isključi sa berzanskog, odnosno vanberzanskog tržišta pod uslovima iz člana 107. ovog zakona;
- 24) ako ne postupi na način i u roku predviđenom članom 108. stav 2. ovog zakona;
- 25) ako Komisiji ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem organizatora tržišta (član 109);
- 26) ako Komisiji ne dostavlja podatke i izveštaje u skladu sa članom 116. ovog zakona;
- 27) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);
- 28) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);
- 29) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o uključivanju, odnosno isključivanju sa vanberzanskog tržišta (član 262. st. 4. i 6).

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup i odgovorno lice organizatora tržišta novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne prestupe iz stava 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 253

Novčanom kaznom od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup Centralni registar:

- 1) ako o izvršenom upisu hartija od vrednosti ne obavesti izdavaoca i organizatora tržišta u roku predviđenom članom 49. stav 5. ovog zakona;
- 2) ako ne izvrši kliring i saldiranje kratkoročnih hartija od vrednosti i javno ne objavljuje propisane podatke (član 53. st. 10. i 13);
- 3) ako ne dostavi podatke Komisiji u skladu sa članom 77. stav 8. ovog zakona;
- 4) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);
- 5) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);
- 6) ako obavlja druge poslove osim poslova iz člana 187. ovog zakona;
- 7) ako Komisiji ne dostavi izvod iz upisa u registar privrednih subjekata u roku propisanom članom 189. stav 2. ovog zakona;

- 8) ako ne postupi na način i u roku koji su utvrđeni članom 204. stav 3. ovog zakona;
- 9) ako Komisiju ne obavesti o nalazima kontrole (član 207. stav 3);
- 10) ako ne zaštiti informacioni sistem i podatke kojima raspolaže u skladu sa članom 211. ovog zakona;
- 11) ako ne omogući uvid u bazu podataka, odnosno izda izvod sa podacima na način propisan članom 211. stavom 5. ovog zakona;
- 12) ako bez saglasnosti Komisije donese opšte akte iz člana 200. ili ako izmeni akte propisane članom 200. ovog zakona ili ako ne pribavi prethodnu saglasnost Komisije iz člana 213. ovog zakona (čl. 200. i 213);
- 13) ako Komisiji ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem Centralnog registra (član 214);
- 14) ako Komisiji ne dostavlja izveštaje o poslovanju i ne objavljuje godišnji izveštaj o poslovanju u skladu sa aktom Komisije (član 216);
- 15) ako ne obavesti izdavaoca i organizatora tržišta u skladu sa odredbama člana 261. stav 11. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana kazniće se za privredni prestup odgovorno lice Centralnog registra novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Član 254

Novčanom kaznom od od 100.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice:

- 1) ako van organizovanog tržišta trguje dužničkim hartijama od vrednosti sa licima koja nisu predviđena članom 62. stav 1. ovog zakona;
- 2) ako o zaključenom ugovoru o prodaji hartija od vrednosti van organizovanog tržišta odmah ne obavesti organizatora tržišta (član 62. stav 5);
- 3) ako o raspolaganju i sticanju akcija ne obavesti izdavaoca, Komisiju i organ nadležan za sprečavanje monopola na način i u roku iz člana 68. stav 1. ovog zakona;
- 4) ako Komisiji ne dostavi na njen zahtev spisak lica u skladu sa odredbama člana 72. stav 2. ovog zakona;
- 5) ako redovno ne obnavljaju podatke iz spiska lica i ne čuvaju ga u skladu sa odredbama člana 72. stav 4. ovog zakona;
- 6) ako ne upozna lica sa spiska sa obavezom čuvanja privilegovanih informacija u skladu sa odredbama člana 72. stav 5. ovog zakona;
- 7) ako delatnost organizovanja trgovine hartijama od vrednosti i finansijskim derivatima obavlja bez dozvole za rad berze, odnosno dozvole za rad organizatora vanberzanskog tržišta (član 76. stav 4);

8) ako u pravnom prometu koristi naziv berza ili organizator vanberzanskog tržišta protivno članu 84. ovog zakona;

9) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani manipulacije (član 117);

10) ako postupa protivno odredbama ovog zakona o zabrani širenja neistinitih informacija (član 119);

11) ako delatnosti brokersko-dilerskog društva obavlja bez dozvole za obavljanje tih delatnosti (član 123. stav 3);

12) ako u pravnom prometu nazive brokersko-dilersko društvo, broker, investicioni savetnik ili portfolio menadžer ili reči izvedenog značenja koristi protivno članu 124. ovog zakona;

13) ako delatnost kastodi banke obavlja bez dozvole za obavljanje te delatnosti (član 180. stav 1);

14) ako u pravnom prometu naziv kastodi banka koristi protivno članu 182. stav 5. ovog zakona;

15) ako suprotno odredbama ovog zakona obavlja poslove iz člana 187. ovog zakona;

16) ako Komisiji ne omogući da izvrši nadzor nad poslovanjem (član 220. stav 1. tačka 6).

Za radnje iz stava 1. ovog člana za privredni prestup kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredne presteupe iz stava 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

Član 255

Novčanom kaznom od 10.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj fizičko lice za radnje iz člana 254. ovog zakona.

Novčanom kaznom od 100.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik za radnje iz člana 254. ovog zakona.

Član 256

Novčanom kaznom u visini od 10% do 100% visine ukupne nominalne, odnosno ukupne knjigovodstvene vrednosti hartija od vrednosti, kazniće se:

1) izdavalac koji ne dematerijalizuje hartije od vrednosti u roku propisanom članom 261. stav 1. ovog zakona;

2) pravna lica iz člana 261. stav 7. ovog zakona koja ne dostave Centralnom registru podatke iz knjiga ili registara akcija i drugih hartija od vrednosti koja vode za druga lica i ne podnesu zahtev za upis tih hartija od vrednosti u taj registar u roku propisanom članom 261. stav 7. ovog zakona;

3) akcionarsko društvo koje ne dostavi Centralnom registru podatke iz knjige akcionara i ne podnese zahtev za upis tih akcija u taj registar u roku propisanom članom 261. stav 8. ovog zakona;

4) izdavalac dužničkih hartija od vrednosti koji ne dostavi Centralnom registru podatke o zakonitim imaočima i hartijama od vrednosti u njihovom vlasništvu i ne podnesu zahtev za upis tih hartija od vrednosti u taj registar u roku propisanom članom 261. stavom 9. ovog zakona;

5) izdavalac koji ne podnese organizatoru tržišta zahtev za uključivanje hartija od vrednosti na organizovano tržište u roku propisanom članom 261. stav 13. ovog zakona;

6) izdavalac akcija izdatih do dana početka primene ovog zakona koji ne postupi na način i u roku propisanim članom 262. stav 2. ovog zakona;

7) akcionarska društva koja ne usklade svoje poslovanje u roku propisanom članom 262. stav 3. ovog zakona.

Za radnje iz stava 1. ovog člana za privredni prestup kazniće se i odgovorno lice pravnog lica novčanom kaznom od 50.000 do 200.000 dinara.

Uz kaznu za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći zaštitna mera zabrane vršenja određenih dužnosti odgovornom licu u trajanju od jedne do pet godina i zaštitna mera javnog objavljivanja presude.

XVII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 257

Komisija za hartije od vrednosti koja obavlja poslove u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05) nastavlja da obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom.

Komisija je dužna da se organizuje i svoje opšte akte uskladi sa ovim zakonom u roku od pet meseci od dana njegovog stupanja na snagu, a do donošenja tih akata na odgovarajući način primenjivaće se akti doneti na osnovu Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05).

Dozvole, rešenja, mere i druge odluke koje je donela Komisija u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05), danom stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi.

Postupci koji su pred Komisijom započeti do dana početka primene ovog zakona, okončaće se u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05).

Članovi Komisije izabrani u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da vrše svoju funkciju do izbora novih članova, koji će biti izvršen najkasnije do 30. septembra 2006. godine.

Ukoliko u roku iz stava 5. ovog člana Narodna skupština ne izabere nove članove Komisije, postojeći članovi Komisije nastavljaju da vrše svoju funkciju do izbora novih članova, sa ovlašćenjima utvrđenim ovim zakonom.

Prilikom prvog izbora predsednika i članova Komisije u smislu st. 5. i 6. ovog člana, predsednik se bira na pet godina, jedan član na četiri godine, jedan član na tri godine, jedan član na dve godine i jedan član na jednu godinu.

Ako predsedniku, odnosno članu Komisije prestane funkcija pre isteka mandata, novi predsednik, odnosno član Komisije bira se na period do isteka mandata predsednika, odnosno člana kome je funkcija prestala.

Član 258

Brokersko-dilerska društva osnovana do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade u skladu sa ovim zakonom i dužna su da se organizuju i da svoj pravni status, opšte akte i poslovanje usklade sa ovim zakonom najkasnije u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Fizička i pravna lica koja su do dana stupanja na snagu ovog zakona stekla akcije, odnosno udele u brokersko-dilerskom društvu nemaju obavezu usklađivanja sa odredbama ovog zakona koje se odnose na sticanje kvalifikovanog učešća.

Lica iz stava 2. ovog člana u slučaju daljeg sticanja akcija brokersko-dilerskog društva dužna su da postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na sticanje kvalifikovanog učešća.

Član 259

Centralni registar koji je osnovan Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05) nastavlja da radi u skladu sa propisima po kojima je osnovan i dužan je da se organizuje i svoje opšte akte i poslovanje uskladi sa ovim zakonom najkasnije u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Rešenja, mere i druge odluke koje je doneo Centralni registar u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05), danom stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi.

Član 260

Berza koja je poslovala u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05) nastavlja da radi u skladu sa ovim zakonom i dužna je da se organizuje i svoje opšte akte i poslovanje uskladi sa ovim zakonom najkasnije u roku od šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Berza je dužna da visinu osnovnog kapitala uskladi sa odredbom člana 80. ovog zakona u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Berza koja je poslovala u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03,

55/04, 45/05, 85/05 i 101/05) dužna je da organizuje vanberzansko tržište u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a u skladu sa odredbama koje regulišu vanberzansko tržište.

Prilikom usklađivanja iz stava 3. ovog člana berza nema obavezu uplaćivanja dodatnog osnovnog kapitala za organizatora vanberzanskog tržišta propisanog članom 113. ovog zakona.

Na osnovu dokumentacije koju berza podnosi u skladu sa stavom 3. ovog člana, Komisija će berzi izdati dozvolu za rad organizatora vanberzanskog tržišta.

Komisija će berzi izdati dozvolu za rad organizatora vanberzanskog tržišta u roku koji ne sme biti duži od 15 dana od dana podnošenja zahteva iz stava 6. ovog člana.

Berzi koja ne postupi na način propisan u odredbama st. 1. i 2. ovog člana, Komisija će oduzeti dozvolu za rad i pokrenuće postupak njene likvidacije.

Rešenja, mere i druge odluke koje je donela berza u skladu sa Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05), danom stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi.

Akcionari koji su do dana stupanja na snagu ovog zakona stekli akcije berze, nemaju obavezu usklađivanja sa odredbama ovog zakona koje se odnose na sticanje kvalifikovanog učešća.

Lica iz stava 9. ovog člana u slučaju daljeg sticanja akcija berze dužna su da postupaju u skladu sa odredbama ovog zakona koje se odnose na sticanje kvalifikovanog učešća.

Član 261

Materijalizovane hartije od vrednosti izdate do dana stupanja na snagu ovog zakona, izdavalac je dužan da dematerijalizuje najkasnije u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a izdate materijalizovane hartije, odnosno potvrde koje se dematerijalizuju dužan je da poništi i ogласi nevažećim.

Odluku o dematerijalizaciji hartija od vrednosti donosi nadležni organ u pravnom licu - izdavaocu i dostavlja je Centralnom registru preko člana Centralnog registra.

Odluku iz stava 2. ovog člana izdavalac je dužan da objavi najkasnije u roku od 15 dana od dana njenog donošenja, i to u najmanje dva dnevna lista koja se distribuiraju na celoj teritoriji Republike.

Odlukom iz stava 2. ovog člana izdavalac je dužan da sve imaoce materijalizovanih hartija od vrednosti pozove da te hartije predaju Centralnom registru - radi zamene za dematerijalizovane hartije od vrednosti i da utvrdi rok za tu zamenu, koji ne može biti kraći od 30, ni duži od 90 dana od dana objavljivanja te odluke.

Danom objavljivanja odluke iz stava 2. ovog člana, hartije od vrednosti na koje se odluka odnosi prestaju da važe kao hartije od vrednosti i stiču svojstvo legitimacionih isprava za ostvarivanje prava na zamenu.

Bliži postupak zamene materijalizovanih hartija od vrednosti za dematerijalizovane hartije od vrednosti utvrđuje Centralni registar u pravilima poslovanja.

Pravna lica koja vode knjige ili registre akcija i drugih hartija od vrednosti za račun drugih lica dužna su da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona dostave Centralnom registru podatke iz tih knjiga, odnosno registara koji se odnose na zakonite imaoce i hartije od vrednosti u njihovom vlasništvu koje su izdate, a koje nisu povučene, odnosno kojima nije istekao rok dospeća i da podnesu zahtev za upis tih hartija od vrednosti u taj registar.

Akcionarska društva su dužna da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona dostave Centralnom registru podatke iz knjige akcionara i da podnesu zahtev za upis akcija koje su izdate, a nisu povučene, u taj registar.

Izdavaoci dužničkih hartija od vrednosti dužni su da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, dostave Centralnom registru podatke koji se odnose na zakonite imaoce i hartije od vrednosti u njihovom vlasništvu koje su izdate, a koje nisu povučene, odnosno kojima nije istekao rok dospeća, kao i da podnesu zahtev za upis tih hartija od vrednosti u taj registar.

Zahtev iz st. 8. i 9. ovog člana izdavalac podnosi preko brokersko-dilerskog društva ili ovlašćene banke.

Centralni registar je dužan da, po izvršenom upisu u registar, a na osnovu zahteva iz st. 7-9. ovog člana obavesti izdavaoca i organizatora tržišta na način propisan u odredbama člana 49. ovog zakona.

Bliže uslove, način i formu dostavljanja zahteva i podataka iz ovog člana propisuje Centralni registar.

U roku od tri dana od prijema obaveštenja od Centralnog registra o izvršenom upisu hartija od vrednosti, izdavalac hartija od vrednosti iz st. 7-9. ovog člana je dužan da organizatoru tržišta podnese zahtev za uključivanje tih hartija od vrednosti na organizovano tržište.

Član 262

Izdavaoci koji su hartije od vrednosti izdali do dana stupanja na snagu ovog zakona, izvršiće obaveze iz tih hartija u skladu sa odlukom o njihovom izdavanju.

Akcije koje su izdate do dana početka primene Zakona o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05), kao i akcije otvorenih akcionarskih društava izdatih javnom ponudom u skladu sa Zakonom o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04) i Zakonom o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05) smatraju se akcijama izdatim javnom ponudom i izdavaoci tih akcija su dužni da ih uključe na organizovano tržište u roku od tri meseca od dana početka primene ovog zakona.

Akcionarsko društvo koje je izdalo akcije iz stava 2. ovog člana dužno je da svoje poslovanje uskladi sa ovim zakonom tri meseca od dana početka primene ovog zakona.

Vlasničkim hartijama od vrednosti za koje izdavalac nije podneo zahtev za uključenje na organizovano tržište, trguje se na jednom vanberzanskom tržištu, na koje se uključuju na zahtev zakonitog imaoća.

Zakoniti imalac iz stava 4. ovog člana uz zahtev za uključenje na vanberzansko tržište dužan je da dostavi izvod iz Centralnog registra sa podacima o vlasništvu na tim hartijama od vrednosti.

U slučaju da izdavalac vlasničkih hartija od vrednosti iz stava 4. ovog člana uključi ove hartije od vrednosti na organizovano tržište, organizator vanberzanskog tržišta iz stava 4. ovog člana je dužan da ih isključi sa vanberzanskog tržišta.

Član 263

Danom početka primene ovog zakona prestaje da važi Zakon o tržištu hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata ("Službeni list SRJ", broj 65/02 i "Službeni glasnik RS", br. 57/03, 55/04, 45/05, 85/05 i 101/05).

Član 264

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjivaće se posle isteka šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.